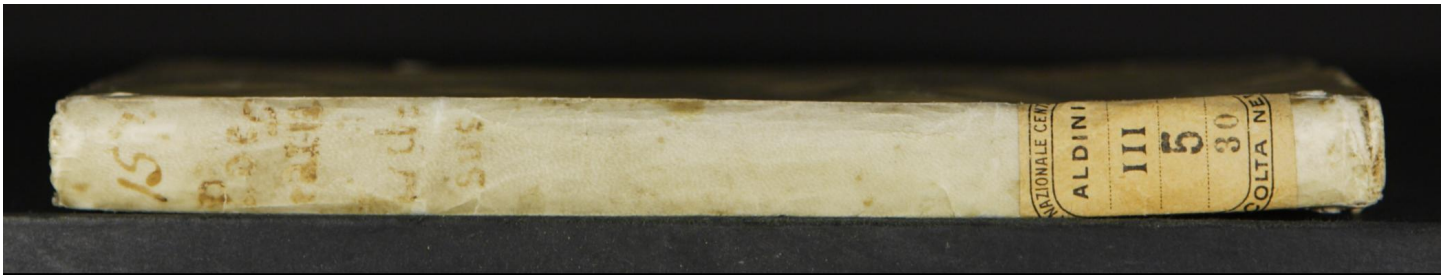
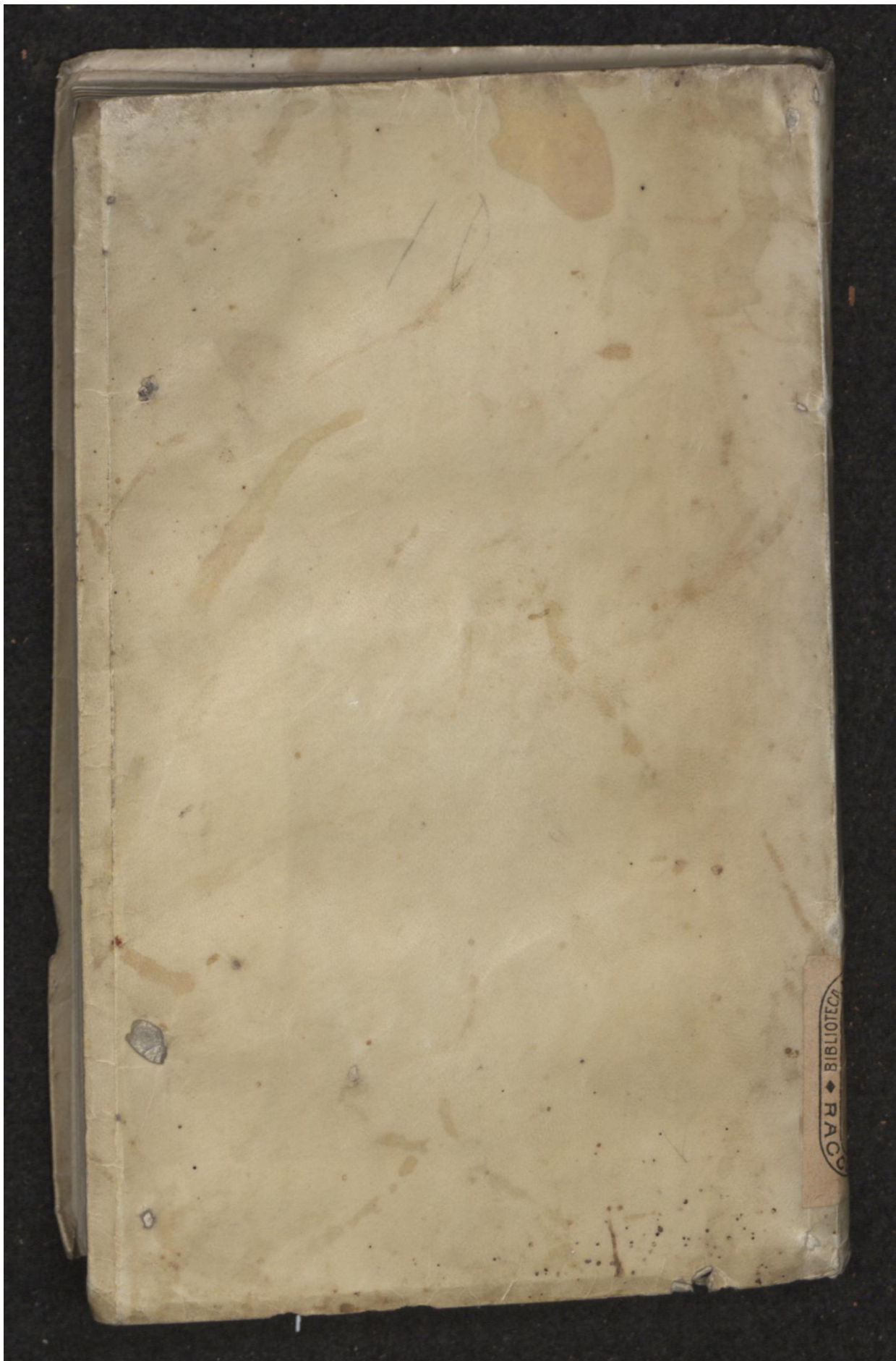

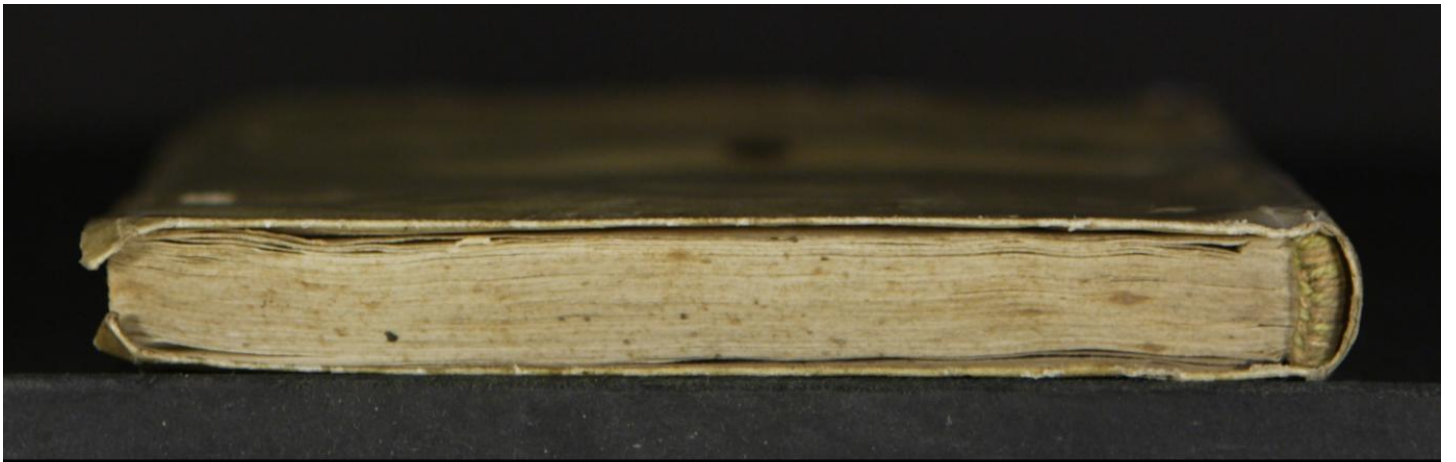
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

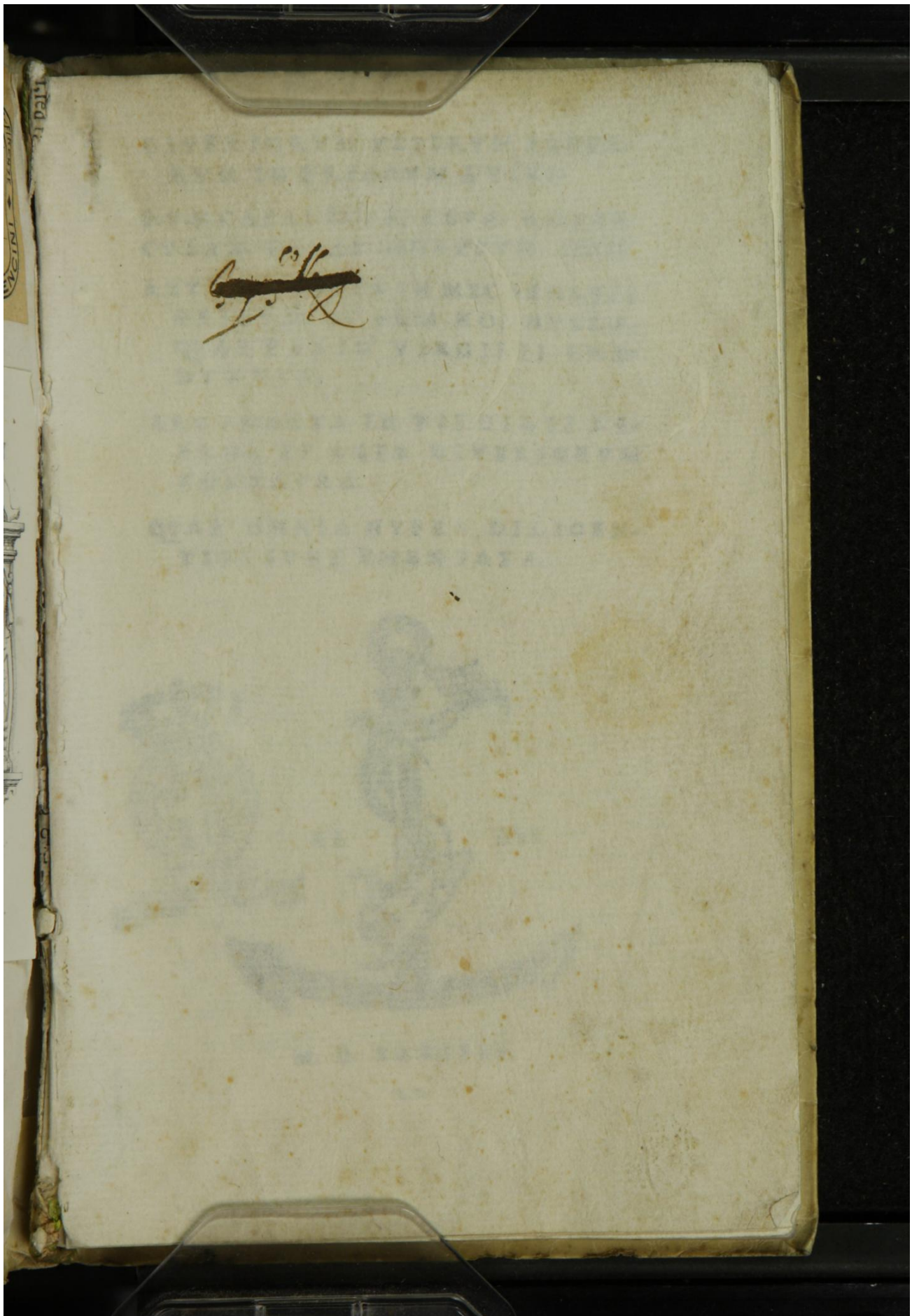

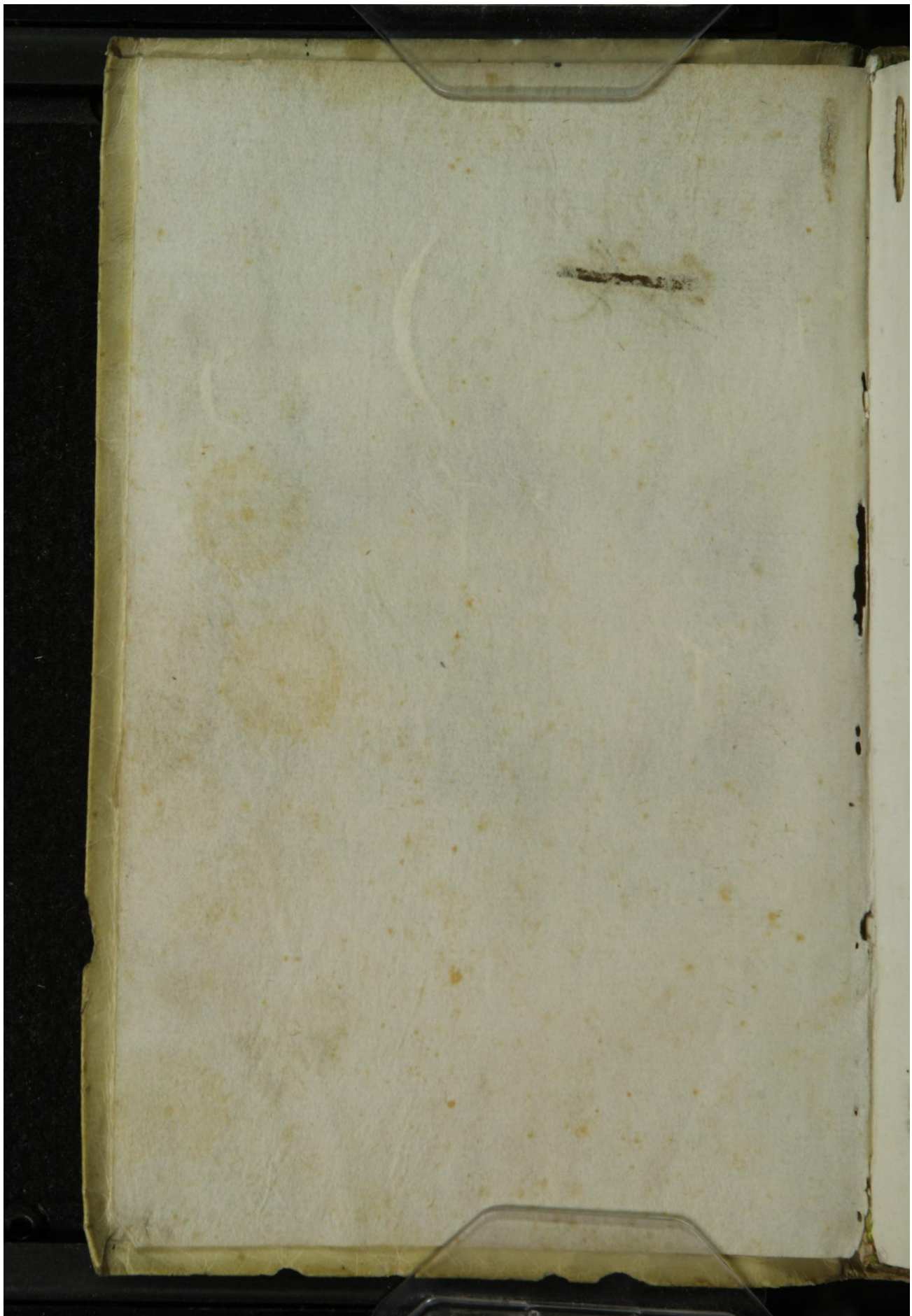
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

Al. 3/5

Ex Libris Joannis Nenoini
1874

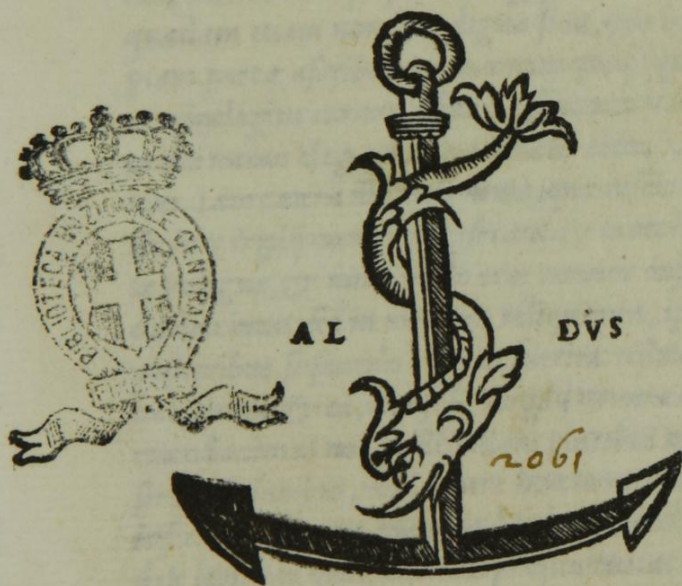
DIVERSORVM VETERVM POETA-
RVM IN PRIAPVM LVSVS.

P.V.M.CATALECTA: COPA. ROSAE.
CVLEX. DIRAE: MORETVM. CIRIS.

AETNA. ELEGIA IN MECOENATIS
OBITVM. ET ALIA NONNVLLA,
QVAE FALSO VIRGILII CRE-
DVNTVR.

ARGVMENTA IN VIRGILII LI-
BROS, ET ALIA DIVERSORVM
COMPLVRA.

QVAE OMNIA NVPER DILIGEN-
TIVS SVNT EMENDATA.

M. D. XXXIIII.

22

DIVERSORVM VETERVM POETA-
RVM IN PRIMA VM CVRS.

P.V.M. CATALECTA. COPA. ROSA.
CVLX. DIBAE. MORETVM. CIRIS.

ATNA. BECIA IN MCCORNAITIS
ORITVR ET ALIA NON VELLA
QVAE PVLIO VIRGILII CRIS
DVNTVR.

ARGVMENTA IN VIRGILII DI-
BROR ET ALIA DIVERSORVM
COMPLVRA.

QVAE OMNIA NVBER DICEN-
TIS SVNT EMDATA.

M. D. XXXIII.

2

L E C T O R I .

Vt hæc in Priapum lusus, diuersorum esse poëtarum
 crediderimus: cum ipsa stili uarietate, quæ in his cer-
 nitur: tum nonnullis maxime epigrammatis, quæ id
 manifestissime uidentur ostendere: adducti sumus: ut
 ea sunt. s. quibus Priapus ipse male his imprecatur,
 qui nõ sibi uersus dedicarint: et id, quo malus olim
 fructuosa sterilitatem confert in mali poëtae carmi-
 na, quibus prægrauetur. Ac fieri quidem potest: ut
 & aliquid horum etiam Virgilius scripserit: cum
 præsertim eiusmodi sint eorum multa, ut nihil fieri
 elegantius, ac cultius possit. sed ut hoc non nege-
 mus: ita id constantissime affirmare uidemur posse:
 non unum hæc quæpiam scripsisse omnia. quin &
 quedam etiam non satis digna sunt, quæ bono cui-
 piam poëtae ascribantur. Aetnam quoq; (quãquam
 non inelegans carmen sit) non esse tamen Virgilij, ac
 multo minus elegiam in Mecœnatis obitum, censui-
 mus. Iam cætera illa rudimenta, quæ nescio quo pa-
 cto in Virgilij nomen irrepserant: & tanto hoc poë-
 ta indigna, & nullo pacto eius nomine inscriben-
 da duximus: sed in medium reliquimus, ipsis eorũ
 authoribus, si quando inuenti fuerint: restituenda. Et
 hæc autem, & ea, quæ sub Virgilij nomine edimus:
 emendauimus nos quidẽ collatis pluribus more no-
 stro exëplaribus, nihil temere inuertentes. neq; id tñ
 inficiari uolumus, multa in his deesse, multa men-
 dose legi. Nos quæ potuimus præstitimus: ac tam mu-
 ta castigauimus, ut si quis tantũdẽ fecerit, pauca

modū defutura uideantur. emendatiora nacti exem-
plaria, emendatiora dabimus. aut alij fortasse à
nobis excitati, in id incumbent. qui utinā multi sint:
qui & hunc & alios ueterum libros diligenter &
integre castigantes, opem latinæ linguæ ferant. Nos,
quantum in nobis erit, id unū semper agemus: neq;
labori aut sumptibus unquam ullis parcemus: dum
quod ab Aldo coeptum atq; institutum erat, plene
aliquando à nobis perficiatur.

P. V. MARONIS CATALECTA.

PRIAPVS.

N Ere rosa, autumnno pomis, aestate frequentor
 spicis: una mihi est horrida pestis hyems.
N am frigus metuo: & uereor, ne ligneus ignem
 Hac Deus ignaris præbeat agricolis.

PRIAPVS.

E go hæc, ego arte fabricata rustica,
E go arida o' uiator ecce Populus,
A gellulum hunc, sinistra tute quem uides:
H eri q; uillulam, hortulum q; pauperis
T ueor: malas q; furis arceo manus.
M ihi corolla picta uere ponitur:
M ihi rubens arista sole feruido:
M ihi uirente dulcis uua pampino:
M ihi glauca duro cocta oliua frigore.
M eis æpella delicata pascuis
I n urbem adulta lacte portat ubera.
M eis q; pinguis agnus ex ouilibus
G rauem domum remittit ære dexteram.
T eneraq; matre mugiente uacula
D eum profundit ante templa sanguinem.
P roin uiator hunc deum uereberis:
M anum q; sursum habebis, hoc tibi expedit.
P arata nanq; crux est arte mentula.
V elim pol inquis, at pol ecce uillicus
V enit: ualenti cui reuulsa brachio
F it ista mentula apta claua dexterae.

PRIAPVS. *

Hunc ego iuuenes locum, uillulamq; palustrem
Tectam uimine iunceo, caricisq; maniplis
Quercus arida rustica conformata securi
Nutriui, magis, & magis ut beata quotannis.
Huius nam domini colunt me, deumq; saluant
Pauperis tugurij pater, filiusq; *
Alter assidua colens diligentia, ut herba
Dumosa, asperaq; a meo sit remota sacello:
Alter parua ferens manu semper munera larga.
Florido mihi ponitur picta uere corolla
Primitiæ, & tenera uirens spica mollis arista.
Luteæ uiolæ mihi, lacteumq; papauer,
Pallentesq; cucurbitæ, & suaue olentia mala,
Vua pampinea rubens educata sub umbra.
Sanguinea etiam mihi (sed tacebitis) arma
Barbatus linit hirculus, cornipesq; capella.
Pro quaeris omnia honoribus, hoc necesse Priapo
Præstare: & domini hortulum, uineamq; tueri.
Quare hinc o pueri malas abstinete rapinas:
Vicinus prope diues est, negligens Priapus.
Inde sumite. semita hæc deinde uos feret ipsa.

AD TVCCAM.

De qua Tuca tibi uenit, sed sæpe uidere
 Non licet: oculitur limne clausa uiri.
De qua sæpe tibi, non uenit adhuc mihi. nanq;
 Si oculitur, longe est tangere, quod nequeas.
Venerit aut tibi, sed iam mihi nuntius iste *

Quid prodest illi dicite quæ redijt.

*

C orinthiorum amator iste uerborum.
I ste iste rhetor. nanq; quatenus totus
T hucides tyrannus attica febris
T au gallicum spina ipsemet male illisit
I sta omnia, ista uerba misit fratri.

*

S ocer beate nec tibi, nec alteri,
G enerq; Noctuine putidum caput,
T uq; nunc puella talis, & tuo
S tuptore pressa rus abibit, & mihi
V t ille uersus usquequaq; pertinet.
G ener, socerq; perdidistis omnia.

*

S uperbe Noctuine putidum caput,
D atur tibi puella, quam petis, datur.
D atur superbe Noctuine, quam petis.
S ed o superbe Noctuine, non uides
D uas habere filias Atilium.
D uas, & hanc, & alteram tibi dari.
A deste nunc, adeste, ducat ut decet,
S uperbus ecce Noctuinus hirneam.

*

I acere me, quod alta non possim, putas,
Vt ante uectari freta:
N ec ferre durum frigus: aut æstum pati:
Neq; arma uictoris sequi.
V alent ualent mihi ira, & antiquus furor:
Et lingua, qua adsim tibi.

Et prostituta turpe contubernium
 Sororis. o' quid me incitas?
Quid impudice, & improbande Cæsari?
 Sed furta dicantur tua:
Et helluato sera patrimonio
 In fratre parsimonia:
Vel acta puero cum uiris conuiuia:
 Vdæq; per somnum nates:
Et inscio repente clamatum super,
 Thalassio Thalassio.
Quid palluisti foemina? an ioci dolent?
 An facta cognoscis tua?
Non me uocabis pulchra per Cotyttia
 Ad feriatos fascino.
Nec dein mouere lumbos in crocotulam
 Prensus uidebo altaribus,
Flauum propè Tybrim & olentis nauticum
 Vocare: ubi adpulsa rates
Stant in uadis caeno retentæ sordido,
 Macra'q; luctantes aqua.
Neq; in culinam, & uncta compitalia
 Dapesq; dulcis sordidas:
Quibus repletus ut saliuosis aquis
 Obesam ad uxorem redis:
Et æstuantem docte soluis pantices:
 Osusq; lambis sauijs.
Nunc læde: nunc laceffe: si quidquam uales:
 Et nomen adscribo tuum:
Cinade Luci. an te reliquerunt opes?
 Fameq; genuini crepant?

Videbo habentem præter ignavos nihil
 Fratres, & iratum Iouem,
 Siffumq; uentrem, & hirneosi patru
 Pedes inedia turgidos.

AD VENEREM.

S i mihi susceptum fuerit decurrere munus
 O' Paphon o' sedes quæ colis idalias:
 Troius Aeneas romana per oppida digno
 Iam tandem ut tecum carmine uectus eat:
 Non ego thure modo, aut picta tua templa tabella
 Ornabo: & puris ferta feram manibus.
 Corniger hos aries humilis, & maxima taurus
 Victimæ sacratos tinget honore focos.
 *Marmoreusq; tibi, aut digne coloribus ales
 In morem picta stabit amor pharetra.
 Adsis o' Cytherea: tuus te Cæsar olympo,
 Et surrentini littoris ora uocat.

*

I te hinc inanes rhetorum ite manipuli,
 Inflata rore non achaico uerba,
 Et uos sile Albuti, Arquitiq; V arroq;
 Scolasticorum natio madens pingui.
 I te hinc inanis cymbalon inuentutis:
 Tuq; o' mearum cura Sexte curarum
 Vale Sabine: iam ualete formosi.
 Nos ad beatos uela mittimus portus,
 Magni petentes docta dicta scironis:
 Vitamq; ab omni uendicabimus cura.
 *Ite hinc camœnæ uos quoq; limite sæuæ

Dulces camœnæ (nam fatebimur uerum)
Dulces fuistis: & tamen meas chartas
Reuisitate: sed pudenter, & raro.

DE SABINO. *

Sabinus ille, quem uidetis hospites:
Ait fuisse mulio celerrimus:
Neq; ullius uolantis impetum cisi
Nequisse præterire: siue Mantuam
Opus foret uolare: siue Brixiam.
Neq; hoc negat Tryphonis æmuli domus
Negare nobilem, insulam' ue ceruli:
Vbi iste post Sabinus. ante quintio
Bidente dicit attondisse forcipe
Comata colla: nequa sordidum iugo
Premente, dura uulnus ederet iuba.
Cremona frigida, & lutosa Gallia
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait Sabinus: ultima ex origine,
Tua stetiisse dicit in uoragine:
Tua in palude deposuisse sarcinas.
Et inde tot per orbitosa millia
Iugum tulisse: læua, siue dextera
Srigere mulas, siue utrumq; cœperat.
Neq; ulla uota semtalibus Deis
Sibi esse facta. propter hoc nouissimum
Paterna lora. proximumq; pectinem.
Sed hæc prius fuere: nunc eburnea
Sedetq; sede: seq; dedicat tibi
Gemelle Castor, & Gemelle Castoris.

AD VARIUM.

Si licet hoc: sine fraude Vari dulcissime dicam:
 Dispeream, nisi me perdidit iste potus.
S in autem praecepta uetant me dicere: sane
 Non dicam. sed me perdidit iste puer.

AD VILLAM SCIRONIS.

Villula, quae Scironis eras, & pauper agelle,
 Verum illi domino tu quoque diuitiae:
Me tibi, & hos una mecum, quos semper amauit:
 Siquid de patria tristis audiero:
Commendo: in primisque patrem. tu nunc eris illi,
 Mantua quod fuerat, quodque Cremona prius.

*

Pauca mihi, nunc sed non incognita Phaebo,
 Pauca mihi doctae dicite Pegasides.
Victor adest magni magnum decus ecce triumphi,
 Victor qua terrae, quaque patent maria,
Horrida barbarica portans insignia pugnae,
 Magnus ut Aeneides, utque superbus Eryx.
Nec minus idarco nostros expromere cantus
 Maximus, & sanctos dignus inire choros.
Hoc itaque insuetis iactor magis optime curis:
 Quid de te possim scribere, quid ue tibi.
Nanque (fatebor enim) quae maxima deterrendi
 Debuit, hortandi maxima causa fuit.
Pauca tua in nostras uenerunt carmina chartas,
 Carmina cum lingua, tum sale cecropio.

c 4

C armina, quæ Pylivm sæclis accepta futuris,
 Carmina, quæ Pylivm vincere digna senem:
M olliter hic viridi patula sub tegmine quercus
 Moeris pastores & Melibœus erant,
D ulcia iactantes alterno carmina versu,
 Qualia Trinacriæ doctus amat iuuenis.
C ertatim ornabant omnes Heroida diuæ:
 Certatim diuæ munere quæque suo.
F elicem ante alias tanto scriptore puellam:
 Alter non famam dixerit ipse prior
N on illa: Hesperidum ni munere capta fuisset:
 Quæ uolucrum cursu uicerat Hippomanem:
C andida Cycneo non edita Tyndaris ouo:
 Non supero fulgens Cassiopea polo.
N on defensa diu uolucrum certamine equorum:
 Optabant graiæ quam sibi quæque manus:
S æpe animam generi pro qua pater impius hausit:
 Sæpe rubro Eleis sanguine fluxit humus.
R egiæ non Semele, non Inachis acrisione,
 Immuti expectant fulmine, & imbre Iouem.
C uius & ob raptum pulsî liquere penates
 Tarquini patrios filius, atq; pater.
I llo, quo primum dominatus Roma superbos
 Mutauit placidis tempore consulibus.
M ulta neq; immeritis donauit præmia alumnis:
 Præmia Messalis maxima Publicolis.
N am quid ego immensi memorem studia ista laboris?
 Horrida quid duræ tempora militiæ?
C astra foro solitos urbi præponere castra
 Tam procul hoc nato, tam procul hac patria?

I mmoderata pati nunc frigora, nuncq; calores?
 Stertere uel dura posse super silice?
S æpe truce[m] aduerso perlabi sydere pontum?
 Sæpe audendo mare uincere, sæpe hyemem?
S æpe etiam densos immittere corpus in hostes?
 Communem belli nec timuisse Deum?
N unc celerem Afros, perituraq; nullia gentis:
 Aurea nunc rapidi flumina adire Tagi?
N unc aliam ex alia bellando quærere gentem?
 Vincere & oceani finibus ulterius?
N on nostrum est inquam tantas attingere laudes:
 Quin, ausim hoc etiam dicere: uix hominum est.
I psa hæc ipsa ferent rerum monumenta per orbem:
 Ipsa sibi egregium facta decus parient.
N os ea, quæ tecum finxerunt carmina diui
 Cynthius, & Musæ, Bacchus, & Aglaie.
S i laudes aspirem, humili sed adire camœna:
 Si patrio graios carmine adire sales
P ossumus: optatis plus iam procedimus ipsis.
 Hoc satis est pingui uel mihi cum populo.

*

A spice quem ualido subnixum gloria regno
 Altius & cæli sedibus extulerat.
T errarum hic bello magnum concusserat orbem:
 Hic reges Asiæ fregerat, & populos.
H ic graue seruitium tibi iam tibi Roma ferebat:
 Cætera nanq; uiri cuspide conciderant.
C um subito in medio rerum certamine præceps
 Corruit e patria pulsus in exilium.
T ale Deæ numen: tali mortalia natu

Fallax momento temporis hora dedit.

*

*Quocunq; ire ferunt uariae nos tempora uitae:
Tangere quas terras: quosq; uidere homines:
Dissipeream, si te fuerit mihi carior alter:
Alter enim quis te dulcior esse potest?
Cui Venus ante alios, diui, diuūmq; sorores
Cuncta neq; indigno Musa dedere bona:
Cuncta, quibus gaudet Phæbus, chorus ipseq; Phæbi.
Doctior o quis te Musa fuisse potest?
O quis te in terris loquitur iucundior uno?
Clio nam certe candida non loquitur.
Quare illud satis est, si te permittis amari:
Non contra ut sit amor mutuus inde mihi.*

*

*Quis Deus Octaui te nobis abstulit? an quæ
Dicunt, ah nimio pocula dura mero?
Vobis si culpa est bilis: sua quenq; sequuntur
Fata: quod immeriti crimen habent cyathi?
Scripta quidem tua nos multum mirabimur: & te
Raptum, & romanam flebimus historiam.
Sed tu nullus eris. peruersi dicite manes,
Nunc superesse patri quæ fuit inuidia?*

P. VIRGILII MARONIS

C O P A.

Opa syrica caput graia redimita mitella,
 Crispum sub crotalo docta mouere latus,
 Ebria famosa saltat lasciuia taberna,
 Ad cubitum raucos excutiens calamos.
 Quid inuat aestiuo defessum puluere abesse,
 Quàm potius bibulo decubuisse toro?
 S unt cuppæ, calices, cyathi, rosa, tibia, chordæ,
 Et trichila umbrikeris frigida arundinibus.
 E n & moenalis que garrit dulce sub antro,
 Rustica pastoris fistula in ore sonat.
 E st & uappa cado nuper diffusa picato:
 Et strepitans rauco murmure riuus aquæ.
 S unt etiam croceo uiolæ de flore corollæ:
 Sertæq; purpurea lutea mista rosa:
 E t quæ uirgineo libata Achelois ab amne
 Lilia uimneis attulit in calathis.
 S unt & caseoli, quos sirpea fiscina siccant:
 Sunt autumnalis cerea pruna deæ,
 C asteneæq; nuce, & suaue rubentia mala.
 Est hic munda ceres: est amor: est bromus.
 S unt & mora cruenta, & lentis uua racemis,
 Et pendens iunco coeruleus cucumis.
 E st tuguri custos armatus falce saligna,
 Sed non & uasto est inguine terribilis.
 H uc ad liba ueni: fessus iam sudat asellus:
 Parce illi: uestrum delictum est asinus.
 N unc cantu crebro rumpunt arbusta cicadæ:

Nunc etiam in gelida sede lacerta latet.
Si sapis aestivo recubans nunc prolue nitro,
Seu vis crystallo ferre novos calices,
Hic age pampinea fessus requiesce sub umbra:
Et grauidum roseo necte caput strophio.
Formosus teneræ decerpes ora puellæ.
Ah pereat cui sunt prisca supercilia.
Quid cineri ingrato seruas bene olentia ferta?
An'ne coronato vis lapide ista tegi?
Pone merum, & talos. pereat qui crastina curat.
Mors aurem uellens, uivite, ait, uenio.

P. VIRGILII MARONIS

ROSAE.

- Er erat: & blando mordentia frigora sensu
 Spirabat croceo mane relecta dies:
 Strictior eos præcesserat aura iugales,
 Aestiferum suadens anticipare diem.
 Irrabam riguis per quadra & compita in hortis,
 Maturum cupiens me uegetare die:
 Vidi concretas per gramina flexa pruinas
 Pendere: aut olerum stare cacuminibus:
 Caulibus & patulis teretes colludere guttas,
 Et coelestis aquæ pondere tunc grauidas.
 Vidi pæstano gaudere rosaria cultu
 Ex oriente nouo rosada lucifero.
 Rara pruinosis canebat gemma frutetis,
 Ad primi radios interitura die.
 Ambigeres, raperet ne rosis aurora ruborem:
 An daret: & flores tingeret orta dies.
 Ros unus: color unus: & unum mane duorum:
 Syderis, & floris est domina una Venus.
 Forsan & unus odor. sed celsior ille per auras
 Difflatur: spirat proximus iste magis.
 Communis Paphie dea Syderis, & dea floris
 Præcipit unius muricis esse habitum.
 Mumentum intererat, quo se nascencia florum
 Germina comparibus diuiderent spatijs.
 Hæc uiret angusto foliorum tecta galero:
 Hanc tenui folio purpura rubra notat.
 Hæc aperit primi fastigia celsa obelisci,

Micronem absoluens purpurei capitis.
Vertice collectos illa exsinuabat amictus,
Iam meditans folijs se numerare suis.
Nec mora: ridentis calathi patefecit honorem,
Prodens inclusi semina densa croci.
Hæc, modo quæ toto rutilauerat igne comarum:
Pallida collapsis deseritur folijs.
Mirabar celerem fugitiua ætate rapinam:
Et, dum nascuntur, consensisse rosas.
Eæ & defluxit rutili coma punica floris:
Dum loquor: & tellus tecta rubore micat.
Tot species, tantosq; ortus, uariosq; nouatus
Vna dies aperit, conficit una dies.
Conquerimur Natura, breuis quod gratia florum est:
Ostentata oculis ilico dona rapis.
Quam longa una dies, ætas tam longa rosarum:
Quas pubescentes iuncta senecta premit.
Quam modo nascentem rutilus conspexit eous:
Hanc rediens sero uespere uidit animum.
Sed bene, quod paucis licet interitura diebus,
Succedens æuum prorogat ipsa suum.
Collige uirgo rosas: dum flos nouus, & nona pubes.
Et memor esto, æuum sic properare tuum.

L
O
N
Q
P
P
N
V
L
P
E
A
S
H
C
C
Y
I

P. VIRGILII MARONIS

CVLEX. *

L usimus Octavi gracili modulante thalia:
 Atq; ut araneoli tenuem formauimus orsum:
L usimus. hæc propter culicis sint carmina dicta:
O mnis ut historię per ludum consonet ordo:
N otitięq; ducum uoces, licet inuidus adsit.
Q uisquis erit culpæ iocos, musamq; paratus:
P onderere uel culicis leuior, fama q; feretur.
P osterius grauiore sono tibi musa loquetur
N ostræ: dabunt cum securos mihi tempora fructus:
V t tibi digna tuo poliantur carmina sensu.
L atonæ, magniq; Iouis decus, aurea proles
P hæbus erit nostri princeps & carminis author,
E t recanente lira fautor: siue educat illum
A lma chimæreo Xanthus perfusa liquore,
S eu nemus Asteriæ, seu qua parnasia rupes
H inc atq; hinc patula præpandit cornua fronte:
C astalięq; sonans liquido pede labitur unda.
Q uare pierij laticis decus ite sorores
N aiades: & celebrate deum ludente chorea.
E t tu sancta Pales, ad quam uentura recurrunt
A grestum bona, secura sit cura tenentum
A erios nemorum cultus, syluasq; uirentis.
T e cultrice uagus saltus feror inter & astra.
E t tu, cui meritis oritur fiducia tantis:
O ctavi uenerande meis allabere cœptis,
S anctæ puer. tibi nanq; canit non pagina bellum:
P hlegra giganteo sparsa est quo sanguine tellus.

Nec centau'reos Lapithas compellit in enses.
Vrit erichthonias oriens non ignibus arces:
Non per fossus Athos, nec magno uincula ponto
Lecta meo quærent iam sera uolumine famam.
Non Hellepontus pedibus pulsatus equorum,
Græcia cum timuit uenientis undiq; Persas.
Mollia sed tenui pede currere carmina uersu
Viribus apta suis Phæbo duce ludere gaudet
Hæc tibi sancte puer mortalibus: ut tibi certet
Gloria perpetuum lucens mansura per æuum:
Et te sede pia maneat locus: & tibi sospes
Debita felices memoretur uita per annos
Grata bonus lucens. sed nos ad cæpta feramur.
Igneus ætherias iam sol penetrarat in arces:
Candida q; aurato quatiebat lumina carru:
Crimibus & roseis tenebras aurora fugarat.
Propulit e stabulis ad pabula læta capellas
Pastor: & excelsi montis iuga summa petiuit:
Lurida qua patulos uelabant gramina colles.
Iam syluis, dumisq; uagæ, iam uallibus abdunt
Corpora: iamq; omni celeres e parte uagantes
Tondebant tenero uiridantia gramina morsu.
S crupea desertas hærebant ad caua rupes:
Pendula proiectis carpuntur & arbuta ramis:
Densa q; uirgultis auide labrusca petuntur.
Hæc suspensa rapit carpente cacumina morsu,
Hæc salicis lentæ, uel quæ noua nascitur alnus:
Hæc teneras fruticum sentes rimatur: at illa
Immunit in riuu præstantis imaginis undam.
O bona pastoris, si quis non pauperis usum

Mente prius

Mente prius docta fastidiat: & probet. illis
Omnia luxuriæ pretijs incognita curis:
Quæ lacerant auidas inimico pectore mentes:
Si non Assyrio fuerint bis lauta colore
Attaliciis opibus data uellera: si nitor auri
Sublaqueare domus animum non angit auarum,
Picturæq; decus: lapidum nec fulgor in ulla
Cognitus utilitate manet: nec pocula gratum
Alconis referent, Bætiq; toreuma: nec Indi
Conchea baccæ maris pretio est. at pectore puro
Sæpe super tenero prosternit gramine corpus:
Florida cum tellus gemmantis picta per herbas
Vere notat dulci distincta coloribus arua.
Atq; illum calamo latum retinente palustri,
Otiaq; inuidia degentem, ac fraude remota,
Pollentemq; sibi, uiridi cum palmite lucens
Tmolia pampineo subter coma uelat amictu.
Illi sunt gratæ rorantes lacte capellæ,
Et nemus, & fecunda Pales, & uallibus imis
Semper opaca nouis manantia fontibus antra.
Quis magis optato queat esse beator æuo?
Quam qui mente procul pura, sensuq; probando
Non auidas agnouit opes: nec tristia bella,
Nec funesta timet ualidæ certamina classis.
Non spolijs dum sancta deum fulgentibus ornet
Templa, nec euectus finem transcendit habendi,
Aduersum sæuis ultro caput hostibus offert.
Illi falce deus colitur, non arte politus:
Ille colit lutos: illi Pancaia thura,
Floribus agrestes herbæ uariantibus adsunt:

Illi dulcis adest requies, & pura uoluptas,
Libera simplicibus curis. huic imminet: omnes
Dirigit huc sensus: hæc cura est subdita cordi:
Qualibet ut requie uictus contentus abundet:
Iucundoq; locet languentia corpora somno.
O' pecudes, o' Panes, & o' gratissima tempe
Fontis Hamadryadum, quarum non diuite cultu
Amulus Aseræo pastor sibi quisq; poetæ,
Securam placido traducit pectore uitam.
Talibus in studijs baculo dum nixus apricas
Pastor agit curas: & dum non arte canora
Compacta solidum modulatur arundine carmen:
Tendit in euectus radios Hyperionis ardor:
Lucidaq; ætherio ponit discrimina mundo:
Quæ iacit oceanum flammæ in utrunq; rapaces.
Et iam compellente uagæ pastore capellæ
Ima susurrantis repetebant ad uada lymphæ:
Quæ subter uiridem residebant coerulea muscum.
Iam medias operum partes euectus erat sol:
Cum densas pastor pecudes cogebat in umbras:
Vt procul aspexit luco residere uirenti
Delia diua tuo, quò quondam uicta furore
Venit Nyctelium fugiens cadmeis Agæue,
Infandas scelerata manus, & cæde cruenta:
Quæ gelidis bacchata iugis, requieuit in antro,
Posterius pœnam nati de morte datura.
Hic etiam uiridi ludentes Panes in herba,
Et Satyri, Dryadesq; choros egere puellæ,
Naiadum cœtus. tantum non Horphæus Hebrum
Restantem tenuit ripis, syluasq; canendo:

Quantum te pernix remoratæ diua choreæ,
 Multa tibi læto fundentes gaudia uultu.
 Ipsa loci natura domum resonante susurro
 Querens dabat: & dulci fessas refouebat in antro-
 Nam primum prona surgebant ualle patentes
 Aeriæ Platani: inter quas erat impia Lotos,
 Impia, quæ socios Ithaci mœrentis abegit:
 Hospita dum nimia tenuit dulcedine captos.
 At quibus insigni curru proiectus equorum
 Ambustus Phaethon luctu mutauerat artus:
 Heliades teneris amplexæ brachia truncis,
 Candida fundebant tentis uelamina ramis.
 Posterius cui Demophoon æterna reliquit
 Perfidiam lamentandi mala: perfide multis,
 Perfide Demophoon, & nunc defende puellam-
 Quam comitabantur fatalia carmina quercus,
 Quercus ante datæ, cereris quàm semina, uitæ.
 Illas Triptolemi mutauit sulcus aristas.
 Hic magnum Argosæ nauis decus edita pinus
 Proceras decorat syluas hirsuta per artus:
 Appetit ærÿs coniungere montibus astra.
 Ilicis & nigrae species, & læta cupressus,
 Vmbrosæq; manent fagus, hederæq; ligantes
 Brachia, fraternos plangat ne populus ictus:
 Ipsæq; excedunt ad summa cacumina lætæ:
 Pinguntq; aureolos uiridi pallore corymbos.
 Querens aderat ueteris myrtus non nescia fatis.
 At uolucres patulis residentes dulcia ramis
 Carmina per uarios edunt resonantia cantus.
 His suberat gelidis manans è fontibus unda,
 d 2

Quæ leuibus placidum riuus sonat orta liquorem.
Et quanquam geminas auium uox obstrepat aures:
Hanc querulæ referunt uoces. queris nantia limo
Corpora lymphæ fouet. sonitus alit aëris Echo.
Arogis & cuncta fremunt ardore cicadis.
At circa passim fessæ cubuere capellæ,
Excelsisq; super dumis: quæ leniter afflans
Auræ susurrantis possit confundere uenti.
Pastor ut ad fontem densa requieuit in umbra:
Mitem concepit proiectus membra soporem,
Anxius insidijs nullis: sed lentus in herbis
Securo pressos somno mandauerat artus.
Stratus humi dulcem capiebat corde quietem:
Ni fors incertos iussisset ducere casus.
Nam solitum uoluens ad tempus tractibus hydræ
Immanis uario maculatus corpore serpens,
Mersus ut in limo magno sub syderis æstu,
Obuia uibranti carpens grauis aëra lingua,
Squamosos late torquebat montibus orbes.
Pallebant auræ liuentis ad omnia uisus.
Iam magis atq; magis corpus reuolubile uoluens
Attollit nitidis pectus fulgoribus: & fert
Sublimi ceruice caput: cui crista superne
Emita purpureo lucens maculatur amictu:
Aspectuq; micant flammantia lumina toruo.
Metabat sese circum loca: cum uidet ingens
Aduersum recubare ducem gregis. acrior instat
Lumina diffundens intentus, & obuia toruo
Sæpius arripiens infringere, quod sua quisquam
Ad uada uenisset. naturæ comparat arma:

A rdet mente: furit stridoribus: intonat ore:
F lexibus euersis torquetur corporis orbis:
M anant sanguineæ per tractus undiq; guttæ:
S piritibus rumpit fauces. Cui cuncta paranti
P aruulus hunc prior humoris conterret alumnus:
E t mortem uitare monet. per acumina nanq;
Q ua diducta genas pandebant lumina gemmis,
A c leuioris erat naturæ: pupula telo
I cta leui. tum prosiluit furibundus: & illum
O btriturum morti misit. cui dissitus omnis
S piritus excessit sensim. tum torua tenentem
L umina respexit serpentem communis: inde
I mpiger, exanimus, uix compos mente refugit:
E t ualidum dextra truncum detraxit ab orno.
Q ui casus sociarit opem, numen' ue deorum,
P rodere sit dubium: uoluit sed uincere tales
H orrida squamosi uoluentia membra draconis.
A tq; reluctantis crebris, fœdèq; petentis
I cibus ossa ferit, cingunt qua tempora cristam.
E t quòd erat tardus somni langore remoto,
N escius aspiciens timor obcæcauerat artus:
H oc minus implicuit dira formidine mentem:
Q uem postquam uidit cæsum languescere: sedit.
I am quatit, & biuges oriens erebo cit equos nox:
E t piger aurato procedit vesper ab Oeta:
C um grege compulso pastor duplicantibus umbris
V adit: & in fessos requiem dare comparat artus.
C uius ut intrauit leuior per corpora somnis:
L anguidaq; infuso requierunt membra sopore:
E ffigies ad eum Culicis deuenit: & illi

Tristis ab euentu cecinit conuitia mortis.
Inquit, quæ meritis ad quæ delatus, acerbis
Cogor adire uices? tua dum mihi carior ipsa
Vita fuit uita: rapior per inania uentis:
Tu lentus refoues iucunda membra quiete
Ereptus tetrus è cladibus. at mea manes
Viscera lethæas cogunt transnare per undas.
Præda Charontis agor: uideo, ut flagrantia tedis
Lumina collucent infestis omnia templis.
Obuia Tisiphone serpentibus undiq; compta,
Et flammæ, & sæua quatit mihi uerbera, pœna
Cerberus, & diris flagrant latratibus ora:
Anguibus hinc, atq; hinc horrent cui colla reflexis:
Sanguineiq; micant ardorem luminis orbes.
Heu quid ab officio digressa est gratia? cum te
Restitui superis leti iam limine ab ipso?
Præmia sunt pietatis ubi? pietatis honores
In uanas abiire uices: & rure recessit
Iustitiæ prior illa fides. Instantia uidi
Alterius, sine respectu mea fata relinquens.
Ad parileis agor euentus: sit pœna merenti:
Pœna sit exitium, modo sit dum grata uoluntas:
Existat par officium. feror auia carpens,
Auia cimerios inter distantia lucos.
Quem circa tristes densentur in omnia pœnæ.
Nam uinctus sedet immanis serpentibus Othos,
Deuinctum mœstus procul aspiciens Ephialten:
Conati quondam cum sint incendere mundum.
Et Tityos Latona tuæ memor anxius iræ.
Implacabilis ira nimis iacet alitis esca.

Terreor à tantis insistere terreor umbris
Ad stygias reuocatus aquas. uix ultimus amni
Restat, Nectareas diuùm qui prodidit escas
Gutturis arenti reuolutus in omnia sensu.
Quid saxum procul aduerso qui monte reuoluit?
Contempsisse dolor quem numna uincit acerbus,
Otia quærentem frustra sub lite. puellæ
Ite quibus tedas accendit tristis Erynnis:
Sicut hymen præfata dedit connubia mortis,
Atq; alias alio densas super agmine turmas:
Impietate fera uecordem Colchida matrem
Anxia sollicitis meditantem uulnera natis:
Iam Pandionias miserandas prole puellas:
Quarum uox querula est, superat qd̄ Eistonius rex:
Orbus Epops mæret, uolucres euectus in auras.
At discordantes Cadmeo sanguine fratres
Iam truculenta ferunt, infestaq; lumina corpus
Alter in alterius: iamq; aduersatus uterq;
Impia germani manat quod sanguine dextra.
Eheu mutandus nunquam labor: auferor ultra
In diuersa magis. distantia numna cerno.
Elysiam tranandus agor delatus ad undam.
Obuiæ Persephone comites Heroidas urget
Ad uersas perferre faces. Alcestis ab omni
Inuiolata uacat cura, quod scena mariti
 *In calcedonijs Admeti cura mærata est.
Ecce Ithaci coniux semper decus Icarioris
Fœmuneum concepta decus manet: & procul illam
Turba ferox iuuenum telis confixa procorum.
Quin misera Eurydice tanto mærore recessit:

Pœnaq; respectus & nunc manet Orpheus in te.
Audax ille quidem, qui mitem Cerberon unquam
Credidit, aut ulli Ditis placabile numen:
Nec timuit Phlegethonta furens ardentibus undis:
Nec mœsta obtentum Ditis ferrugine regnum,
Defossasq; domos, ac tartara nocte cruenta
Obsita, nec faciles Ditis sine iudice sedes,
Iudice, qui uitæ post mortem uindicat acta.
Sed fortuna ualens audacem fecerat. ante
Iam rapidi steterant amnes: & turba ferarum
Blanda uoce sequax regionem insederat Orphei.
Iamq; imam uiridi radicem mouerat alte
Quercus humo: steterant amnes: syluæq; sonoræ
Sponte sua cantus rapiebant cortice amara.
Labenters biuges etiam per sydera Luna
Pressit: equos & tu currenters menstrua uirgo
Auditura lyram tenuisti, nocte relicta.
Hæc eadem potuit Ditis te uincere coniux:
Eurydicenq; ultro ducendam reddere, non fas,
Non erat in uitam diræ exorabile mortis.
Illa quidem nimium maners experta seueros
Præceptum signabat iter: nec rettulit intus
Lumina: nec diuæ corrupit muner a lingua.
Sed tu crudelis, crudelis tu magis Orpheu,
Oscula cara petens rupisti iussa deorum.
Dignus amor uenia: gratum si tartara nossent
Pecatum meminisse graue. Et uos sede Piorum,
Vos manet Heroum contra manus. hic & uterq;
Aecides, Peleus nanq;, & Telamonia uirtus
Per secura patris letantur muner a: quorum

C onnubijs Venus, & uirtus iniunxit honorem.
H unc rapuit feritas: illum Nereis amauit.
A ssidet, ac immenis sociat te gloria sortis.
A lter in excelsum referens à nauibus ignes
A rgolicas phrygios torua feritate repulso.
O quis non referat talis diuortia belli:
Q uæ Troiæ uidere uiri, uidereq; Graij:
T eucria cum magno manaret sanguine tellus:
E t simois, Xanthi q; liquor: sigeaq; præter
L ittora, cum Treas sæui uos Hectoris ira
V idere in classes inimica mente pelasgas
V ulnera, tela, neces, ignes inferre paratos.
I psa uagis, nanq; Ida potens feritatis & ipsa:
I da faces altrix cupidis præbebat alumnis:
O mnis ut in cineres Rhætei littoris ora
C lassibus ambustus flamma lachrymante daretur.
H inc erat oppositus contra Telamonius heros:
O biecto q; dabat clypeo certamina. & illinc
H ector erat summum Troiæ decus: acer uterq;
F ulminibus ueluti fragor intonat ætheris in se
T egminibus, telis q; super, sigeaq; præter
E riperet reditus. alter uulcania ferro
V ulnera protectus depellere nauibus instat.
H oc erat Aeacides multum lætatus honore.
D ardaniæ q; alter fuso quòd sanguine campis,
H ectoro uictor lustrarit corpore Troiam.
R ursus acerba fremunt Paris huc quòd lætat: et huius
A lma dolis Ithaci uirtus quòd concidit icta.
H inc gerit euersos proles Laertia currus:
E t iam Strymonij Rhesi, uictor q; Dolonis,

P alladio lætatur ouans: rursusq; tremiscit,
I am Cicones: iamq; horret atrox læstrigone *
I llum Scylla rapax canibus succincta molossis,
A etnæusq; Cyclops, illum metuenda Charybdis,
P allentesq; lacus, & squallida tartara terrent.
H ic & Tantalei generis decus amplius Atrides
A ssidet Arguûm lumen: quo flamma regente
D oris Erichthonias prostrauit funditus arces.
R eddidit heu grauius pœnas tibi Troia furenti:
H ellepontiacis obiturus reddidit undis.
I lla uices hominum testata est copia quondam:
N e quisquam propriæ fortunæ munere diues,
I ret in euectus cœlum super omne propinquo
F rangitur inuidiæ telo decus. ibat in altum
V ix Argos repetens patriam, ditataq; præda
A raris Erichthoniæ: comes huic erat aura secunda
P er placidum cursu pelagus: Nereis ad undas
S igna dabat: pars inflexis superacta carinis.
C um seu cœlesti fato, seu syderis ortu
V ndiq; mutatur cœli nitor. omnia uentis
O mnia turbinibus sunt anxia. Iam maris unda
S yderibus certat consurgere: iamq; superne
C orripere & soles, & sydera cuncta minantur.
A c ruere in terras cœli fragor. hic modo lætum,
C opia nunc miseris circumdatur anxia fatis:
I mmoriturq; super fluctus, & saxa Caphareï:
E uboicas aut per cautes, Oeteaq; late
L ittora: cum Phrygiæ passim uaga præda perempta,
F luctuat omnis in æquoreo iam naufraga fluctu.
H ic alij sidunt pariles uirtutis honore.

Heroes: medijsq; siti sunt sedibus omnes,
Omnes Roma decus magni quos suscipit orbis.
Hic Fabij, Decijq; hic est & Horatia uirtus:
Hic & fama uetus nunquam moritura per æuum
Curtius, e medijs quem quondam sedibus urbis
Deuotum bellis consumpsit gurgis in unda:
Mutius & prudens ardorem corpore passus:
Legitime cessit cui fracta potentia regis.
Hic Curius claræ socius uirtutis, & ille
Flamminius: deuota dedit qui corpora flammæ.
Iure igitur talis sedes pietatis honorat.
Illic Scipiadaſq; duces, deuota triumphis
Mænia quos rapidos libycæ Carthaginis horrent.
Illi laude sua uigeant: ego Ditis opacos
Cogor adire lacus uiduos à lumine Phœbi:
Et uastum Phlegethonta pati: quo maxima Minos
Conſcelerata pia diſcernit uincula ſede.
Ergo quam cauſam mortis, quam dicere uitæ
Verberibus ſæuæ cogunt ab iudice poenæ.
Cum mihi tu ſis cauſa mali: nec conſcius ad ſis:
Sed tolerabilius curis hæc immemor audis:
Et tamen in uanis dimittis ſomnia uentis.
Digredior, nunquam rediturus. tu cole fontes,
Et uirides nemorum ſyluas, & paſcua lætus:
Et mea diſſuſas rapiuntur dicta per auras.
Dixit: & extrema triſtis cum uoce reſſit.
Hunc ubi ſollicitum dimiſit inertia uitæ:
Interius grauius mentem æger: nec tulit ultra
Senſibus inſuſum Culicis de morte dolorem:
Qantumcunq; ſibi uires tribuere ſeniles:

Quers tamen infestum pugnans deuicerat hostem:
Riuum propter aquæ uiridi sub fronde latentem,
Conformare locum capit impiger. hunc & in orbem
Destinat: ac ferri capulum repetiuit in usum,
Gramineam uiridi fodiens de cespite terram.
Iam memor inceptum peragens sibi cura Laborem
Congestum cumulauit opus: atq; aggere multo,
Telluris tumulus formatum creuit in orbem.
Quem arcum lapidem leui de marmore formans
Conserit assidue curæ memor. hic & Acanthos,
Et Rosa purpureo crescit rubicunda colore:
Et Violæ omne genus hic est, & spartica Myrtus,
Atq; hyacinthus, & hic ciliaci Crocus editus antro.
Laurus item Phœbi surgens decus. hic Rhododaphne,
Liliaq; & Roris non auia cura Marini,
Herbaq; Thuris opes prisca imitata Sabina.
Chrysanthusq; ederaq; nitor pallente corymbo,
Et botrus Libyæ regis memor. hic amaranthus,
Bumastusq; uirens, & semper florida pinus.
Non illinc Narcissus abest, cui gloria formæ
Igne cupidineo proprios exarsit in artus:
Et quoscunq; nouant uernantia tempora flores.
His tumulus super inseritur. tum fronte locatur
Eulogium, tacita quod firmat littera uoce.
Parue Culex custos pecudum, tibi tale merenti
Funeris officium uitæ pro munere reddit.

P. V. MARONIS DIRÆ
AD BATTARVM.

31

Attare cycneas repetamus carmi-
ne uoces:

6 Diuisas iterum sedes, & rura ca-
namus:

Rura, quibus diras indiximus im-
pia uota.

A nte lupos rapiunt hœdi, uituli ante leones:
D elphini fugient pisces, aquilæ ante columbas:
E t conuersa retro rerum discordia gliſcet:
M ulta prius fient: quàm non mea libera auena
M ontibus, & syluis dicat tua facta Lycurge
I mpia. Trinacriæ sterileſcant gaudia nobis.
N ec fecunda ſenis noſtri, felicia rura,
S emina parturiant ſegetes, non paſcua colles,
N on arbuſta nouas fruges, non pampinus uuas,
I pſæ non ſyluæ frondes, non ſtamna montes.
R urſus & hoc iterum repetamus Battare carmen.
E ffœtas cereris ſulci condatis auenas:
P allida flauſcant æſtu ſitientia prata:
I mmatura cadant ramis pendentia mala:
D eſint & ſyluis frondes, & fontibus humor:
N ec deſit noſtris deuotum carmen auenis.
H æc ueneris uario florentia ſerta decore,
P urpureo campos quæ pingit auena colore.
H inc auræ dulces, hinc ſuauiſ ſpiritus agri
M utent peſtiferos æſtus, & tetra uenena.
D ulcia non oculis, non auribus ulla ferantur:

Sic precor: & nostris superent hæc carmina uotis.
Ludimus, & multum nostris cantata libellis,
Optima sylvarum, formosis densa uiretis.
Tondemus uirides herbas: nec læta comantes
Iactabis molles ramos in flantibus auris:
Nec mihi sæpe meum resonabit Battare carmen:
Militis impia cum succidet dextera ferro:
Formosæq; cadent umbræ: formosior illis
Ipse cades. ueteris domini felicia ligna,
Nequicquam nostris potius deuota libellis,
Ignibus ætherijs flagrabunt. Iuppiter ipse
Iuppiter hanc aluit: cinis hæc tibi fiat oportet.
Thracis tum Boreæ spirent immania uires:
Eurus agat mistam fulua caligine nubem:
Africus immineat nimbis nuntantibus imbrem:
Cum tua Cyaneo resplendens æthere sylua
Noscet iter ducens Erebo tua Lydia Ditis.
Vicina flammæ rapiant ex ordine uites:
Pascantur segetes: diffusis ignibus aura
Transuolet arboribus: coniungat & arbor aristas.
Pertica, qua nostros metata est impia agellos:
Qua nostri fines olim: cinis omnia fiant.
Sic precor: & nostris superent hæc carmina uotis.
Vndæ, quæ uestris pulsatis littora lymphis:
Littora, quæ dulces auras diffunditis agris:
Accipite has uoces. ingret Neptunus in arua
Fuctibus: & spissa campos perfundat arena.
Qua Vulcanus agros pastus Iouis ignibus arceat:
Barbara dicatur libycæ soror altera Syrtis.
Tristis hoc memini reuocasti Battare carmen.

Nigro multa mari dicunt portenta natate
Monstrata, repentinis terrentia sæpe figuris:
Cum subito emertere furenti corpora ponto.
Hæc agat infesto Neptunus cæca tridenti,
Atrum conuertens æstum maris undiq; uentis:
Et fuscum cinerem canis exhauriat undis.
Dicantur mea rura ferum mare. naua caueto
Rura: quibus diras indiximus, impia uota.
Simulus hæc Neptune tuis infundimus auris:
Battare fluminibus tu nostros trade dolores:
Nam tibi sunt fontes, tibi flumina semper amica.
Nil est, quod perdam ulterius merita omnia dictis.
Flectite: currentes lymphas uaga flumina retro
Flectite, & aduersis rursus diffundite campis.
Incurrant amnes passim rimantibus undis:
Nec nostros seruire sinant erroribus agros.
Dulcius hoc memini, reuocasti Battare carmen.
Emanent subito sicca tellure paludes:
Et metat hic iuncos, spicas ubi legimus olim:
Ocupet arguti grilli caua garrula rana.
Tristius hoc rursus dicat mea fistula carmen.
Precipitent altis spumantes montibus imbres:
Et late teneant diffuso gurgite campos:
Quiq; domos infesta minantes stagna relinquunt:
Vnde elapsa meos agros peruenerit unda?
Piscetur nostris in finibus aduena arator:
Aduena ciuili qui semper crimine creuit.
O male deuoti Prætorum crimine agelli,
Tuq; inimica tui semper discordia ciuis,
Exul ego, indemnatus, egens mea rura reliqui:

Miles ut accipiat funesti præmia belli.
Hinc ego de tumulo mea rura nouissima uisam:
Hinc ibo in syluas. obstabunt iam mihi colles:
Obstabunt montes: campos nec adire licebit.
Dulcia rura ualete, & Lydia dulcior illis,
Et casti fontes, & felix nomen agelli.
Tardius ab miseræ descendite monte capellæ.
Mollia non iterum carpetis pabula nota.
Tuq; resiste pater: & prima, nouissima nobis.
Intueor campos. longum manet hostis in illis.
Rura ualete iterum: tuq; optima Lydia salue:
Sive eris: et si non mecum morieris. utrunq;
Extremum carmen reuocemus Battare auena.
Dulcia amara prius fient, & mollia dura:
Candida nigra oculi cernent, & dextera læua:
Migrabunt casus aliena in corpora rerum:
Quam tua de nostris emgret cura medullis.
Quamuis ignis eris, quamuis aqua semper amabo.
Gaudia semper enim tua me meminisse iuuabit.
Inuideo uobis agri, formosaq; prata:
Hoc formosa magis, mea quod formosa puella
Est uobis: tacite nostrum suspirat amorem:
Vos nunc illa uidet: uobis mea Lydia ludit:
Vos nunc adloquitur: uos nunc adridet ocellis:
Et mea summissa meditatur carmina uoce.
Cantat & interea, mihi quæ cantabat in aurem.
Inuideo uobis agri: discetis amare.
O fortunati nimum, multumq; beati:
In quibus illa pedis niuei uestigia ponet:
At roseis digitis uiridem decerpserit unam
(Dulci nanq;

(Dulci namq; tumet nondum uitecula baccho:)
 A ut inter uarios ueneris stipendia flores,
 M embra reclinarit: teneramq; illi serit herbam:
 E t secreta meos furtim narrabit amores.
 G audebunt syluæ: gaudebunt mollia prata,
 E t gelidi fontes: auiumq; silentia fient:
 T ardabunt riui labentes currere lymphæ:
 D um mea iucundas exponat cura querelas.
 I nuideo uobis agri: mea gaudia habetis:
 E t uobis nunc est, mea quæ fuit ante uoluptas.
 A t mihi tabescunt morientia membra dolore:
 E t calor infuso decedit frigore mortis:
 Q uod mea non mecum domina est. non ulla puella
 D octior in terris fuit, aut formosior: ac (si
 F abula non uana est) tauro Ioue digna, uel auro.
 I uppiter auertas aureis. mea sola puella est.
 F elix taure Pater magni gregis, & decus, à te
 V acula non unquam secreta cubilia captans,
 F rustra te patitur syluis mugire dolorem.
 E t pater hædorum felix, semperq; beate,
 S iue petis montes præruptos, saxa pererrans:
 S iue tibi syluis noua pabula fastidire,
 S iue libet campis: tecum tua læta capella est.
 E t mas quocunq; est, illi sua femina iuncta,
 I nterpellatos nunquam plorauit amores.
 C ur non & nobis facilis natura fuisset?
 C ur ego crudelem patior tam sepe dolorem?
 S ydera per uiridem redeunt cum pallida mundum:
 I nq; uicem Phæbe currens, atq; aureus orbis
 L una tui tecum est. cur non est & mea mecum?

L una, dolor nosti quid sit, miserere dolentis.
P hæbe gerens in te laurus celebravit amorem:
E t quæ pompa deum nisi sylvis fama locuta est.
O mnia nos estis. secum sua gaudia gestat.
A ut inspersa uidet mundo, quæ dicere longum est.
A urea quin etiam cum sæcula uoluebantur,
C onditio, similisq; foret mortalibus illis.
H æc quoq; præterea notum Minoidos astrum,
Quæq; uirum uirgo sicut captiua secuta est.
L ædere cœlicolæ potuit nos nostra quid ætas?
C onditio nobis uitæ quo durior esset.
A usus ego primus castos uiolare pudores?
S acratamq; meæ uitam tentare puellæ?
I mmatura meæ quoq; noxæ soluere fâta?
I stius atq; utinam facti mea culpa magistra
P rima foret: letum uita mihi dulcius esset.
N am mea non ullo moreretur tempore fama:
D ulcia cum ueneris furatus gaudia primum
D icerer: atq; ex me dulcis foret orta uoluptas.
N am mihi non tantum tribuerunt impia uota:
A uthor ut occulti noster foret error amoris.
I uppiter ante sui semper mendacia furti
C um Iunone, prius coniux quàm dictus uterq; est:
G audia libauit dulcem furatus amorem.
E t mecum tenera gauisa est ludere in herba,
P urpureos flores, quos insuper acumbibat,
G randia formoso supponens brachia collo.
T um credo fuerat Maiors distentus in armis.
N am certe Vulcanus opus faciebat: et illi
T rist, turpabatq; mala fuligine barbam.

N on aurora nouos etiam plorauit amores:
 A tq; rubens oculos roseo cœlauit amictu.
 T alia cœlicolæ. nunquid minus aurea promo.
 E rgo quod deus, atq; heros: cur non minor ætas?
 I nfelix ego, non illo qui tempore natus:
 Q uo facilis natura fuit. fors o' mea læua
 N ascendi, miserumq; genus, quo sera libido
 *Tanta meæ uitæ cordis fecere rapinam:
 V t maneam, quod uix oculis cognoscere possim.

P. V. MARONIS MORETVM.

Am nox hybernas bis qnq; peregerat horas:
 i Excubitorq; diem cantu prædixerat ales:
 Simulus exigui cultor cum rusticus agri,
 T ristia uenturæ metuens ieiunia lucis,
 M embra leuat sensim uili demissa grabato:
 S ollicitaq; manus tenebras explorat inertes:
 V estigatq; focum: laesus quem deniq; sentit.
 P aruulus exusto remanebat stipite fumus:
 E t canis obductæ cœlabat lumina prunæ.
 A dmouet his pronam summissa fronte lucernam:
 E t producat acu stuppas humore carentes:
 E xcitat & crebris languentem flatibus ignem.
 T andem concepto tenebræ fulgore recedunt:
 O ppositaq; manu lumen defendit ab aura,
 E t referat clausa, quæ præuidet, hostia clauis.
 F usus erat terræ frumenti pauper aceruus.
 H inc sibi depromit, quantum mensura petebat,
 Q uæ bis in octonas excurrit pondere libras.

Inde abit: assistitq; mola: paruaq; tabella,
Quam fixam paries illos seruabat in usus:
Lumina fida locat. geminos tunc ueste lacertos
Liberat: & cinctus uillose tergoe caprae
Praeuerrit cauda filices, gremiumq; molarum.
Admouet inde manus operi, partitus utranq;
Leuam ministerio, dextra est intenta labori.
Hac rotat assiduis gyris, & concitat orbem.
Tunsa ceres rapido silicum decurrit ab ictu.
Interdum fesse succedit leua sorori:
Alternatq; uices. modo rustica carmina cantat:
Agresti q; suum solatur uoce laborem.
Interea clamat Cybale (haec erat unica custos,
Afra genus, tota patriam testante figura,
Torta comam, labroq; tumens, & fusca colore,
Pectore lata, iacens mammas, compressior aluo,
Curribus exilis, spatiosa prodiga planta:
Continuis rimis calcanea scissa rigebant)
Hanc uocat: atq; arsur a focus imponere ligna
Imperat: & flamma gelidos adolere liquores.
Postquam impleuit opus iustum uersatile finem:
Transfert inde manu suas in cribra farinas:
Et quatit: & remanent summo purganuna dorso.
Subsidit sincera, foraminibusq; liquatur
Emandata ceres. leui tum protinus illam
Componit tabula: tepidas superingerit undas.
Contrahit admistos tum fontes, atq; farinas.
Transuersat durata manu: liquidoq; coacto
Interdum grumos spargit sale: iamq; subactum
Format opus: palmisq; suum dilatat in orbem:

E t notat impressis æquo discrimine quadris.
 I nfert inde foco (Cybale mundauerat aptum
 A nte locum) testisq; tegit. super aggerat ignes.
 D umq; suas per agit uulcanus, testa q; partes:
 S imulus interea uacua non cessat in hora:
 V erum aliam sibi quærit opem: neu sola palato
 S it non grata ceres, quas iungat, comparat escas.
 N on illi suspensa focum carnaria iuxta
 D urati sale terga suis, trunciq; uacabant.
 T raiectus medium sparto sed cæsus orbem,
 E t uetus astricti fascis pendebat anethi.
 E rgo aliam molitur opem sibi prouidus heros.
 H ortus erat iunctus casulæ: quem uimina pauca,
 E t calamo recidua leui munibat arundo:
 E xiguus spatio, uarijs sed fertilis herbis.
 N il illi deerat, quod pauperis exigit usus.
 I nterdum locuples à paupere plura petebat.
 N ec sumptus erat huius opus, sed regula curæ.
 S iquando uacuum casula pluuie ue tenebant,
 F esta ue lux: si forte labor cessabat aratri:
 H orti opus illud erat. uarias deponere plantas
 N orat: & occultæ committere semina terræ:
 V icinosq; apte cura summittere riuos.
 H ic olus, hic late fundentes brachia betæ,
 F œcundusq; rumex, maluæq; inulæq; uirebant.
 H ic sifer, & capiti nomen debentia porra.
 H ic etiam nocuum capiti, gelidumq; papauer,
 G rataq; nobilium requies lactucaaborum,
 E t grauis in latum demissa cucurbita uentrem.
 V erum hic non domini (quis enim contractior illo?)

S ed populi prouentus erat: certisq; diebus
 V enales olerum fascies portabat in urbem.
 I nde domum ceruice leuis, grauis ære redibat,
 V ix unquam urbani comutatus merce macelli.
 C epa rubens, sectiq; famem domat area porri,
 Quæq; trahunt acri uultus nasturcia morsu,
 I ntybaq; & uenerem reuocans eruca morantem.
 T um quoq; tale aliquid meditans intrauerat hortū.
 A c primum leuiter digitis tellure refossa,
 Quattuor educit cum spissis allia fibris.
 I nde comas apij graciles, ruta m'q; uirentem
 V ellit, & exiguo coriandra trementia filo.
 H æc ubi collegit: lætum confedit ad ignem:
 E t clara famulam poscit mortaria uoce.
 S ingula tum capitum nodoso cortice nudat:
 E t summus spoliat corijs: contemptaq; passim
 S argit humi: atq; abicit. seruatum gramine bulbum
 T ingit aqua: lapidisq; cauum demittit in orbem.
 H inc salis aspergit micæ. sale durus adesto
 C aseus adijatur: dictas superingerit herbas:
 E t læua uestem setosa sub inguina fulat.
 D extera pistillo primum fragrantia mollit
 A llia: tum pariter misto terit omnia succo.
 I t manus in gyrum: paulatim singula uires
 D eperdunt proprias: color est e pluribus unus,
 N ec totus uiridis, quia lactea frustra repugnant:
 N ec de lacte nitens, quia tot uariantur ab herbis.
 S æpe uiri nares acer iaculatur apertas
 S piritus: & simo damnat sua prandia uultu.
 S æpe manu summa lachrymantia lumina tergit:

I mmeritoq; furens dicit conuitia fumo.
 P rocedebat opus: nec tam salebrosus ut ante,
 S ed grauior lentos ibat pistillus in orbes.
 E rgo palladij guttas instillat oliui:
 E xiquiq; super uires infundit aceti:
 A tq; iterum commiscet opus: mistumq; retractat.
 T um demum digitis mortaria tota duobus
 C ircuit: inq; globum distantia contrahit unum:
 C onstet ut effecti species, nomenq; Moreti.
 E ruit interea Cybale quoq; sedula panem.
 Q uem lotis recipit manibus: pulsoq; timore
 I am famis, inq; diem securus simulus illam,
 A mbit crura ocreis paribus: tectusq; galero
 S ub iuga parentes cogit lorata iuuenos:
 A tq; agit in segetes, & terrae condit aratrum.

P. V. MARONIS CIRIS AD MES-
 SALAM. *

T si me uario iactatum laudis amore,
 e Irritaq; expertum fallacis praemia vulgi,
 Cecropius suaves expirans hortulus auras
 F lorentis uiridi sophiae complectitur umbra:
 T um mea quaeret eo dignum sibi quaerere carmen
 L onge aliud studium, atq; alios acincta labores
 A ltius ad magni suspendit sydera mundi:
 E t placidum paucis ausa est ascendere collem.
 N on tamen absistam coeptum detexere munus:
 I n quo iure meas utinam requiescere musas,
 E t leuiter blandum liceat deponere morem.

Quod si mirificum genus omnes *
Mirificum saeculi modo sit tibi uelle libido,
Si me iam summa sapientia pangeret arce:
Quattuor antiquis haeredibus est data consors:
Vnde hominum errores longe lateq; per orbem
Despicere: atq; humiles possim contemnere curas:
Non ego te talem uenerarer munere tali:
Non equidem: quauuis interdum ludere nobis,
Et gracilem molli liceat pede claudere uersum.
Sed magno intexens (si fas est dicere) peplo,
Qualis erichtheis olim portatur Athenis:
Debita cum castae soluantur uota Mineruae:
Tarda ue confecto redeunt quinquennia lustro:
Cum leuis alterno zephyrus concrebuit euro:
Et prono grauidum prouexit pondere cursum.
Felix illa dies, felix et dicitur annus.
Felicis qui talem annum uidere, diemq;.
Ergo palladiae texuntur in ordine pugnae:
Magna giganteis ornantur pepla trophaeis:
Horrida sanguineo pinguntur praelia coeo.
Additur aurata deiectus cuspide Typho:
Qui prius ossaeis consternens aethera saxis
E mathio celsum duplicabat uertice olympum.
Tale deae uelum solenni tempore portant.
Tali te uellem iuuenum doctissime ritu
Purpureos inter soles, et candida lunae
Sydera, caeruleis orbem pulsantia bigis,
Naturae rerum magnis intexere chartis.
Aethernum, sophiae coniunctum carmine nomen
Nostra tuum senibus loqueretur pagina saeculis.

S ed qm̄ ad tantas nunc primum nascimur artes
 N unc primum teneros firmamus robore nervos:
 H æc tamen interea quæ possumus: in quibus æui
 P rima rudimenta, & iuuenes exegimus annos:
 A cipe dona meo multum uigilata labore,
 E t præmissa tuis non magna exordia rebus.
 I mpia prodigijs ut quondam exterruit amplis
 S cylla novos auium sublimis in aere cætus
 V iderit: & tenui conscendens æthera penna
 C æruleis sua tecta super uolita uerit alis.
 H anc pro purpureo pœnam scelerata capillo,
 P roq; patris soluens excisa funditus urbe.
 C omplures illam magni Messala poetæ,
 (N am uerum fateamur: amat Polymnia uerum)
 L onge alia perhibent mutata membra figura.
 S cylleum monstra in saxum conuersa uocari.
 I llam esse erumnis quam sæpe legamus Vlyssi
 C andida succinctam latrantibus inguina monstris
 D ulichias uexasse rates, & gurgite in alto
 D eprenfos nautas canibus lacerasse marinis.
 S ed neq; mæoniæ patiuntur credere chartæ,
 N ec malus istorum dubijs erroribus author.
 N anq; alias alij uulgo finxere puellas:
 Quæ colophoniacæ scyllæ dicuntur homero.
 I psi seu Lamo mater sit, siue Cratæis:
 S iue illam monstro genuit Persea biformis:
 S iue est neutra parens: atq; hoc in carmine toto
 I nguinis est uitium, & ueneris descripta libido.
 S iue etiam iactis speciem mutata uenenis
 I nfelix uirgo (quid enim commiserat illa?)

I pse pater nudam seua complexus arena
C oniuugium caræ uiolauerat Amphitrites.
A ttamen exegit longo post tempore pœnas.
V t cum cura suæ ueheretur coniugis alto
I psa truce[m] multo misceret sanguine pontum.
S eu uero, ut perhibent, forma cum uinceret omnes:
E t cupidos quæstu passim popularet amantes:
P isciibus & canibus rabidis uallata repente,
H orribiles arcum uidit sibi sistere formas.
H eu quoties mirata nouos expalluit artus:
I psa suos quoties heu pertimuit latratus:
A usa quòd est mulier numen fraudare deorum:
E t dictam ueneri uotorum uertere pœnam:
Q uam modo multiplici iuuenum quod septa cæterua,
D ixerat: atq; animo meretrix iactata ferarum.
I nsamem tali meritorum more fuisse
D octa palæphatia testatur uoce papyrus.
Q uicquid & ut quisq; est tali de clade locutus,
O mnia sint potius, liceat notescere Cirin:
A tq; unam ex multis Scyllam non esse puellis.
Q uare quæ cantus meditantì mittere certos
M agna mihi cupido tribuisti præmia diuæ
P ierides: quarum castos altaria postes
M unere sæpe meo inficiunt: foribusq; hyacinthi
D eponunt flores, aut suauè rubens narcissus,
A ut crocus alterna coniungens lilia caltha:
S parsaq; limnibus floret rosa: nunc age diuæ
P ræcipue nostro nunc aspirate labori:
A tq; nouum æterno pertexite honore uolumen.
Sunt pandionijs uicinæ sedibus urbes

A
P
Q
S
A
V
S
E
H
F
H
C
T
A
S
I
D
R
N
C
A
C
T
C
E
A
M
N
N
S

A et aëos inter colles, & candida Theſei
Purpureis late ridentia littora conchis:
Quarum non ulli fama concedere digna
Stat Megara, actæi quondam munita labore
Alcathoi, Phœbiq; deus nanq; affuit illi.
Vnde etiam citharæ uoces imitatus acutas.
Sæpe lapis recrepat cyllenia munera pulſus:
Et ueterem ſonitu Phœbi teſtatur honorem.
Hanc urbem, ante alios qui tum florebat in armis
Fecerat infeſtam populator remige Minos.
Hoſpitioq; ſenis hypolidos auito *
Carpathium fugiens & flumina cerata
Texerat. hunc bello repetens Cortinus heros
Attica cretæa ſternebat rura ſagitta.
Sed neq; tunc ciues, neq; tunc rex ipſe ueretur
Infeſto ad muros uolitanti ex agmine turmas
Ducere: & indomita uirtute retundere mentes:
Reſponſum quoniam ſatis eſt memniſſe deorum.
Nam capite à ſummo regis (mirabile dictu)
Candida caſaries: florebant tempora lauro:
At roſeus medio fulgebat uertice crinis.
Cuius quàm ſeruata diu natura fuiſſet:
Tam patriam incolumem Niſi, regnumq; futurum,
Concordes ſtabili firmarunt numine parca.
Ergo omnis caro reſidebat cura capillo:
Aurea ſolenni comptum quem fibula ritus
Mopſopio, tereti neſcitbat dente cicada.
Nec uero hæc uobis caſtodia uana fuiſſet,
Nec fuerat: niſi ſcylla nouo correpta furore,
Scylla patris miſeri, patriæq; inuenta ſepulchrum

O' nimum cupidis si non inhiasset ocellis.
S' ed malus ille puer, quem nec sua flectere mater
I ratum potuit: quem nec pater, atq; auus idem
I uppiter. ille etiam poenos domitare leones,
E t ualidas docuit uires mansuescere tigris.
I lle etiam diuos, homnes sed dicere magnum est:
I dem tum tristes acuebat paruulus iras
I unonis magnæ: cuius periuria diuæ
O lim se meminere diu periura puellæ.
N onnulli liceat uiolauerat inscia sedem
D um sacris operata deæ lasciuit; extra
P rocedit longe matrum, comutumq; caterua,
S uspensam gaudens in corpore ludere uestem,
E t tumidos agitante sinus aquilone relaxans.
N ec dum etiam castos gustauerat ignis honores:
N ec dum solenni lympa perfusa sacerdos
P allentis folijs caput exornarat oliuæ:
C um lapsa è manibus fugit pila: cumq; relapsæ
P rocurrit uirgo. quod uti ne prodita ludo
A urea iam gracili soluisset copora pallam.
O mnia quæ retinere gradum, cursusq; morari
P ossent: o tecum uellem tua semper haberes:
N on unquam uiolata manu sacraria diuæ
I urando infelix nequicquam iura piasses.
E t si quis nocuisse tibi periuria credat:
C ausa pia est. timuit fratri te ostendere Iuno.
A t leuis ille deus, cui semper ad ulciscendum
Q uæritur ex omni uerborum iniuria dicto:
A urea fulgenti depromens tela pharetra,
H eu nimum tereti nimum tyrynthia nisi

Y
Q
E
S
I
I
N
C
N
M
S
A
S
S
C
N
N
N
N
A
T
Q
F
V
F
N
S
C
F
N

Virginis in tenera defixerat omnia mente.
Quæ simulac uenis hausit sitientibus ignem:
Et ualidum penitus concepit in ossa furorem:
Sæua uelut gelidis cyconum bistonus in oris,
Iceta ue barbarico cybeles antistia buxo,
Infelix uirgo tota bacchatur in urbe.
Non storace ideo flagrantès picta capillos,
Cognita non teneris pedibus sicionia seruans,
Non niueo retinens bacchata monilia collo.
Multum illi incerto trepidant uestigia cursu.
Sæpe redit patrios ascendere prodita muros:
Aëriasq; facit causam se uisere turres.
Sæpe etiam tristes uoluens in nocte querelas
Sedibus ex altis cœli speculatur amorem:
Castraq; prospectat crebris lucentia flammis.
Nulla colum nouit: carum nec respicit aurum:
Non arguta sonant tenui psalteria chorda:
Non libyco molles plauduntur pectine telæ:
Nullus in ore rubor: ubi enim rubor, obstat amori.
Atq; ubi nulla malis reperit solatia tantis:
Tabidulamq; uidet labi per uiscera mortem:
Quo uocat ire dolor: subigunt quo tendere fata:
Fertur: et horribili præceps impellitur æstro:
Vt patris ah demens crinem de uertice seruet:
Furtimq; arguto detonsum mitteret hosti.
Nanq; hæc conditio miseræ proponitur una.
Sive illa ignorans: quis non bonus omnia malit
Credere: quàm tanto scelere damnare puellam?
Heu tamen infelix (quid enim prudentia prodest?)
Nise pater, cui direpta crudeliter urbe

Vix erit una super sedes in turribus altis:
Fessus ubi extracto possis considerare nido:
Tu quoque auis moriere. dabit tibi filia poenas.
Gaudete o celeres subnixæ nubibus altis,
Quæ mare, quæ uirides sylvas, lucosq; sonantes
Incolitis: gaudete uagæ, blandæq; uolucres.
Vosq; adeo humani mutatæ corporis artus,
Vos o crudeli fatorum lege puella,
Dauidades crudele. uenit carissima uobis
Cognatos augens reges, numerumq; suorum
Cirius, & ipse pater, uos o pulcherrima quondam
Corpora cœruleas præuertite in æthera nubes:
Qua nouus ad superum sedes calcheius, & qua
Candida concessos ascendat Cirius honores.
Iamq; adeo dulci deuinctus lumina somno
Nisus erat: uigilumq; procul custodia primis
Excubias foribus studio iactabat inani.
Cum furtim tacito descendens Scylla cubili,
Auribus arrectis nocturna silentia tentat:
Et pressis tenuem singultibus aëra captat.
Tum suspensa leuans digitis uestigia primis
Egreditur: ferroq; manus armata bidenti
E uolat. at demptæ subita in formidine uires.
Cœruleas sua surta prius testatur ad umbras.
Nam qua se ad patrium tendebat semita limen:
Vestibulo in thalami paulum remoratur: & altum
Suspiciat ad culti nutantia sydera mundi,
Non accepta pijs promittens munera diuis.
Quam simul oggyij phœnicis filia Charme
Surgere sensit anus (sonitum nam fecerat illi

M armoreo æratus stridens in limine cardo)
C orripit extemplo fessam langore puellam:
E t' simul ò nobis sacrum caput inquit alumna
N on tibi nequicquam uiridis per uiscera pallor
A egrotas tenui suffundit sanguine uenas.
N ec leuis hoc faceret. neq; enim pote cura subegit
H aud fallor quod te potius Rhamnusia fallit.
N am qua te causa nec dulcis pocula bacchi,
N ec grauidos cereris dicam contingere foetus?
Q ua causa ad patrium solam uigilare cubile?
T empore quo fessas mortalia pectora curas,
Q uo rapidos etiam requiescunt flumina cursus.
D ic age nunc misera saltem, quod sæpe petenti
I urabas nihil esse mihi: cum mœsta parentis
F ormosos circum uirgo morerere capillos.
H ei mihi, ne furor ille tuos inuasit artus:
I lle arabis myrrhæ quondam qui cepit ocellos:
V t scelere infando, quod nec sinit Adrastea:
L ædere utrunq; uno studeas errore parentem.
Q uod si alio quouis animo iactaris amore:
N am te iactari, non est Amathusia nostri
T am rudis: ut nullo possim cognoscere signo.
S i concessus amor noto te macerat igne:
P er tibi Dictynnæ præsentia numina iuro:
P rima deum quæ dulce mihi te donat alumnam:
O mnia me potius digna, atq; indigna laborum
M illia uisuram: quam te tam tristibus istis
S ordibus, & scoria patiar tabescere tali.
H æc loquitur: molliq; ut se uelauit amictu:
F rigidulam iniecta circumdat ueste puellam:

Quæ prius in tenui steterat succincta corona.
Dulcia deinde genis rorantibus oscula figens,
Prosequitur miserae causas exquirere tales.
Nec tamen ante ullas patitur sibi reddere uoces:
Marmoreum tremebunda pedem quã rettulit intra.
Illa autem quid me inquit nutricula torques?
Quid tantum properas nostros nouisse furores?
Non ego consueto mortalibus uror amore:
Nec mihi notorum deflectunt lumina uultus:
Nec genitor cordi est: ultro nanq; odimus omnes.
Nil amat hic animus nutrix quod oportet amari:
In quo falsa tamen lateat pietatis imago.
Sed media ex acie, medijs ex hostibus, heu heu,
Quid dicam? quò ue ipsa malum hoc exordiar ore?
Dicam equidem. quoniam quid tu tibi dicere nutrix
Non sinis? extremum hoc munus morientis habeto.
Ille uidet, nostris qui mœnibus assidet hostis:
Quem pater ipse deum sæptri donauit honore:
Cui parca tribuere nec ullo uulnere lædi:
Dicendum est: frustra circumuehor omnia uerbis.
Ille mea ille idem oppugnat præcordia Minos.
Quod te per diuùm crebros obtestor amores,
Perq; tuum memoris haustum mihi pectus alumnae,
Vt me si seruare potes: ne perdere malis.
Sed in autem optatæ spes est in casa salutis:
Ne mihi, quam merui, inuideas nutricula mortem.
Nam si te nobis malus ò malus optima Charme
Ante hunc conspectum casus ue, deus ue tulisset:
Aut ferro hoc (aperit ferrum, quod ueste latebat)
Purpureum patris dempsissem uertice crinem:
Aut mihi

A ut mihi præsentî peperissem uulnere letum.
Vix hæc ediderat: cum clade exterrita tristî
Intonsos multo deturpat puluere crines:
Et grauius questu Charmæ complorat anili.
O mihi nunc iterum crudelis reddite Minos,
O iterum nostræ Minos inimicæ senectæ
Semper & aut olim natæ te propter eundem
Aut amor insanæ luctum portauit alumnae.
Têne ego tam longe capta, atq; aucta, nequiu
Tam graue seruitium, tam duros passa labores,
Effugere? obsistam exitium crudele meorum.
Iam iam nec nobis ea quæ senioribus ullum
Viuendi cupiam, uiuit genus. ut quid ego amens
Te erepta o Britomarti meæ spes una salutis,
Te Britomarti diem potui producere uitæ?
Atq; utinam celeri non tantum grata Dianæ
Venatus esses uirgo sectata uirorum.
Gnosia neu partho contendens spicula cornu
Dictæas ageres ad gramina nota capellas.
Nunquam tam obnixæ fugiens Minois amores
Præceps aërijs specula de montibus isse.
Vnde alij fugisse ferunt: & numina phocæ
Virginis assignant: alij, quo notior esses,
Dictynnâ dixere tuo de nomine lunam.
Sint hæc uera uelim. mihi certe nata peristi.
Nunquam ego te summo uolitantem uertice montis
Hyrmanos inter comites, agmenq; ferarum
Conspiciam: nec te redeuntem amplexa tenebo.
Verum hæc tum nobis grauiâ, atq; indigna fuere,
Tum mea alumna: tui cum spes integra maneres:

f

Et uox ista meas nondum uiolauerat aures.
Téne etiam fortuna mihi crudelis ademit?
Téne ò sola mea uiuendi causa senectæ?
Sape tuo dulci nequicquam capta sopore:
Cum premeret natura: mori me uelle negaui:
Vt tibi corytio glomerarem flammea luto.
Quo nunc me infelix, aut quæ me numina seruant?
An nescis qua lege patris de uertice summo
Edita candentes prætexat purpura canos?
Quæ tenui patriæ spes sit suspensa capillo?
Si nescis: aliquam possum sperare salutem:
Infœcia quandoquidem scelus es conata nefandum.
Sin est quod metuo: per me mea alumna, tuumq;
Expertum multis miseræ mihi rebus amorem,
Per te, sacra precor per flumina Ilithyæ,
Ne tantum in facinus tam nulla mente sequaris.
Non ego te incepto, fieri quod non pote, conor
Flectere amore: nec est cum dijs contendere nostrum,
Sed patris incolum potius te nubere regno:
Atq; aliquos tamen esse uelis tibi alumna penates:
Hoc unum exitio docta atq; experta monebo.
Quod si non alia poteris ratione parentem
Flectere: sed poteris (quid enim non unca possis?)
Tunc potius tamen ipsa, pio cum iure licebit:
Cum facti causam, tempusq; doloris habebis:
Tunc potius conata tua, atq; incepta referto.
Meq; deosq; tibi comites mea alumna futuros
Polliceor. nihil est quod texas ordine longum.
His ubi sollicitos animi releuauerat æstus
Vocibus: & blanda pectus spe luserat ægrum:

P aulatim tremebunda genis obduere uestem
 V irginis, & placidam tenebris captare quietem,
 I nverso bibulum restinguens lumen oliuo,
 I ncipit ad crebros insani pectoris ictus
 F erre manum, assiduis mulcens præcordia palmis.
 N octem illam sic mœsta super morientis alumnae
 F rigidulos cubito subnixâ pependit ocellos.
 P osterâ lux ubi læta diem mortalibus alumna
 * Et gelida ueniente mihi quatiebat ab œta:
 Q uem pauida alternis fugitant, optantq; puellæ:
 H esperium uitant, optant ardescere solem.
 P ræceptis paret uirgo nutricis: & omnes
 V ndiq; conquirat nubendi sedula causas.
 T entantur patriæ summissis uocibus aures:
 L audanturq; bonæ pacis bona. nullus inepto
 V irginis insolitæ sermo nouus errat in ore.
 N unc tremere instantis belli certamina dicit:
 C ommunemq; timere deum. nunc regis amicus,
 M anq; ipsi uerita est: orbem flet mœsta parentem:
 C um Ioue communes qui quondam habuere nepotes.
 N unc etiam conficta dolo mendacia turpi
 I nuenit: & diuûm terret formidine cœus.
 N unc alia ex alijs, nec desunt, omnia querit.
 Q uin etiam castos ausa est corrumpere uates:
 V t cum cæsa pio cecidisset uictima ferro:
 E ssent qui generum Minoa authoribus extis
 I ungeret: & anapites suaderent tollere pugnas.
 A t nutrix patula componens sulfura testa
 N arcissum, cassiamq; herbas incendit olentes:
 T erq; nouena ligat triplici diuersa colore

Fila:ter in gremium mecum inquit despue uirgo:
Despue ter uirgo: numero deus impare gaudet.
 ***I**nde Ioui geminat magno frigidula sacra,
Sacra nec idæis anibus nec cognita graijs.
Pergit amyclæo spargens altaria thallo
Regis iolchiacis animum defigere uotis.
Verum ubi nulla mouet stabilem fallacia Nisum:
Nec possunt homines, nec possunt flectere diui:
Tanta est in paruo fiducia crine cauendi:
Rursus ad inceptum sociam se iungit alumna:
Purpureumq; parat rursus tondere capillum.
Cum longo quod iam captat succurrere amori.
 ***N**on minus illa tamen rauca quod mœnia crescant
Gaudeat: & cineri patria est iucunda sepulto.
Ergo metu capiti Scylla est inimica paterno.
Tum coma sidonio florens succiditur ostro:
Tum capitur Megara: & diuûm responsa probatur.
Tunc suspensa nouo ritu de nauibus altis,
Per mare cœruleum trahitur Niseia uirgo.
Complures illam Nymphæ mirantur in undis:
Miratur pater Oceanus, & candida Tethys,
Et cupidus secum rapiens Galatea sorores.
Illa etiam iunctis magnum quæ piscibus æquor
Et glauco bipedum curru metitur equorum,
Leucothea, paruusq; dea cum matre Palæmon.
Illi etiam alternas sortiti uiuere lucas,
Cara Iouis soboles, magnum Ionis incrementum,
Tyndaridæ niueos mirantur uirginis artus.
Has adeo uoces, atq; hæc lamenta per auras
Fluctibus in medijs questu uoluebat inani,

Ad coelum infelix ardentia lumina tendens,
Lumina, nam teneras arcebant uincula palmas.
Supprimite o paulum turbati flamma uenti,
Dum queror: & diuos, quanquam nil testibus illis
Profece, extrema moriens tamen alloquor hora.
Vos ego, uos adeo uenti testabor, & aure,
 ***V**os numantina siqui de gente uenitis,
Cernitis. illa ego sum cognato sanguine uobis
Scylla, quod o salua liceat te dicere Progne:
Illa ego sum Nisi pollentis filia quondam:
Certatim ex omni petijt quam Grecia regno:
Qua curuus terras amplectitur Hellepontus.
Illa ego sum Minos sacro fœdere coniux
Dicta tibi tamen hæc, & si non accipis, audis.
Vincta ne tam magni tranabo gurgitis undas?
Vincta tot assiduas pendebo ex ordine luces?
Non equidem me alio possum contendere dignam
Supplicio: quod sic patriam, carosq; penates
Hostibus, immitiq; addixi ignara tyranno.
Verum esto. hæc Minos illos scelerata putauit,
Si nostra ante aliquis nudasset fœdera casus,
Facturos: quorum direptis mœnibus urbis,
O ego crudelis flamma delubra petiui.
Te uero uictore, prius uel sydera cursus
Mutatura suos, quam te mihi talia captæ
Facturum metui. iam iam scelus omnia uincit.
Ten ego plus patrio dilexi perdita regno?
Ten ego? nec mirum, uultu decepta puella
Vt uidi: ut perq; ut me malus abstulit error.
Non equidem ex isto speraui corpore posse

T ale malum nasci. forma, uel sydere fallor.
 N on me delicijs commouit regia diues
 C orallo fragili, & lachrymoso electro.
 M e non florentes equali corpore Nymphæ,
 N on metus incensam potuit retinere deorum.
 O mnia uincit amor. quid enim non uinceret ille?
 N on mihi iam pingui sudabunt tempor a myrrha
 P ronuba nec castos accendet pinus honores:
 N ec libys assyrio sternetur lectulus ostro.
 M agna queror: nec & illa quidem cõmunis alumna
 O mnibus iniecta tellus tumultabit harena.
 M é ne inter matres, ancillarumq; ceteruas,
 M é ne alias inter famularum munere fungi,
 C oniugis atq; tuæ (quæcunq; erit illa) beatæ
 N on licuit grauidos penso deuoluere fusos?
 A t belli saltem captiuam lege necasses.
 I am fesse tandem fugiunt de corpore uires:
 E t caput inflexa lentum ceruice recumbit.
 M armorea adductis labescunt brachia nodis.
 A equorei pisces immania corpora ponti
 V ndiq; conueniunt: & glauco in gurgite circum
 V erbere caudarum, atq; oris minitantur hiatu.
 I am tandem casus hominum iam respice Minos.
 S it satis hoc: tantum solam uidisse malorum:
 V el fato fuerit nobis hæc debita pestis:
 V el casu incepto, merita uel deniq; culpa.
 O mnia nam potius, quàm te læsisse, putabo.
 L abitur interea reuoluta ab littore classis:
 M agna repentino sinuantur lintea coro:
 F lectitur in uiridi remus sale. languida fessæ

Virginis in cursu moritur querimonia longo.
Deserit angustus inclusum faucibus Isthmon
Cypselidæ magni florentia regna Corinthi:
Præterit abruptas Scironis protinus arces:
In festumq; suis diræ testudinis exit
Spelæum, multoq; cruentas hospite cautes.
Iamq; adeo tutum longe piræea cernit:
Et notas secum heu frustra respectat Athenas.
Iam procul è fluctu Minoia respicit arua:
Florentesq; uidet iam Cycladas. hinc Venus illi,
Hinc sinus, hinc Statio contra patet hermonia.
Linquitur ante alias longe gratissima Delos
Nereidum matri, & Neptuno ægæo.
Prospicit incinctam spumanti littore Cythnon,
Marmoreamq; Paron, uiridemq; allapsa Donyfam,
Aegnamq; simul, sementiferamq; Seriphum
Fertur: & incertis iactatur ad omnia uentis.
Cymba uelut magnas sequitur cum paruula classes:
Afer & hyberno bacchatur in æquore turbo.
Donec tale decus formæ uexauit: & ægros
Non tulit, & miseros mutauit uirginis artus,
Cæruleo pollens coniux neptunia regno.
Sed tamen externam squamis uestire puellam,
Infidiosq; inter teneram committere pisces
Non statuit. nimum est auidum pecus Amphitrites.
Aërijs potius sublimem sustulit alis:
Esset ut in terris facti de nomine Ciris:
Ciris Amyclæo formosior anserè Ledæ.
Hic, uelut in niueo, teneræ cum protinus, ouo
Effigies animantur, & internodia membris

I mperfecta nouo fluitant concreta calore.
S ic liquido scyllæ circumfusum æquore corpus
S emiferi incertis etiam nunc partibus artus
V ndiq; mutabant: atq; undiq; mutabantur.
O ris honos primum, & multis optata labella,
E t patulæ frontis species concrecere in unum
C œpere: & gracili mentum producere rostro.
T um, qua se medium capitis discrimen agebat,
E tte repente uelut patrios imitatus honores
P uniceam concussit apex in uertice cristam.
A t mollis uarios intexens pluma colores,
M armorem uolucris uestiuit tegmine corpus:
L entaq; perpetuas fuderunt brachia pennas.
I nde alias partes, minioq; infecta rubenti
C rura, noua macies obduxit squalida pellis:
E t pedibus teneris unguis confixit acutos.
E t tamen hoc demum miseræ succurrere pacto,
V ix fuerat placida Neptuni coniuge dignum.
N unquam illam posthac oculi uidere suorum
P urpureas flauo retinentem uertice uittas:
N on thalamus Tyrio fragrans accepit amomo:
N ulla illam sedes: quid enim iam sedibus illis?
Q uæ simul ut sese cano de gurgite uelox
C um sonitu ad cælum stridentibus extulit alis:
E t multum late dispersit in æquore rorem:
I nfelix uirgo nequicquam à morte recepta
I n cultum solis in rupibus exigit æuum,
R upibus, & scopulis, & littoribus desertis.
N ec tamen hoc iterum poena sine. nanq; deum rex,
O mnia qui imperio terrarum millia uersat:

C ommotus talem ad superos uolitare puellam,
C um pater extinctus caeca sub nocte lateret:
I lli pro pietate sua: nam saepe tepenti
S anguine taurorum supplex respererat aras:
S aepe deum largo decorarat munere sedes:
R eddidit optatam mutato corpore uitam.
F eat & in terris Haliætus ales ut esset.
Q uippe aquilis semper gaudet deus ille corniscus.
H uic uero miserae quoniam damnata deorum
I udicio, natiq; & coniugis ante fuisset:
I nfesti apposuitq; odium crudele parentis.
N anq; ut in aetherio signorum munere præstans,
V num quem duplici stellarum sydere uidi:
S corpius, alternis clarum fugat Oriona:
S ic inter sese tristes Haliætus in iras
E t ciris memori seruant ad sæcula fato.
Q uacunq; illa leuem fugiens secat aëra pennis:
E t inimicus atrox magno stridore per auras
I nsequitur Nifus. qua se fert Nifus ad auras:
I lla leuem fugiens raptim secat aëra pennis.

AETNA INCERTI AVTHORIS.

Etna mihi, ruptiq; cauis fornacia-
bus ignes,

Et quae tam fortes moluant incen-
dia cauae:

Quod fremat imperiū: quid rati-
cos torqueat aestus:

C armen erit. dexter uenias mihi, carminis author:
S eu te Cynihos habet: seu Delos gratior illa:
S eu tibi Dodone potior. tecumq; fauentes
I n noua pierio properent à fonte sorores
V ota. per insolitum Phaebo duce cautus itur.
A urea securi quis nescit saecula regis?
C um domitis nemo cererem iactaret in aruis:
V enturisq; malas prohiberet frugibus herbas.
A nnum sed saturae complerent horrea messes:
I pse suo flueret bacchus pede: mellaq; lentis
P enderent folijs, & pingui pallas oliua:
S ecretos amnes ageret cum gratia ruris.
N on cessit cuiquam melius sua tempora nosse.
V ltima quis tacuit iuuenum certamina Colchos?
Q uis non argolico defleuit Pergamon igni
I mpositam? & tristi natorum funere matrem?
A uersum ue diem, sparsum ue in femine dentem?
Q uis non periura doluit mendacia puppis,
D esertam uacuo Minoida littore questus?
Q uidquid in antiquum iactata est fabula carmen:
F ortius ignotas molimur pectore curas:
Q ui tanto motus operi: quae causa perennis

Explicet in densum flammis: & ructet ab imo
Ingenti sonitu moles: & proxima quæq;
Ignibus irriguis urat. mens carminis hæc est.
Prinçipio, nequem capiat fallacia uatum:
Sedes esse dei: tumidusq; e' faucibus ignem
Vulcani rueret: & clausis resonare cauernis
Festinantis opus. non est tam sordida diuis
Cura: neq; extremas ius est demittere in artes
Sydæra: seducto regnant sublimia cælo
Illa: neq; artificum curant tractare laborem.
Discrepat à prima facies hæc altera uatum.
Illis cyclopas memorant fornacibus usos:
Cum super incidem numerosa in uerbera fortes,
Horrendum magno quaterent sub pondere fulmen:
Armarentq; Iouem. turpe est sine pignore carmen.
Proxima uiuaces Aetnæi uerticis ignes
Impia sollicitat Phlegræis fabula castris.
Tentaueret (nefas) olim detrudere mundo
Sydæra: captiuq; Iouis transferre gigantes
Imperium: & uicto leges imponere cælo.
His natura sua est aluo tenus. ima per orbes
Squamæus intortos sinuat uestigia serpens.
Construitur magnis ad prælia montibus agger:
Pelion ossa terit: summus premit Ossan Olympus.
Iam coaceruatas nituntur scandere moles.
Impius & miles metuentia omnius astra
Prouocat infensus cunctos ad prælia diuos.
Prouocat e' * admotis *
Iuppiter e' cælo metuit: dextramq; corusca
Armatus flamma remouet caligine mundum.

Incursant vasto primum clamore gigantes:
Hic magno tonat ore pater: geminantiq; fauentes
Vndiq; discordes comitum simul agmine uenti.
Densa per attonitas funduntur fulmina nubes:
Et quæ *
Iam Mars sæuus erat: iam cætera turba deorum.
Stant utrinq; metus. validos tum Iuppiter ignes
Increpat: & uictor proturbat fulmine montes.
Illinc deuictæ uertunt terga ruinae,
Infestæ diuis acies: atq; impius hostis
Præceps cum castris agitur, materq; iacentis
Impellens uictos. tum pax est reddita mundo:
Tum liber cælsa uenit per sydera cœli:
Defensiq; decus mundi nunc redditur astris.
Gurgite trinacrio morientem Iuppiter Aetna
Obruit Enceladum: uasti qui pondere montis
Aestuât: & patulis expirat faucibus ignem.
Hæc est mendosæ uulgata licentia famæ.
Vatibus ingenium est. hinc audit nobile carmen
Plurima pars scenæ: uerum est fallacia. uates
Sub terris nigros uiderunt carmine manes:
Atq; inter cineres ditis pallentia regna
Mentiti uates, stygias, undasq; canesq;.
Hi Tityon septem strauere in iugera foedum.
Sollicitant illi te circum Tantale pœna:
Sollicitantq; siti. Minos, tuaq; Aeace in umbris
Iura canunt: ijdemq; rotant Ixionis orbem:
Quicquid & interius falsi sibi conscia terra est.
Non est terra satis: speculantur numina diuûm:
Nec metunt oculos alieno admittere cœlo.

N orunt bella deum: norunt abscondita nobis
C oniugia: & falsa quoties sub imagine peccent.
T aurus in Europen, in Ledam candidus ales,
I uppiter ut Danae pretiosus fluxerit imber,
D ebita carminibus libertas ista. sed omnis
I n uero mihi cura. canam quo feruida motu
A estuet Aetna: nouosq; rapax sibi congerat ignes.
 Quacunq; immensus terrae se porrigit orbis:
E xtremuq; maris curuis incangitur undis:
N on totum in solidum desit. nanq; omnis hiatus
S ecta est omnis humus: penitusq; cauata latebris
E xiles suspensa uias agit: utq; animantis
P er tota errantes percurrunt corpora uenae:
A d uitam sanguis omnis qua com meat. idem
T erra uoraginibus conceptas digerit auras.
S alicet aut olim diuiso corpore mundi
I n maria, & terras, & sydera, fors data coelo
P rima: secuta maris: deseditq; infima tellus:
S ed totis rimosa cauis, & qualis acernus
E xilit imparibus iactis ex tempore saxis
V t crebro introrsus spatia uacuata corymbos
P endeat in sese. simili quoq; terra figura
I n tenues laxata uias, non omnis in arctum
N ec stipata coit. siue illi causa uetusta est:
N ec nata est facies. seu liber spiritus intra
E ffugiens molitur iter. seu lymphæ perenni
E dit humum limo: furtimq; obstantia mollit.
A ut etiam inclusi solidum exedere uapores:
A tq; igni quaesita uia est. siue omnia certis
P ugnauere locis. non est hic causa docendi:

Dum stet opus causæ. quis enim non credat inanes
Esse sinus? penitus tantos emergere fontes
Cum uidet? ac torrens imo se mergere hiatu.
Non ille ex tenui, uocemq; agat apta necesse est:
Confluit: errantes arcessant undiq; & undas:
Et trahat ex pleno quod fontem contrahat amne.
Flumina quin etiam latis currentia riuis
Occasus habuere suos. aut illa uorago
Direpta in præceps fatali condidit ore:
Aut occulta flumit tectis adoperta cauernis:
Atq; inopinatos referunt procul edita cursus.
Quod si diuersos emittat terra canales
Hospitium flumiorum: aut semita nulla profecto
Fontibus & riuis constet uia: pigraq; tellus
Confertur in solidum segnis sub pondere cesset.
Quod si præcipiti conduntur flumina terræ:
Condita si redeunt: si qua ante incognita surgunt:
Haud mirum clausis etiam si libera uentis
Spiramenta latent. certis tibi pignora rebus,
Atq; oculis hæsuræ uias dabit ordine tellus.
Immensos plerunq; sinus, & iugera pessum
Intercepta leges, densæq; abscondita nocti
Prospectare procul chaos, ac sine fine ruinæ.
Cernis & in syluis spatiosa cubilia retro,
Anraq; demissis pedibus fodisse latebris.
Incomperta uia est operum: tantum influit intra.
Argumenta dabunt ignoti uera profundi.
Tu modo subtiles animo duce percipe curas:
Occulta m'q; fidem manifestis astrue rebus.
Nam quo liberior, quoq; est animosior ignis

Semper & inclusus, nec uectus, senior ira est
Sub terra: penitusq; mouet hoc, plura necesse est
Vincla magis soluant: magis hoc obstantia pellant.
Nec tamen in rigidos exit contenta canales
Vis animæ: flamma auertit, qua proxima cedunt:
● bliquumq; secat, qua uisa tenerrima causa est.
Hinc terræ tremor, hinc motus, ubi densus hiatus
Spiritus exagitat uenas: cessantiaq; urget.
Quod si spissa foret: solidoque instaret inani:
Nulla daret miranda sui spectacula tellus:
Pigraq; & in pondus confestim mobilis esset.
Sed summis si forte putas concredere causis
Tantum opus: & summis alimentum uiribus oris,
Quæ ualida in promptu cernis: ualidosq; recessus
Fallere: sed nondum tibi lumine, certa q; recto.
Nanq; illud quodcunq; uacat specus omnis hiatum,
Et res introitu solunt: adituq; patenti
Conuersæ languent uires: animosq; remittunt.
Quipe ubi contineat uentos: qua quæq; moranters
In uacuo desint, cessat: tantumq; profundi
Explicat errantes: & in ipso limite tardant.
Angustus opus est turbare in fauibus illos.
Feruet opus: densiq; fremant: premiturq; ruina.
Hinc furtim boreæ, atq; noto, nunc unus uterq; est.
Hinc uenti: rabies hinc seuo quassat hiatu.
Fundamenta solo trepidant: urbesq; caducæ:
Inde neq; est aliud, si fas est credere, mundo,
Venturam antiqui faciem, ueracius omen
Hæc primo cum sit species, naturaq; terræ,
Inrorus cessante solo trahit undiq; uenas.

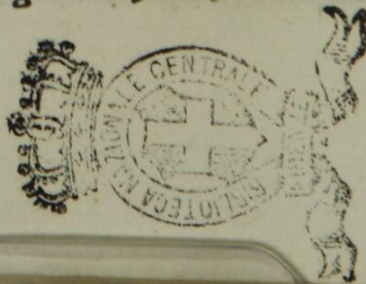
Aetna sui

Aetna sui manifesta fides, & proxima uero est.
Non illic, duce me, occultas scrutabere causas.
Ocurrent oculis ipsæ: cogentq; fateri.
Plurima nanq; patent illi miracula monti.
Hinc uasti terrent aditus: merguntq; profundo:
Corrigit hinc artus, penitusq; quod exigit ultra:
Hinc spissæ rupes obstant: discordiaq; ingens
Inter opus: nectunt uarios, mediosq; coercent
Pars igni domitæ, pars ignes ferre coactæ:
Vt maior species Aetnæ succurrat inanis.
Hæc illis sedes, tantarumq; area rerum est.
Nunc opus artificem incendit: causamq; reposit.
Non illam parui, aut tenuis discriminis ignes
Mille sub exiguo ponent tibi tempore ueras
Res: oculiq; docent: res ipsæ credere cogunt.
Quin etiam tactu moneant contingere toto
Si liceat: prohibent flammæ, custodiaq; ignis.
Illi operum est. arcent aditu, diuinaq; rerum,
Vt maior species Aetnæ succurrat inanis.
Cura sine arbitrio est. eadem procul omnia cernis.
Non tamen est dubium penitus quin torqueat Aetna:
Aut quis mirandus tantæ faber imperat arti.
Pellitur exustæ glomeratus nimbus arenæ:
Flagrantes properant moles, uoluntur ab imo
Fundamenta: fragor tota nunc rumpitur Aetna:
Nunc fusca pallent incendia mista ruina.
Ipse procul magnos miratur Iuppiter ignes:
Nê ue sepulta noui surgant in bella gigantes:
Neu ditem regni pudeat: neu tartara caelo
Vertat, in occulto. tantum premit omnia dextra:

Congeries operit saxorum, & putris arena.
Quæ nec sponte sua faciunt: nec corporis ullis
Sustentata cadunt robustis uiribus omnes.
Exigitur uertitur saxa uertice *
Indensum congesta rotant: uoluntq; profundo.
Hac causa expectata ruunt incendia montis.
Spiritus inflatis nomen languentibus aër.
Nam propè natura par est uiolentia semper.
Ingenium uelox illi, motusq; perennus.
Verum opus auxilium est ut pellat corpore: nullus
Impetus est ipsi: qua spiritus imperat, audit.
Nunc princeps, magnusq; sub hoc duce militat ignis.
Nunc quoniam in promptu est operi natura, soliq;
Vna ipsi uentus: quæ res incendia pascit,
Cum subito cohibetur: inest quæ causa silenti,
Subsequar. immensus labor est, sed fertilis idem.
Digna laborantis respondent præmia curis.
Non oculis solum pecudum miranda fuere,
More: nec effusis in humum graue pascere corpus:
Nosse fidem rebus: dubiasq; exposcere causas
Sæcra per ingentem: capitiq; attollere cælum.
Scire quot, & quæ sint in magno talia mundo
Principia, occasus metuunt, ad sæcula pergunt:
Et firma æterno religata est machina uinclo.
Solis scire modum, et quanto minor orbita lunæ est:
Cur illi breuior bisse nos peruolet orbis:
Annuus ille monet: quæ certo sydere currant:
Ordine quæ ue suo, careant incondita cura.
Scire uices etiam signorum, & tradita iura.
Nubila cur cælo terræ denuntiat imbres:

Quo rubeat Phœbe, quo frater palleat igne.
 Tempora cur uariant anni: primaq; inuenta
 Ver æstate perit: cur æstas ipsa senescat:
 Autumnoq; obrepit hyems: & in orbe recurrit.
 Arem scire helices: & tristem nosse cometen:
 Lucifer unde micet: quæ ue hesperus: unde bootes.
 Saturni cur stella tenax: cur martia pugnax.
 Quo rapiant nauæ, quo sydere lintea tendant.
 Scire uias maris: & cœli prædicere cursus:
 Quo uolet Orion: quo sirius incubet index.
 Et quæcunq; iacent tanto miracula mundo,
 Non digesta pati, nec aceruo condita rerum:
 Sed manifesta notis certa disponere sede
 Singula: diuina est animi, ac iucunda uoluptas.
 Sed prior hæc hominis cura est cognoscere terram:
 Et quæ nunc miranda tulit natura, notare.
 Hæc nobis magna affinis cœlestibus astris.
 Nam quæ mortales spes est? quæ amentia? maius
 In Iouis errantes regno perquirere uelle:
 Tantum opus ante pedes transire, & perdere segnes.
 Torquemur miseri in paruis, premimurq; labantes:
 Dum sese pretio redimant: uerumq; professa est.
 Tum demum uiles taceant, inopesq; relictae.
 Noctes, atq; dies, festinant arua coloni.
 Callent rure manus: glebarum expellimur usu.
 Hæc platanis humus, hæc herbis dignissima tellus:
 Fertilis hæc, segetiq; feracior: altera uiti:
 Hæc diti melior pecori. syluisq; fidelis.
 Aridiora tenent oleæ: suctosior ulmus
 Grata. leues cruciant animos, & corpora cause.

Horrea uti saturent: tumant & dolia musto:
Plenaq; defecto surgant foenilia campo.
Sic auidi semper qua uisum est carius istis,
Implendus sibi quisq; bonis est artibus. illæ
Sunt animi fruges: hæc rerum maxima merces:
Scire quid' occulto naturæ terra coercet:
Nullum fallere opus: non multos cernere sacros
Aetnæi montis fremitus, animumq; furentis:
Non subito pallere sono: non credere. subter
Scrutamur rimas, & uertimus omne profundum.
Qæritur argenti semen: nunc aurea uena.
Torquentur flamma terræ: ferroq; domantur.
Cælesti migrasse minas, aut tartara mundi.
Nosse quid impediât uentos: quid nutriat igneis:
Vnde repente quies, & multo fœdere pax sit.
Concrescant animi penitus: seu forte cauernæ,
Introitusq; ipsi seruent: seu terra minutis
Rara foraminibus, ne uenis abstrahat auras.
Plenius hoc etiam rigido qua uertice surgit.
Illinc infestus, atq; hinc obnoxius intus
Vndiq; diuersas admittere cogitat auras:
Et coniuatis addit concordia uires.
Sive introrsus agunt nubes, & nubilus auster:
Seu forte flexere caput: tergoq; feruntur.
Præcipiti delata sono premit una: fugatq;
Torrentes auras: pulsataq; corpora densat.
Nam ueluti sonat ore diu Tritona canoro,
Pellit opes collectus aquæ: uictusq; mouere
Spiritus, & longas emugit buccina uoces:
Carmineq; irriguo magnis cortyna theatris

Imparibus numerosa modis canit arte regentis,
Quæ tenuem impellens animam subremugat unda.
Haud aliter summotâ furens torrentibus aura
Pugnat in angusto: et magnū commurmurat Aetna.
Credendum est etiam uentorum existere causas
Sub terris similes harum, quas cernimus extra.
Vt cum densa cremant inter se corpora, turba
Elisa in uacuum fugiant: & proxima secum
Nomina tota trahunt: tutaq; in sede resistunt.
Quod si forte mihi quædam discordia tecum est:
Pincipijsq; alijs credas consurgere uentos:
Non dubium rupes aliquas, penitusq; cauernas
Proruere ingenti sonitu: casuq; propinquas
Diffugere, impelliq; animas. hinc cernere uentos.
Aut humore etiam nebulas effundere largo:
Vt campis, agrisq; solent, quos obruit amnis.
Vallibus exoriens caligat nubilus aër:
Flumina parua ferunt auras. uis proxima uento est:
Et minus aspirat fortis, & uerberat humor.
Atq; hæc in uacuo si tanta potentia rerum est:
Hoc plura efficiant infra, clusiq; necesse est.
His agitur causis extra: penitusq; coactis
Exagitant uentos: pugnant in faucibus arcte:
Pugnantes suffocat: & intus ut unda profundo
Terq; quaterq; exhausta graues ubi perbibit Euros:
Ingeminat fluctus: & primos ultimus urget.
Haud secus astrictus certamine tangitur ictu
Spiritus: inuoluensq; suo sibi pondere uires
Densa per arduos exercet corpora uenas:
Et quacunq; iter est, properat: transitq; morantem.

D onec confluuio reuolutis æstibus amnis
E xilit: atq; furens tota uomit igneus Aetna.
Q uod si forte putas ijsdem decurrere uentos
F auibus: atq; ijsdem pulsos remeare: notandas
R es oculis locus ipse dabit: cogetq; negare.
Q uamuis cœruleo siccus Ioue frigeat æther:
P urpureoq; rubens surgat iubar aureus ostro:
I llic obscura semper caligine nubes,
P igraq; defuso circum stupet humida uultu:
P rospectat sublimis opus, uastosq; recessus.
N on illam uidet Aetna: nec ullo intercipit æstu.
O bsequitur quacunq; iubet leuis aura: reditq;.
P lacantes etiam cœlestia numina thure
S ummo cerne iugo, uel qua liberrimus Aetnae
I mprospectus hiat, tantarum semina rerum
S i nihil irritet flammæ, stupeatq; profundum.
H uic igitur credis torrens ut spiritus illi
Q ui rupes, terramq; uorat, qui fulminat ignes
C ur egit uires, & præceps flexit habenas.
P ræsertim ipsa suo decliua pondere nunquam
C orpora diripiant: ualidoq; absolueret arcu.
Q uod nisi fallor, adest spes: tantusq; ruinis
I mpetus attentos oculorum transfugit ictus.
N ec leuitas tantos igitur ferit aura, mouetq;:
S parsa liquore manus sacros ubi uentilat ignes.
V erberat ore tamen, pulsataq; corpora nostra
I ncurfant: adeo tenuis uim causa repellit.
N on cinerem, stipulam ue' leuem, non arida sorbet
G ramina: non tenuis plantis humor exit eisdem:
S urgit adoratis sublimis fumus ab aris:

Tanta quies illi est, & pax innoxia parti.
 Sive peregrinis igitur, proprijsq; potentis
 Coniurant animæ causis: ille impetus ignis
 Et montis partes atras subuertat arena:
 Vastaq; concursu trepidantia saxa fragoris,
 Ardentesq; simul flammæ, ac fulmina rumpunt.
 Haud aliter, quàm cum pronò iacere sub austro:
 Aut aquilone fremunt sylvæ: dant brachia nodo
 Implicatæ. hæc serpunt iunctis incendia ramis.
 Nec te decipiant stolidi mendacia vulgi:
 Exhaustos cessare sinus: dare tempora rursus:
 Vt rapiant vires, repetantq; in prælia uicti.
 Pelle nefas animo: mendacemq; exue famam.
 Non est diuinis tam sordida rebus egestas:
 Nec paruo mendicat opes: nec corrogat auras.
 Præsto sunt operi uentorum examina semper:
 Causa latet. quærunto pariter: coguntq; morari.
 Sæpe premit fauces magnis extracta ruinis
 Congeries: clauditq; uias luctamine ab imo:
 Et scisso ueluti tecto sub pondere præstat.
 Haud secus, ac teneros cum secum frigida monti
 Desidia est: tutoq; licet discedere montes.
 Post, ubi continuere moram, uelocius urgent.
 Pellunt oppositas moles: ac uincula rumpunt:
 Quicquid in obliquum est, frangunt iter: acrior ictu
 Impetus exoritur: magnis operata rapinis
 Flamma micat: latoq; ruens exundat in agros.
 Si cessant à iure ferunt spectacula uenti.
 Nunc superant quæcunq; regant incendia sylvæ.
 Quæ flammæ alimenta nocent: quid nutriat Aetna.

I ncendi poterunt .illis uernacula causis
M ateria: appositumq; igni genus utile terrent:
V ritur assidue calidus nunc sulfuris humor:
N unc spissus crebro præbet munimine succos.
P ingue bitumen adest: & quicquid communis acres
I rritat flammæ .illius corporis Aetna est:
A tq; hanc materiam penitus discurrere fontes
I nfectæ erumpunt & aquæ radice sub ipsa.
P ars oculis manifesta iacet: quæ corpore dura est,
A clapis .in pingui feruent incendia succo.
Q uin etiam uane quedam sine nomine saxa
T oto monte liquant: illis custodia flammæ
V era, tenaxq; data est: sed maxima causa molaris
I llius incendi lapidis, sic uindicat Aetnam.
Q uem si forte manu teneas, ac robore cernas:
N ec seruare putes ignem: nec spargere posse.
S ed simulac ferro quæras, respondet: & ictu
S antillat color .hunc multis circumdare flammis:
E t patere extorquere animos: atq; exue robur:
F undetur ferro citius .nam mobilis illi,
E t metuens natura mali est: ubi cogitur igni.
S ed simulatq; hausit flammæ: non tutior haustu
V lla domus seruans aciem, duramq; tenaci
S epta fides: tutum est illi patientia uicto
V ix unquam .redit in uires: atq; euomit ignem.
T otus enim denso stipatur robore tardans:
P er tenues admissa uias incendia nutrit:
C unctanterq; eadem, & pigre accepta remittit.
N ec tamen hoc uno quod montis plurima pars est,
V inat: & incendiū causam tenet ille profecto.

M iranda, est lapidum uinax, animosq; uirtus.
 C ætera materies quæcunq; est fertilis igni,
 V t semel accensa est, moritur: nec restat in illa,
 Q uod repetas: tantum cinis, & sine semine terra est.
 H ic semel, atq; iterum patiens, ac nulle perhaustis
 I gnibus instaurat uires: nec desinit ante,
 Q uàm leuis exhansito defecit robore pumex.
 I n cinerem, putresq; iacet delapsus arenas.
 C erne locis etiam similes arfisse cauernas.
 I llic materia nascentis copia maior:
 S ed genus hoc lapidis certissima signa caloris,
 Q uod nullas adiunxit opes: & languet in ignes.
 D icatur insignis flagrans Aenaria quondam
 N unc extincta super: tectisq; Neapolin inter
 E t Cumas locus est multis iam frigidus annis:
 Q uãuis æternum pinguescat ab ubere sulfur
 I n mercem legitur. tanto est fœcundius Aetnae.
 I nsula: cui nomen facies dedit ipsa rotunda.
 S ulfur enim solum, nec obesa cacumine terra est,
 E t lapis accretus regerendis ignibus aptus.
 S ed raro sumat, qui uix, si accenditur, ardet:
 I n breue, mortales flammæ, quod copia nutrit.
 I nsula durata uulcani nomine sacra.
 P ars tamen incendi maior refrixit: & alto
 I actatas recipit classes: portuq; tuetur.
 Q ui restat minor, & diues satis ubere terra est:
 S ed non aetnaeis uires quæ conferat illi.
 A tq; hæc ipsa tamen iam quondam extincta fuisset:
 N i furtim aggeneret secretis callibus humor
 M ateriam, sylvamq; suam: pressorq; canali

Huc, illuc ageret uentos: & pasceret ignes.
 Sed melius res ipsa nota est, spectataq; ueris
 Occurrit signis: nec tentat fallere pestem.
 Nam circa latera, atq; imis radicibus Aetnae
 Candentes efflant lapides: disiectaq; saxa
 Intereunt uenis: manifesto ut credere possis
 Pabula, & ardendi causam lapidem esse molarem.
 Cuius defectus ieiunos colligit ignis.
 Ille ubi collegit flammam: iacet: & simul ictu
 Materiam accendit: cogitq; liquefcere secum.
 Haud equidem mirum factu, quod cernimus extra.
 Si lenitur opus, restat magis: writur illic,
 Sollicitatq; magis uicina incendia saxum:
 Certaq; uenturae praemittit pignora flammæ.
 Nam simulatq; mouet curis turbamq; minutus
 Dissugit. extemploq; solum trahit: ictaq; ramis,
 Et graue sub terra murmur demonstrat: & ignes
 Tum pauidum fugere, & sacris credere rebus
 Parere: & tuto speculaberis omnia collis.
 Nam subito effruent onerosa incendia raptis:
 Accense subeunt moles: truncæq; ruinae,
 Proroluunt: atq; atra sonant examina arenae.
 Nec recipit flammam: mons hic defessus anhelat:
 Atq; aperit se hostis: decrefcit spiritus illic.
 Haud aliter, quam cum læto deuicta trophæo
 Prima iacet campis acies, & castra sub ipsa.
 Tum si quis lapidum summo pertabuit igni
 Asperior sopita, & quædam sordida fax est:
 Qualem purgato cernes discedere ferro.
 Verum ubi paulatim exiluit sublata caducis

Congeriet saxis: angusto uertice surgunt.
Sic ueluti in fornace lapis torretur: & omnis
Exutus penitus uenis subit altius humor:
Amissis opibus, leuis & sine pondere pumex
Excoquitur: liquor ille magis seruare, magisq;
Fluminis in speciem mutis procedere tandem
Inapit: & primis demittit collibus undas.
Illæ paulatim bis sena in millia pergunt:
Quippe nihil reuocat: curtis nihil ignibus obstat:
Nulla tenet frustra moles: simul omnia pugnant.
Nunc syluas, rupesq; notant hæc tela: solumq;
Ipsa adiutat opes: facilesq; sibi induit annis.
Quod si forte cauis cunctatus uasibus hæsit:
Vtpote inæquales uoluens perpassatur agros:
Ingemnat fluctus: & stantibus increpat undis.
Sicut cum curuo rapidum mare cernitur æstu.
Ad primum tenuis sinus agit ulteriores,
Progrediens late diffunditur & succernens.
Flumina consistunt ripis, ac frigore durant:
Paulatimq; ignes coeunt: ac flamma missis.
Exuitur facies tunc prima, ut quæq; rigescit
Effumat moles: atq; ipso pondere tracta
Voluitur ingenti strepitu: præcepsq; sonanti
Cum solido inflexa est: pulsatos dissipat ictus:
Et qua disclusa est, candenti robore fulget.
Emicat examen: plagis ardentia saxa
Sintilla procul esse fide procul esse ruentem.
Incolum feruore cadunt. uerum impetus ignes
Sifumant quondam ut ripas traiecerit amnis,
Vix iunctis qui squam fixo dimouerat illas,

Vicenot per sepe dies iacet obruta moles.
Sed frustra certis disponere singula causis
Tentamus: si firma manet tibi fabula mendax:
Materiam ut credas aliam furere igne fauillam
Plurima pro pietate simul concre scere: siue
Commistum lento flagrare bitumine sulfur.
Nam post exustam cretam quoque robora fundit:
Et figulos huic esse fidem. dein frigoris usu
Duritiam reuocare suam: & constringere uenas.
Sed signum commune leue est, atque irrita causa,
Quae trepidat. uerum ubi certo pignore constat.
Nam uelut arguti natura est aeris & ignis,
Cum domitum constat, eademque; & robore saluo:
Vtranque ut possis aeris cognoscere portam.
Haud aliter lapis ille tener seu forte madentes
Effluit in flammam: seu sit securus ab illis:
Conseruatque; notat: nec uultum perdidit ignis.
Quin etiam externam multis color ipse resoluit
Non odor, aut leuitas. putris magis ille, magisque;
Vna operis facies, eadem perque; omnia terra est.
Nec tamen inficior lapides ardescere certos,
Interior furere accensos: haec propria uirtus.
Quin ipsis quaedam siculi cognomina saxis
Imposuere: fricas etiam ipso nomine signant
Fusilis esse notat: nunquam tamen illa liquefcunt.
Quamuis materies foueat succosior intus:
Nec penitus uenae fuerint commissa molari.
Quod si quis lapidis miratur fusile robur:
Cogitet obscuri uerissima dicta libelli,
Heraclei, & ibi nihil insuperabile gigni

Omnia quæ rerum natura semina iacta.
Sed nimum hoc mirum, densissima corpora sæpe
Et solido uicina, tamen compescimus igni:
Non animos æris flammis succumbere cernis?
Lentitem plumbi non exuit? ipsaq; ferri
Mater ies prædura tamen subuertitur igni?
Spissaq; suspensis fornacibus aurea saxa
Exudant pretium? & quedam fortasse profundo,
Incomperta iacent: similiq; obnoxia sorti.
Nec locus ingenio est: oculi te iudice uincunt.
Nec lapis ille riget percussus, & ignibus obstat:
Si paruis torrere uelis: cæloq; patenti,
Candentem, pressumq; agendum fornace coerce:
Nec sufferre potest: nec sæuum durat in hostem.
Vinatur: & soluit uires: captusq; liquefcit.
Quæ maiora putas autem tormenta moueri
Posse manu? quæ tanta putas incendia nostris
Sustentare opibus? quantis fornacibus Aetna
Vritur, a sacro nunquam non fertilis igne.
Sed non qui nostro feruet moderatior usu:
Sed cælo propior: uel quali Iuppiter ipse
Armatus flamma est: his uiribus additus ingens
Spiritus astrictis elisus faucibus, ut cum
Fabriles operas rudibus contendere massis
Festinant: ignes quatiant: follesq; trementes
Exanimant: pressoq; instigant agmine uentos.
Hæc operis fama est: sic nobilis uritur Aetna.
Terra foraminibus uires trahit: urget in arctum
Spiritus incendi. uiuit per maxima saxa.
Magnificas ædes, operosaq; uisere templa

22
D iuitijs hominum, aut sacra memorare uetusta
T raduce materia, & terris per proxima fatis
C urrimus: atq; auidi ueteris mendacia fame
E ruimus: cunctasq; libet percurrere gentes.
N unc iuuat ogygijs circumdata moenia Thebis,
C ernereq; & fratres, ille impiger, ille cavorus
C ondere felices alieno interserit auro.
I nuitata pio nunc carmine saxa, lyrâq;
N unc gemina ex uno fumantia saxa uapore
M iramur: septemq; duces, raptumq; profundo.
D etinet eurotas illic & sparta Lycurgi,
E t sacer in bellum numerus sua turba recenti.
N unc hic cecropiae uarijs spectantur Athenæ
C armnibus: gaudentq; sua uictrice Minerva.
E xcidit hic reduci quondam tibi perfide Theseu
C andida sollicito permittere uela parenti.
T u quoq; Athenarum crimen, iam nobile sydus
E rigone. sedes uestra en philomela canoris
E uocat in syluis at tu soror hospita tectis
A ciperis: solis Tereus ferus exulat agris.
M iramur Troiæ aneres, & flebile uictis
P ergamo, extinctosq; simul Phrygas, Hectora primū.
C onspicimus magni tumulum ducis. hic & Achilles
I mpiger, & uictus magni iacet Hectoris ultor.
Q uin etiam graiæ fixos tenere tabellæ,
S igna'ue, nunc paphiæ rorantes parte capilli,
S ub truce nunc parui ludentes Colchide nati,
N unc tristes circa subiectæ altaria ceruæ,
V elatusq; pater, nunc gloria uiua Mironis.
Q uin etiam illa manus operum, turbaq; morantem:

Hæc uisenda putas terræ dubiusq; marisq;
 Artificis naturæ ingens opus aspice. nulla
 Cum tanta humanis rebus spectacula cernes.
 Præcipueq; uigil feruens cum sirius ardens.
 Insequitur miranda tamen sua fabula montem:
 Nec minus ille pius, quâquam sors nobilis ignis.
 Nam quando ruptis excaudit Aetna cauernis:
 Et uelut euerfis penitus fornacibus, ignis
 Uecta in longum rapidis feruoribus unda est,
 Haud aliter quàm cum sæuo Ioue fulgurat æther:
 Et nitidum obscura cælum caligine torquet.
 Ardebant aruis segetes, & millia culta
 Iugera cum dominis, syluæ, collesq; uirentes.
 Vix dum castra putant hostem mouisse: tremebant:
 Et iam finitimæ portas inuaserat urbis.
 Tum uero ut cuiq; est animus uiresq; rapina
 Utari conantur opes. gemit ille sub auro.
 Colligit ille arma: & stulta ceruice reponit.
 Defectum raptis illum sua carmina tardant.
 Hic uelox nimio properat sub pondere pauper:
 Et quod cuiq; fuit cari fugit ipse sub illo.
 Sed non incolumis dominum sua præda secuta est.
 Cunctantes uorat ignis: & undiq; torret auaros:
 Consequitur fugisse ratos: & præmia captis
 Increpat: ac nullis parsura incendia pascunt,
 Vel solis parsura pijs nanq; optima proles
 Amphinomus, fraterq; pari sub munere fortes,
 Cum iam uicinis streperent incendia tectis:
 Aspiciunt pigrumq; patrem, matremq; senemq;
 Sæu iam defesso posuissent lumine membra.

P arcite auara manus, dites attollere prædas:
I llis diuitiæ solæ materq; paterq;.
H anc rapiunt prædam: mediumq; exire per ignem
I pso dante fidem properant. o' maxima rerum,
E t merito pietas homini tutissima uirtus.
E rubuere pios iuuenes attingere flammæ:
E t quacunq; ferunt illi uestigia, cedunt.
F elix illa dies, illa est innoxia terra.
D extera sæua tenent: læuaq; incendia feruent.
I lle per obliquos ignes fraterq; triumphans
T utus uterq; pio sub pondere sufficit illam:
E t circa geminos auidus sibi temperat ignis.
I ncolumes abeunt tandem: & sua numina secum
S alua ferunt. illos mirantur carmina uatum.
I lle se posuit claro sub nomine Ditis.
N ec sanctos iuuenes attingunt sordida fata:
S ed uere cessere domus, & iura piorum.

Desieram

57

INCERTI AVTHORIS IN MOECENATIS OBITVM.

- D**esleram iuuenis tristi modo carmine fata:
Sunt etiam merito carmina danda seni.
- V**t iuuenis deslendus erat tam candidus, & tam
Longus annoso uiuere dignus auo.
- I**rreligata ratis nunquam defessa carina,
It, redit in vastos semper onusta lacus.
- I**lla rapit iuuenes prima florente iuuenta:
Non oblita tamen sed rapit illa senes.
- N**ec mihi Mæcenas tecum fuit usus amici:
Lollius hoc ergo conalauit opus.
- F**idus erat nobis nam propter Caesaris arma,
Caesaris & similem propter in arma fidem.
- R**egis eras genus Hetrusci: tu Caesaris almi
Dextera, romanæ tu uigil urbis eras.
- O**mnia cum posses tanto tam carus amico:
Te sensit nemo posse nocere tamen.
- P**allade cum docta Phæbus donauerat artes.
Tu decus, & laudes huius, & huius eras.
- V**incit vulgares vincit Berillus arenas.
Littore in extremo quas simul unda mouet.
- Q**uod discinctus eras animo quoq;, carpitur unum.
Diluitur nimia simplicitate tua.
- S**ic illi uixere, quibus fuit aurea uirgo:
Quæ bene præcinctos postmodo pulsa fugit.
- I**nuide quid tandem tunicæ nocere solutæ?
Aut tibi uentosi quid nocere sinus?
- N**um minus urbis erat custos? & Caesaris hospes?
- h

Num tibi non tutas fecit in urbe uias?
 N octe sub obscura quis te uiolauit amantem?
 Quis tetigit ferro durior ipse latus?
 M aius erat potuisse tamen, nec uelle triumphos.
 Maior res, magnis abstinuisse, fuit.
 M aluit umbrosam quercum, nymphasq; canentes,
 Paucaq; pomosi iugera culta soli.
 P ieridas, Phœbumq; colens in mollibus hortis,
 Sederat argutus garrulus inter aues.
 M armora mœoni uincunt monimenta libelli.
 Viuitur ingenio: cætera mortis erunt.
 Quid faceret? defunctus erat. comes impiger idem,
 Miles & Augusti fortiter usq; pius.
 I llum piscosi uiderunt saxa Pelori
 Ignibus hostilis reddere ligna ratis.
 P uluere in emathio fortem uidere Philippi.
 Quam tunc ille tener, quam grauis hostis erat?
 C um freta niliacæ texerunt lata carinæ.
 Fortis erat circa, fortis & ante duces,
 M ilitis eoi fugientis terga secutus:
 Territus ad Nili dum fugit ille caput.
 P ax erat: hæc illos laxarant otia cultus.
 Omnia uictores Marte sedente decent.
 A etius ipse lyram plectro percussit eburno:
 Postquam uictrices conticuere tubæ.
 H ic modo mul'es erat: ne posset femina Romam
 Dotalem stupri turpis habere sui.
 H ic tela in profugos (tantum curuauerat arcum)
 Misit ad extremos exorientis equos.
 B acche coloratos postquam deuicimus Indos:

- Potasti galea dulce iuuante merum.
- E**t tibi securo tunicae fluxere solutae:
Te puto purpureas tunc habuisse duas.
- S**um memor, & certe memini sic ducere thyrsos
Brachia purpurea candidiora niue.
- E**t tibi thyrsus erat gemmis ornatus, & auro:
Serpentes ederae uix habuere locum.
- A**rgentata tuos etiam sandalia talos
Vinxerunt certe: nec puto Bacche negas.
- M**ollius es solito mecum tum multa locutus:
Et tibi consulto uerba fuere noua.
- I**mpiger Alcide multo defuncte labore
sic memorant curas te posuisse tuas.
- S**ic te cum tenera letum lussisse puella
Oblitum nemeae, iamq; erymanthe tui.
- V**ltra nunquid erat? torsisti pollice fusos:
Lenisti morsu leuia fila parum.
- P**ercussit crebros te propter, Lydia nodos:
Te propter, dura stamina rupta manu.
- L**ydia te tunicas iussit lascina fluentes
Inter lanificas ducere saepe suas.
- C**laua torosa tibi pariter cum pelle iacebat:
Quam pede suspensio percutiebat amor.
- Q**uis fore credebat, premeret cum iam impiger infans
Hydros ingentes uix capiente manu?
- C**um ue renascentem tereret uelociter hydram?
Frangeret immanes uel Diomedis equos?
- V**el tribus aduersis communem fratribus aluum,
Et sex aduersas solus in arma manus?
- F**udit Aloidas postquam dominator olympi:

Dicitur in nitidum procubuisse bouem:
A tq; aquilam misisse suam: quæ quæreret, ecquis
 Posset amaturouina referre Ioui.
V alle sub idæa dum te formose sacerdos
 Inuenit: & presso molliter ungue rapit.
S ic est: uictor amet: uictor potiatur in umbra:
 Victor odorata dormat inq; rosa.
V ictorem uictus metuat. metus imperet illi:
 Membra nec in strata sternere discat humo.
T empora dispensant usus: & tempora cultus.
 Hæc homines, pecudes, hæc moderantur aues.
L ux est: taurus arat. nox est: requiescit: arator
 Liberat emerito feruida colla boui.
C onglaciantur aquæ: scopulis se condit hirundo:
 Verberat egelido garrula: uere lacus.
C æsar amicus erat: poterat uixisse solute:
 Cum iam Cæsar idem quod cupiebat, erat.
I ndulsi merito: non est temerarius ille.
 Vicinus: Augusto iudice dignus erat.
A rgo saxa pauens postquam scyllia legit,
 Cyaneosq; metus iam religanda ratis:
V iscera dissecti mutauerat arietis agno
 Aetias, & succis omne perita suis.
H iste Mæcenas inuenescere posse decebat.
 Hæc utinam nobis Colchidos herba foret.
R edditur arboribus florens reuiventibus atas:
 Et cur non homini quod fuit ante, redit?
V inacesq; magis ceruos decet esse pauentis?
 Si quorum in torua cornua fronte rigent.
V inere cornices multos dicuntur in annos.

Cur nos angusta conditione sumus?
Pascitur Auroræ Tithonus nectare coniux.
 Atq; ita iam tremulo nulla senectæ nocet.
Vt tibi uita foret semper medicamine sacro:
 Te uellem Auroræ complacuisse uirum.
Ilius aptus eras croceo recubare cubili.
 Et modo puniceo rore leuante torum,
Ilius aptus eras roseas tu iungere bigas:
 Tu dare purpurea lora regenda manu:
Tu mulcere iubam: cum iam torfisset habenas
 Procedente die respicientis equi.
Quæsiuere tori iuuenem sic Hesperon illum:
 Quem nexum medio soluit in igne Venus?
Quem nunc in fuscis placida sub nocte nitentem
 Luciferum contra currere cernis equis.
Hic tibi corycium, casias hic donat olentis,
 Hic e' palmiferis balsama missa iugis.
Nunc pretium candoris habes, nunc redditus umbris.
 Te sumus obliti decubuisse senem.
Ter Pylium fleuere sui, ter Nestora canum.
 Dicebantq; tamen non satis esse senem.
Nestoris annosi uixisses sæcula: si me
 Dispensata tibi stamina nente forent.
Nunc ego quid possum? tellus leuis ossa teneto:
 Pendula librato pondus & ipsa tuum.
Semper ferta tibi dabimus, tibi semper odores:
 Non unquam sitiens, florida semper eris.
Sic est Mæcenas futo ueniente locutus,
 Frigidus, & iam iam cum moriturus erat.
Me'ne inquit iuuenis primæui Iuppiter ante

Augustam Bruti non cecidisse fidem?
Pectore maturo fuerat puer, integer æuo,
Et magnum magni Cæsaris illud opus.
Discedo: uellemq; prius. non omnia dixit:
Inciditq; pudor, quæ propè dixit amor.
Sed manifestus erat moriens: quærebat amatæ
Coniugis amplexus, oscula, uerba, manus.
Si tamen hoc satis est, uixi te Cæsar amico:
Et morior dixit, dum moriorq; satis.
Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor:
Cum dicar subita uoce fuisse tibi.
Hoc mihi contingat: iaceam tellure sub æqua.
Nec tamen hoc ultra me potuisse, uelim.
Sed meminisse uelim. uinam sermionibus illic.
Semper ero: semper si meminisse uoles.
Et decet: certe uinam tibi semper amicus:
Nec tibi qui moritur, desinit esse tuus.
Ipse ego quicquid ero cineres, interq; fauillas,
Tunc quoq; non potero non memor esse tui.
Exemplum uixi te propter molle beate:
Unus Mæcenas teq; ego propter eram.
Arbiter ipse fui: uolui quod, contigit esse.
Pectus eram uere pectoris ipse tui.
Vine diu mi care. senex: pete sidera sero.
Est opus hoc terris: te quoq; uelle decet.
Et tibi succrescant iuuenes bis Cæsare digni:
Et tradant porro Cæsaris usq; genus.
Sit securæ tibi cum primum Liuia coniux.
Expleat amissi munera rupta gener.
Cum deus in terris diuis insignis auitis:

R
Q
F
O
F
Q
E
L
A
Q
V
A
S
S

60
Te Venus in patrio collocet alma sinu.

INCERTI AVTHORIS IMA-
GO IN VNDA.

R edditur effigies liquida spectantis in unda:
Qualis in aduerso speculorum cernitur orbe.

F ormas pura refert oculis spectantibus unda:
O bieto quales speculi fulgore uidentur.

F ontis aquae reddunt simulachra imitantia uerum:
Qualia leue refert speculi, cum cernimus, aequor.

E xprimit oppositas immobilis unda figuras:
L euati quales speculi nitor ipse remittit.

A pparet mendax illimi fonte figura:
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

V nda quieta refert alto de gurgite formas:
A c ueluti speculum nitido splendore coruscans.

S pectantis faciem mūdissimus assimulat fons:
S icut in opposito speculi solet aequore cerni.

F orma repercussu liquidarum surgit aquarum:
Qualis purifico speculorum ex orbe relucet.

F ontibus in liquidis simplex generatur imago:

h 4

V t' solet a speculo facies splendente referri:

E ffiges liquido respondet ab æquore fontis:
Qualis est a speculo simulatrix umbra resultat.

E ffigit species purissimus humor aquarum:
P lana uelut speculi uinas imitantia formas.

F onte repulsatur depicta tuentis imago:
C en leui in speculo solet apparere figura.

**AMNIS GLACIE CON-
CRETVS.**

Qua ratis egit iter, iuncto boue plaustra trahuntur:
Postquam tristes hyems frigore uinxit aquas.

S ustinet unda rotam, patulae modo peruia puppi:
Vt concreta gelu marmoris instar habet.

Quas mō plaustra premunt undas, ratis ante secabat:
Postquam brumali diriguere gelu.

Unda rotam patitur, celerem nunc passa carinam:
In glaciem solidam uersus ut amnis abit.

Que solita est ferre unda rates, fit peruia plaustris:
Vt stetit in glaciem marmore uersa nouo.

S emita fit plaustro, qua puppis adunca cucurrit:

Postquam frigori subbruma coegit a quas.

O rbita signat iter, modo qua cauus alueus exit:
Stringit aquas tenues ut glacialis hyems.

A mnis iter Plaustro dat, qui dedit ante carina:
Duruit ut uentis unda: fit apta rotis.

P laustra boues ducunt, qua remis acta carina est:
Postquam dirigit crassus in amne liquor.

V nda capax ratiuum, plaustris iter algida præbet:
Frigoribus sæuis ut stetit amnis iners.

P laustra uiam carpunt, qua puppes ire solebant:
Frigidus ut Boreas obstupescit aquas.

I R I S.

T aumantis proles uarianti ueste figuras,

M ulticolor picto per nubila deuolat arcu:

C um sol ardentis radios in nubila iecit.

C um sol horrifico nimbos fulgore repleuit:

A pparet uarij radijs distincta coloris

I ris: & insigni decorat curuamine cœlum.

C lara sub ætherijs fulget Thaumantia proles

N ubibus: ut radijs plunium sol attigit imbrem:

E t picturato cœlum uelamine cingit.

D iscolor ætherijs apparet nubibus Iris:
P ostquam flammiferi rapuerunt lumina solis:
E t cælum varijs miranda coloribus ornat.

I mbriferas nubes radijs ubi contigerit sol:
L uce sub aduersa varios iacit unda colores.
D icitur hæc Iris picto spectantibus arcu.

D um nubes radijs tetigit fulgentibus atras
P hœbus: & aduerso lumen resplenduit imbri:
T unc Iris uario circumdat nubila ancti.

M irifico nubes ambit Thaumante creata:
Q uas cum ex aduerso tetigit rota fulgida solis:
T unc iacit insignes per nubila densa colores.

N untia Iunonis uario decorata colore,
A ethera nubificum complectitur orbe decoro:
C um Phœbus radios in nubem iecit aquosam.

N ubila cum Phœbus perfudit lumine claro:
T um fit ut humor aque suffulgeat: atq; colores
S ub varia specie iaciat mirabilis arcus.

C um radijs imbres, & aquarum pendulus humor
T angitur: existit, quam Græcia nominat, Iris
M ultorum insignis uario splendore colorum.

I ris habet varios subiecta luce colores:
Q uam sol imbrifera fulgens de nube creauit:

62
C um pepulit radijs obstantia nubila clavis.

L uce repentina cum sol impleuit aquosas

A duersus nubes: effulget protinus Iris

P icta ueste decens, & multicoloribus alis.

QUATVOR ANNI TEMPESTATES.

OVIDII.

V erq; nouum stabat cinctum florente corona:

S tabat uida Aestas: & spica ferta gerebat.

S tabat & Autumnus calcatis sordidus uis:

E t glacialis Hyems canos hirsuta capillos.

INCERTI AVTHORIS.

V ere sinum tellus aperit: floresq; ministrat.

T empore solis, ager messes fert pinguis opimas.

F œcundos Autumnæ lacus de uitibus implet.

V is Hyems glacie currentes alligat undas.

F rigoribus pulsis nitidum Ver æthera mulcet.

S cindit agros Aestas Phœbeis ignibus ardens.

A utumno dat Hyems mustum uicina teporem.

A lbentis hæc durat aquas: & flumina necit:

V er pingit uario gemmantia prata colore.

I gnea uestit agros culms cerealibus Aestas.

V itibus Autumnus turgentes detrahit uvas.

F rigore at hyberna est grauidus niue nubilus æther.

V ere Venus gaudet florentibus aurea fertis.

F lora Ceres aestatis habet sua tempore regna.
V inifero Autumno summa est tibi Bacche potestas.
I mperium scuis hyberno tempore uentis.

V ere grauis fundit tellus cum floribus herbas.
F rugiferas aruis fert Aestas torrida messes.
P omifer autumnus tenero dat palmitum fructum.
M ox humus hybernus albescit operta pruinis.

V ere nouo latis decorantur floribus arua.
A t riget aestiuis hirsutus campus aristas.
L abra per Autumnum musto spumantia feruent.
D eponunt frondes hyemali tempore syluae.

V er placidum uario necit de flore coronas.
S picea ferta gerit calidissima solibus Aestas.
T emporaq; autumnus cingunt tua Bacche racemis.
T ristis hyems montes niueo uelamine uestit.

V er agrum gemmis nitidum stellantibus ornat.
A t feruens aestas pinguiissima frugibus arua.
M ox autumnali redolet uindemia factu.
F rōde nemus male nudat hyems: amnesq; rigescunt.

P urpureos flores humus effert uere comanti.
A t Cereris donis horrescunt arua per aestum.
B acche tuo tempus fluit autumnale liquore.
O btegatur tellus per frigora ueste niuali.

V ere tepet picto zephyris spirantibus aër.

Decrescunt celeres aestiuis ignibus amnes.
Temperies autumnæ fluit tua nectare dulci.
Perq; hyemem lentus cælo niuis aduolat Imber.

Veris honos tepidi floret: uere omnia rident.
Arua sub aestiuis undant horrentia flabris.
Vite coronatas autumnus degrauat ulmos.
Decutit ipse rigor syluis hyemalis honorem.

Flore solum uario depingit odoriferum uer.
Falci feramq; deam messes remorantur in æstu.
Dat musto grauidas autumnus pomifer uuas.
Scythonia glacialis Hyems niue cana senescit.

SOLIS ORTVS.

Aurora oceanum croceo uelamine fulgens
 Liquerat: & bijugis uecta rubebat equis.
Luce polum nitida perfundit candidus orbis:
 Et clarum emicuit sole oriente iubar.

Rosida puniceo Pallantias exit amictu,
 Astrigerum inficiens luce oriente polum.
Sol insigne caput radiorum ardente corona
 Promit ab æquoreis Tethyos ortus aquis.

Extulit oceano caput aureus igniferum Sol:
 Fugerunt toto protinus astra polo.
Concessere Deo tenebræ: rebusq; colores
 Lux iterum cunctis reddidit alma suos.

Tithoni coniux roseo sub lumine terras
Inficit, & cælum lutea siderum:
Cum sol igniferos currus e' gurgite magno
sustulit: & claris astra fugavit equis.

Nox abit astrifero uelamine cincta micanti:
Et redigit stellas: exoriturq; dies.

Emicat oceano Phœbi rotæ clara relicto:
Illustrata nitent lumine cuncta suo.

Aurea fulgebat roseis Aurora capillis:
Et matutino rore madebat humus:

Tethyos undinagæ cum profilit æquore Titan,
Flammiferos uultus ore micante ferens.

Exoritur Phœbus perfundens luce nitenti
Et maria, & terras, stelli ferumq; polum.

Astræq; cesserunt fulgentia crinibus aureis:
Et nox sideras ocaulit atra faces.

Sol oriens, currusq; suos e' gurgite tollens
Oceano, claro reddidit orbe diem:

Flammiferumq; iubar terræq; poloq; reduxit:
Et pepulit radijs astra repente suis.

Memnonis ut genitrix infecerat humida cælum:
Et roseis manibus sydera dispulerat:

Phœbus atlanteis e' fluctibus aureus orbem
sustulit igniferum: luxq; diesq; redit.

Praeniam flammiferi currus Aurora rubebat:
 Extuleratq; alto gurgite Phœbus equos:
Noctuagosq; simul radijs flagrantibus ignes
 Depulerat cælo, reddideratq; diem.

Vix Aurora suo rubefecerat æthera currus:
 Summaq; canebat roribus herba nouis:
Prosilit è medijs candens rota Tethyos undis:
 Et naqa cesserunt sidera solis equis.

Surgit ab oceano Tithoni fulgida coniux:
 Et ueste ab rosea subruit ipsa pedes.
Tum Phœbus radijs rutilum fulgentibus orbem
 Depellit tenebras: noxq; peracta fuit.

XII SIGNA COELESTIA.

Primus adest Aries, Taurusq; insignibus auro
Cornibus, & Fratres, & Cancer aquatile signum,
Tum Leo terribilis Nemees, atq; innuba Virgo.
Libra subit, caudaq; animal quod dirigit ictum:
Armatusq; arcu Chiron, & Corniger Hircus.
Fisor aquæ simul, & fulgenti lumine Pisces.

Proditor est Helles, & proditor Europæus,
Et Gemmi iuuenes, & pressus ab Hercule Cancer,
Horrendusq; Leo sequitur cum Virgine sancta,
Libraq; lance pari, & uiolentus acumine caudæ,
Inde Sagittiferi facies senis, & Capricornus,
Et qui portat aquam puer urniger, & duo Pisces.

S ignorum princeps Aries, & Taurus, & una
T yndaridæ iuuenes, & feruida brachia Cancri,
H erculeusq; Leo, Nemeæ pauor, almaq; Virgo,
L ibra iugo æquali pendens, & Scorpius ater,
C entaurusq; senex Chiron, & Cornua Capri,
E t iuuenis gestator aquæ, Piscesq; supremi.

C orniger astrorum ductor, Taurusq; secundus,
T um sydus geminum, & Cancri gemmantis imago,
T ruxq; Leo, & Virgo, quæ spicæ munera gestat:
E t libram qui Cæsar habet, Chelæq; minaces,
A tq; arcu pollens, & salsi gurgitis Hircus,
V rnaq; nimbiferi, Piscesq; nouissima forma.

D ux Aries, & frons Tauri metuenda minacis,
E t Ledæ soboles, & Cancri torridus ignis,
T erribilisq; Leo, species quoq; Virginis almæ,
M omentumq; sequens, caudaq; timendus adunca,
H inc tendens arcum, liquidi Caper æquoris inde,
T roianusq; Puer, geminiq; sub æthere Pisces.

N ubigenum iuuenum uector, Tauriq; trucidis frons,
E t proles duplex Iouis, & nepa torrida flammis,
A estifer inde Leo iusta cum Virgine fulgens,
Q uam sequitur Libra, & uiolenta cuspide sæuus,
S emifer: Arripotens subit, & Capricornus aquosus,
E t cui nomen aquæ faciunt, Piscesq; gemelli.

C orniger in primis Aries, & Corniger alter
Taurus, item Gemini, sequitur quos Cancer adustus,
Terribilisq;

Terribilisq; feræ species, & iusta puella,
Libra simul, nigrumq; ferens in acumine uirus,
Centaurusq; biformis adest, pelagiq; procella,
Atq; amnem fundens, & Pisces sydus aquosum.

Cornigeri ductor gregis, Europæ quoq; uector,
Et duo Tyndaridæ, tum Cancer Sole perustus,
Herculeaq; manu pressus Leo, & optima Virgo.
Hinc trutinæ species uenit, armatusq; ueneno
Scorpheus, atq; Sagittifer æquoreiq; Capri frons,
Quiq; urnam gerit, & Pisces duo signa sub uno.

Principium signis ouium sator, inde Iuuenus,
Progenies duplex, & aquarum Cancer alumnus,
Pressa sub Herculeis manibus fera, iustaq; Virgo,
Libra subest, caudaq; ferens letale uenenum,
Tum geminus Chiron, & Corniger æquoris alti,
Dilectusq; Ioni puer, & duo sydera Pisces.

Dux gregis, et placidū pandēs subit æthera **T**aurus,
Germaniq; pares, & Cancro iam comes æstus,
Atq; Leo primus labor Herculis, & pia Virgo.
Libra comes sequitur, munitans & scorpheus ictu,
Et qui tela gerit Centaurus, & æquoris Hircus,
Deucalionis aquæ, & Pisces postrema figura.

Velleris aurati fulget pecus, aurea cælo,
Zetus, & Amphion, Cancrîq; figura calentis.
Insequitur Leo sæuus, & almæ Virginis astrum,
Hinc æquale iugum, caudaq; uenenifer unca,

*C*entaurusq; minax arcu, & Neptunia proles,
*Q*uiq; refundit aquas, & Pisces ultimus ordo.

DE LVDO.

*S*perre lucrum: uexat mentes insana cupido.
*F*raude carete graues: ignari cedite doctis.

*L*usuri nummos, animos quoq; ponere debent.
*P*one malas, quoties ludendo uinceris, iras.

*L*udite secure, quibus æs est semper in arca:
*S*iquis habet nummos ueniens, exibat inanis.

*L*usori cupido semper grauis exitus instat.
*S*ancta probis pax est: irasq; desine uictus.

*N*ullus ubiq; potest felici ludere dextra.
*I*nitio furij ego sum tribus addita quarta.

*P*lecte truces animos, ut uere ludere possis.
*P*onite mature bellum precor: iraq; cesset.

INCERTI AVTHORIS.

*S*us, Iuuenis, Serpens, casum uenere sub unum.
*S*us iacet ex ictu: pede serpens: ille ueneno.

*A*nguis, Aper, Iuuenis, pereunt ui, uulnere, morsu.
*H*ic fremit: ille gemit: sibilat hic moriens.

66

*S*us, *S*erpens, *I*uuenis pariter periere uicissim.
*D*ente perit *I*uuenis: *S*erpens pede: *P*orcus ab ictu.

INCERTI AVTHORIS.

*L*ittera rem gestam loquitur: res ipsa medullam
verbi, quam uinax mens uidet, intus habet.

EST ET NON INCERTI
AVTHORIS.

*E*st, & non cuncti monosyllaba nota frequentant.
*H*is demptis, nihil est hominum quod sermo uoluet.
*O*mnia in his, & ab his sunt omnia: siue negotij,
*S*ive otij quicquam, seu turbæ, siue quietis,
*A*liter utro pariter nonnunquam, sæpe seorsis.
*O*bsistunt studijs, ut mores, ingeniumq;,
*E*t faciles, uel difficiles, contenti nata est.
*S*i consentitur, mora nulla interuenit, est, est.
*S*in controuersum, dissensio subijciet non.
*H*inc fora dissultant clamoribus: hinc furiosi
*I*urgia sunt Circa: cuneati hinc læta theatri
*S*editio: & tales agitat quoq; curia lites.
*C*oniugia & nati cum patribus ista quietis,
*V*erba serunt studijs, salua pietate loquentes.
*H*inc etiam placidis scola consona disciplinis,
*D*ogmaticas agitat placido certamine lites.
*H*inc omnis certat Dialectica turba sophorum.
*E*st lux: est ne dies ergo? non conuenit istuc.
*N*am facibus multis, aut fulguribus quoties lux,

Est nocturna homini, non est lux ista diei.
Est & non igitur, quoties lucem esse fatendum est:
Sed non esse diem. mille hinc certamina surgunt.
Hinc pauci & multi quoq; talia commeditantes
Murmure concluso rabiosa silentia rodunt.
Qualis uita hominū: duo quā monosyllaba uersant.

VIR BONVS.

Vir bonus, & prudens, qualem uix repperit unum
Millibus ē multis hominum consultus Apollo:
Iudex ipse sui totum se explorat ad unguem.
Quid proceres, quid leno procax, quid opinio vulgi,
Securus, mundi instar habens, teres atq; rotundus,
Externæ nequid labis per leuia fidat.
Ille, dies quam longus erit sub sydere Cancrī:
Quantaq; nox tropico se porrigit in Capricorno:
Cogitat: & iusto trutinæ se examine pensat:
Nequid hiet: nequid protuberet: angulus æquis
Partibus ut coeat: nul ut deliret amissis.
Sit solidum quodcunq; subest: nec inania subtus
Indicet admotus digitis pellentibus ictus.
Non prius in dulcēm declinat lumina somnum:
Omnia quā longi reputauerit acta diei.
Quæ præter gressus: quid gestum in tempore, qd non:
Cur isti facto decus absuit? aut ratio illi?
Quid mihi præteritum? cur hæc sententia sedit?
Quam melius mutare fuit. miseratus egentem
Cur aliquem fracta persensi mente dolorem?
Quid uolui, quod nolle bonum foret? utile honesto

67

Cur malus antetuli? num dicto, aut deniq; uultu
Perstrictus qui squam? cur me natura magis, quam
Disciplina trahit? sic dicta & facta per omnia
Ingrediens, ortoq; a uespere cuncta reuoluens,
Offensus prauis, dat palmam, & præmia rectis.

DE L I T E R A . Y .

Littera Pythagoræ discrimine secta bicorni,
Humanæ uitæ speciem præferre uidetur.
Nam uia uirtutis dextrum petit ardua callem:
Difficilemq; aditum primum spectantibus offert:
Sed requiem præbet fessis in uertice summo.
Molle ostentat iter uia lata: sed ultima meta
Præcipitat captos: uoluitq; per ardua saxa.
Quisquis enim duros casus uirtutis amore
Vicerit: ille sibi laudemq; decusq; parabit.
At qui desidiam, luxumq; sequetur inertem:
Dum fugit oppositos incauta mente labores:
Turpis, inopsq; simul miserabile transiget æuum?

DE AETATIBVS ANIMALIUM
EX HESIODO.

Bis quinos, deciesq; nouem superexit in annos
Iusta senescentum, quos implet uita uirorum.
Hos nouies superat uiuendo garrula Cornix.
Et quater egreditur Cornicis secula Ceruus.
Alipedem Ceruum ter uincit Coruus. at illum
Multiplicat nouies Phoenix reparabilis Ales.

Quem nos perpetuo decies praeuertimus aeuo.
Nymphæ Hamadryades: quarum longissima uita est.
Hæc cohibent fines uiuacia fata animantum.
Cætera secreti nouit Deus arbiter aui.

XII LABORES HERCVLIS.

Prima Cleonæi tolerata erumna Leonis.
Proxima Lernaem ferro & face contudit Hydram.
Mox Erymantheum uis tertia perculit aprum.
Aripedis quarto tulit aurea cornua Cerui.
Stymphalidas pepulit uolucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliauit Amazona balteo.
Septima in Augeæ stabulis impensa laboris.
Oetaua expulso numeratur Adorea Tauro.
In Diomedis uictoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Vndecimum mala Hesperidum distracta triumphū.
Cerberus extremisuprema est meta laboris.

DE IISDEM.

Compressit Nemeæ primum uirtute Leonem.
Extincta est anguis, quæ pullulat Hydra secundo.
Tertius euictus sus est erymanthius ingens.
Cornibus auratis Ceruum necat ordine quarto.
Ducit horrifono quinto stymphalidas arcu.
Abstulit Hyppolitæ sexto sua uincula uictæ.
Septimus Augeæ stabulum labor egerit undis.
Oetauo domuit magno luctamine Taurum.

Tum Diomedis equos nono cum rege peremit.
Geryonem decimo triplici cum corpore uicit.
Vndecimo abstractus uidit noua Cerberus astra.
Postremo . . . speridum uictor tulit aurea mala.

MVSARVM INVENTA.

Carmina Calliope libris Heroica mandat.
Clio gesta canens transactis tempora reddit.
Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.
Melpomene tragico proclamat moesta boatu.
Terpichore affectus catharis mouet: imperat: auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, uultu.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu.
Vranie Caeli motus scrutatur, & astra.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Mentis Apollineæ uis has mouet undiq; Musas.
In medio residens complectitur omnia Phœbus.

DIES NATALIS.

Clarus inoffenso procedat lumine Titan:
Lætificusq; dies eat omnibus æthere claro.
Vosq; simul iuuenes animis, ac uoce fauentes
Concelebrate diem uotis felicibus alnum:
Prosper ut is semper redeat, uatiq; quotannis
Amenidæ referant alacres sua munera nati.

HORTVLVS.

Adeste Musæ maximi proles Iouis:
Laudes feracis prædicemus Hortuli.

Hortus salubres corpori præbet cibos:
Variosq; cultus sæpe cultori refert:
Olus suauæ, multiplex herbæ genus,
Vuas nitentes, atq; foetus arborum.
Non defit hortis & uoluptas maxima,
Multisq; mista commodis iucunditas.
Aquæ strepentis uitreus lambit liquor:
Sulcoq; ductus irrigat riuus sata.
Flores nitescunt discolorè gramme:
Pinguntq; terram gemmeis honoribus.
Apes susurro murmurant gratæ leui:
Cum summa florum uel nouos rores legunt.
Fœcunda uitis coniuges ulmos grauat:
Textas ue inumbrat pampinis arundines.
Opacæ præbent arbores umbracula:
Prohibentq; densis feruidum solem comas.
Aues canoros garrulæ fundunt sonos:
Et se per auras cantibus mulcent suis.
Oblectat Hortus, aduocat, pascit, tenet:
Animoq; mæsto demit angores graues.
Membris uigorem reddit: & uisum capit.
Refert labori pleniorè gratiam:
Tribuit colenti multiforme gaudium.

DE LIVORE.

Liuor tabificum malis uenenum,
Intactis uorat ossibus medullas:
Et totum bibit artubus cruorem.
Quòd quisquis furit: inuidetq; forti:

Vt debet, sibi pœna semper ipse est.
 Testatur gemitu graues dolores.
 Suspirat, fremit, incutitq; dentes.
 Sudat frigidus intuens, quod odit.
 Effundit mala lingua uirus atrum.
 Pallor terribilis genas colorat.
 Infelix macies renudat ossa.
 Non lux, non cibus est suavis illi:
 Nec potus inuat, aut sapor Lyæi:
 Nec si pocula Iuppiter propinet:
 Aut hæc porrigat, & ministret Hebe:
 Aut tradat Ganymedes ipse nectar.
 Non somnum capit: aut quiescit unquam.
 Torquet viscera carnifex cruentus.
 Vesanos tacite mouet furores
 Intentans animo faces Erinnyes.
 Letalis, Tityi'q; uultur intus,
 Qui semper lacerat, comestq; mentem.
 Viuit pectore sub dolente uulnus:
 Quod Chironia nec manus leuarit,
 Nec Phœbus, soboles'ue clara Phœbi.

DE FORTVNA.

O' Fortuna potens, *
 Tantum iuris atrox quæ tibi uendicas:
 E uertisq; bonos: eligis improbos:
 Nec seruare potes numeribus fidem.
 Fortuna immeritos auget honoribus.
 Fortuna innocuos cladibus affiat.

Iustos illa viros pauperie grauat.
Indignos eadem diuitijs beat.
Hæc aufert iuuenes: & retinet senes,
Iniusto arbitrio tempora diuidens.
Quod dignis adimit, transit ad impios.
Nec discrimen habet: rectaq; iudicat:
Inconstans, fragilis, perfida, lubrica.
Nec quos clarificat, perpetuo fouet:
Nec quos deseruit, perpetuo premit.

DE ORPHEO.

Threicius quondam uates fide creditur canora
Mouisse sensus acrium ferarum:
Atq; amnes tenuisse uagos, *
Et surda cantu concitasse saxa.
Suaui sonosq; modos testudinis arbores secuta,
Vmbra feruntur præbuisse Vati.
Sed placidis hominum dictis fera corda mitigauit:
Doctaq; uitam uoce temperauit.
Iustitiam docuit: coetu quoq; congregauit uno:
Moresq; agrestes expoliuit Orpheus.

DE VENERE ET VINO.

Nec Veneris, nec tu Vini tenearis amore.
Vno nanq; modo Vina, Venusq; nocent.
Vt Venus enervat vires: sic copia Bacchi:
Et tentat gressus: debilitatq; pedes.
Multos cæcus amor cogit secreta fateri.
Arcanum demens detegit ebrietas.
Bellum sæpe parit ferus exitiale Cupido.

Sæpe manus itidem Bacchus ad arma uocat.
Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello:
 At Lapithas bello perdis Iacche graui.
Deniq; cum mentes hominum furiauit uterq;
 Et pudor, & probitas, & metus omnis abest.
Compedibus Venerem, uinclis constringe Lyæum:
 Ne te muneribus lædat uterq; suis.
Vina sitim sedent: natis Venus alma creandis
 Seruiat. hos finis transilisse nocet.

DE CANTU SIRENUM.

Sirenes uarios cantus, Acheloia proles,
 Et solitæ miseros ore ciere modos.
Illarum uoces, illarum musa mouebat
 Omnia, quæ Thymele carmina dulcis amat:
 Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur:
 Quodq; foraminibus tibia mille sonat:
 Quodq; leues calami, quod suavis cantat Aëdon:
 Quod lyra, quod citharæ, quod moribundus olor.
Illectos nautas dulci modulamine uocis,
 Mergebant auidæ fluctibus Ionis.
Sanguine Sisyphio generatus magnus Ulysses
 Hac tutos sola præstitit arte suos.
Illeuit cera sociorum callidus aureis:
 Atq; suas uinclis præbuit ipse manus.
Transiuit scopulos, & inhospita littora classis.
 Illæ præcípites desiluere freto.
Sic blandas uocisq; notas, & carmina uicât.
 Sic tandem exitio monstra canora dedit.

71
ARGVMENTA IN BVCOLICA,
GEORGICA, ET AENEIDA
VIRGILII.

- P**astorum musam vario certamine promit.
Ruris item docilis culturam carmine monstrat.
Arboribus uitem, prolem quoq; iungit oliuae.
Pastorumq; Palen, & curam tradit equorum.
Tunc apium seriemq; & mellis dona recenset.
Aeneas profugus intrat Carthaginis oras.
Coniuuis series narratur troica belli.
Tertius at complet narrantis in ordine gesta.
Ardet amans Dido fatum sortita supremum.
Quintus habet tumuli uaria spectacula patris.
Infernos Ditis manens, & regna pererrat.
In Latium Aeneas Italas simul intrat in oras.
Intonat hinc bellum tecti de culmine Turnus.
Euryalum, & Nisum deflet cum matre iuuentus.
Mezeri interitus canitur, post funera Lausi.
Vltaq; dehinc fertur telo mactata Camilla.
Turni uita fugit infernas moesta sub umbras.

MODESTINI IURISCONSULTI
ARGVMENTA IN IIII
GEORGICON LIBROS.

IN PRIMVM.

Quid faciat letus segetes: quæ sydera seruet
Agricola: ut facilem terram profcündat aratris:

S emina quo iacienda modo: cultusq; locorum
E docuit: messes magno olim favore reddi.

IN SECVNDVM.

H actenus aruorum cultus, & sydera coeli.
P ampineas canit inde comas, collesq; uirentes,
D escriptasq; locas uites, & dona Lyæi,
A tq; oleæ ramos pomorum ex ordine lectos.

IN TERTIVM.

T eq; Pales, & te Pastor memorande per orbem,
E t pecorum cultus, & gramne pascua lata,
Q uers habitent armenta locas, stabulentur & agni,
O mnia diuino monstrauit carmine Vates.

IN QVARTVM.

P rotinus aërij mellis redolentia regna,
H yblæas & apes, alueorum & cerea tecta,
Q uiq; apibus flores, examina quæq; legenda,
I ndicat: humentisq; fauos, coelestia dona.

ARGVMENTA IN XII AENEI-
DOS LIBROS.

A eneas primo Libyes appellitur oris.
F uner a Dardaniæ narrat, fletusq; secundus.
T ertius errores canit, amissumq; parentem.
V ritur in Quarto Dido, flammæq; fatetur.
Q uintus habet ludos, & classem corripit ignis.
Q uæruntur Sexto manes, & tartara Ditis.

- 72
- S* eptimus Aeneam reddit fatalibus armis.
P reparat octavo bellum, quos mittat in hostes:
N onus habet pugnas, nec adest Dux ipse tumultu.
O cidit Aeneae Decimo Mezentius ira.
V ndecimo uicta est non æquo Marte Camilla.
D uodecimo Turnus diuinis occidit armis.

ALIA ARGUMENTA IN
EOSDEM.

IN PRIMVM.

- A* eolus immittit uentos Iunone precante:
T roianosq; uagos libycas expellit in oras.
S olatur Venerem dictis pater ipse dolentem.
A eneam recipit pulchra Carthagine Dido.
C ui Venus Ascanij sub imagine mittit amorem.

IN SECVNDVM.

- C* ogitur Aeneas bellorum exponere casus,
G raiorumq; dolos, & equum, fraudemq; Sinonis,
E xasamq; urbem, Priamiq; miserrima fata.
V t'q; patrem impositum forti ceruice per ignem
E xtulerit: caramq; amiserit ipse Creusam.

IN TERTIVM.

- P* ost casum Troiae fabricata classe superstes
V ela dat Aeneas: urbemq; in littore Thracum,
M ox aliam pulsus Cretæis condidit oris.
C edit & hinc: Helenumq; uidet: præceptaq; discit:

Et cæcum Cyclopa fugit: sepelitq; parentem.

IN QVARTVM.

Ardet amore graui Dido: soror Annaq; suadet
Nubere. iunguntur nimbo cogente sub anuro.
Incusat precibus patrem contemptus Hiarbas.
Nauigat Aeneas iussu Iouis. illa dolore
Impatiens, & amore, necem sibi protinus infert.

IN QVINTVM.

In siculas iterum terras fortuna reducit
Aeneam: tumuloq; patris persoluit honorem.
Tum cogit nauis incendere Troadas Iris.
Troes ibi linqunt socios. Venus anxia placat
Neptunum somnus Palinurum mergit in undas.

IN SEXTVM.

Sacratam Phœbo Cumarum fertur in urbem
Rex Phrygius: uatisq; petit responsa Sibyllæ.
Misenum sepelit. post hæc adit infera regna:
Congressusq; patri discit genus omne suorum:
Quoq; modo casus ualeat superare futuros.

IN SEPTIMVM.

Tandem deueniunt Laurentia Troes in arua:
Et pace accepta læti noua mœnia condunt.
Nocte satam Iuno furiam euocat. illa Latinos
Inter & Aeneadas bellum ferit: & ciet arma.
Protinus auxilijs terra instruit Itala Turnum.

Vidit ut

IN OCTAVVM.

73

V idit ut Aeneas summa ui bella parari:
 A r cadas, Euandrumq; senem sibi foedere iungit:
 D ardanioq; duci sociatur Hetruria tota.
 A rma petit genitrix: dat Mulaber: in clypeoq;
 R es pingit latias, & fortia facta nepotum.

IN NONVM.

A d Turnum propere Iunonia mittitur Iris:
 I nstigatq; animos. acies mouet ille: Phrygasq;
 O bsidet. in nymphas uersa est Aeneia classis.
 E uryalus, Nisusq; luunt nece praelia noctis.
 V i Turnus potitur castris: mox pellitur inde.

IN DECIMVM.

P lacat & uxoris dictis, & iurgia natae
 I uppiter. auxilijs instructus Troius heros
 A duenit: occurrunt Rutuli: atq; in littore pugnant.
 O cidit a Turno Pallas: uictorq; superbus
 A enae eripitur. Mezentius interit acer.

IN VNDECIMVM.

O cisis proprium pars utraq; reddit honorem.
 S upplicibus Calydone satus negat arma Latinis.
 C um Drance alterno iurgat certamine Turnus.
 A eneus equitem praemittit: & obuia uirgo
 E xapit: extincta Rutuli dant terga, Camilla.

k

IN DVODECIMVM:

Troianis, Rutulisq; placet coniungere foedus.
Id Rutuli rumpunt. nato Venus alma medetur
Dictamo: Rutulisq; luunt periuria uicti.
Cogitur Aeneae Dauni concurrere proles.
Pallantea necem misero dant cingula Turno.

ALIA IN EOSDEM ARGVMENTA
MODESTINI IVRI
CONSULTI.

IN PRIMVM.

Vir magnus bello, nulli pietate secundus,
Aeneas odijs Iunonis pressus iniquae,
Italiam quaerens siculis errauit in undis.
Iactatus tandem Libyae peruenit ad oras:
Ignarusq; loci fido comitatus Achate,
Indicio matris regnum cognouit Elise.
Quin etiam nebula septus, peruenit ad urbem:
Abreptosq; undis socios cum classe recepit.
Hospitioq; usus Didus per cuncta benignae,
Exidium Troiae iussus narrare parabat.

IN SECVNDVM.

Conticuere omnes: tunc sic fortissimus heros
Fata recensabat Troiae, casusq; suorum,
Fallaces Graios, simulataq; dona Mineruae,
Laconis poenam, & laxantem claustra sinonem,
Somnum, quo monitus acceperat Hectoris: atrum,

74

I am flammæ cœli, Troium, patriæq; ruinas,
E t regis Priami fatum miserabile semper:
I mpositumq; patrem collo, dextraq; prehensum
A scanium, frustra à tergo comitante Creusa:
E reptam hanc fato, socios in monte repertos.

I N T E R T I V M.

P ost euersa Phrygum regna, ut fuga cœpta moueri:
V tq; sit in Tracem primo deuectus: ibiq;
M ænia condiderit Polydori cæde piata:
R egis & hospitium, ut Phœbi responsa canebant:
C œptum iter in Creten, rursus noua fata reperta:
N aufragus ut fuerit strophadas compulsus ad undas.
I nde fugam, & diræ narrat præcepta Celænûs:
L iquerit utq; Helenam perceptis ordine fati:
S upplicem Achemenidē Polyphemo urgente receptû:
A missumq; patrem Drepani, atq; ut deinde quieuit.

I N Q V A R T V M.

A t regina graui Veneris iam carpitur igni.
C onsulitur soror Anna. placet succumbere amori.
F iunt sacra Deis: onerantur numina donis.
I tur uenatum: Veneris clàm fœdera iungunt:
F acti fama uolat. monitus tunc numine diuûm
A eneas, classemq; fugæ, sociosq; parabat.
S ensit amans Dido: precibus conata morari.
P ostquam fata iubent, nec iam datur ulla facultas:
C onscenditq; pyram: dixitq; nouissima uerba:
E t uitam infelix multo cum sanguine fudit.

IN QVINTVM.

N auigat Aeneas: siculas defertur ad oras.
H ic manes celebrat patrios: una hospes Acestes
L udos ad tumultum faciunt: certamina ponunt.
P rodigum est cunctis ardens allapsa sagitta.
I ris animum Beroen habitu mentita senili
I ncendit nauers: subitus quas nindicat imber.
I n somnis pater Anchises quæ bella gerenda,
Q uoq; duce ad manes possit descendere, monstrat.
T ranscribit matres urbi, populumq; uolentem,
E t placidum Aeneas Palinurum quærit in undis.

IN SEXTVM.

C umas deinde uenit: fert hinc responsa sibyllæ:
M isenum sepelit. mons seruat nomen humati.
R anum etiam diuûm placato numine portat.
A t uates longæua una descendit Auernum.
A gnoscit Palinurum: et ibi solatur Elisam:
D eiphobumq; uidet lacerum crudeliter ora.
V mbrarum pœnas discit narrante sibylla.
C onuenit Anchisen penitus in ualle uirenti:
A gnoscitq; suam prolem monstrante parente.
H æc ubi percepit, graditur, sociosq; reuifit.

IN SEPTIMVM.

H ic quoq; Caietam sepelit. tum deinde profectus,
L aurentum uenit. hanc uerbis cognouit Iuli
F atalem terram. mensis en uescimur, inquit.
C entum oratores ueniam, pacemq; petentes

A d regem mittit lectos tum sorte, Latinum.
 Qui cum pace etiam natæ connubia pactus:
 Hoc forte Alecto Iunonis dissipat ira.
 Concurrent dictis, quamvis pia fata repugnent.
 Belli causa fuit uiolatus uulnere ceruus.
 Tum gentes socia arma parant: fremit arma iuuetus.

IN OCTAVVM.

Dat belli signum Laurenti Turnus ab arce.
 Mittitur & magni Venulus Diomedis ad Urbem:
 Qui petat auxilium: & doceat, quæ causa petendi.
 Aeneas Diuûm monitis adit Arcada Regem
 Euandrum, Arcadia profugum noua regna petentē.
 Accipit auxilium. huic natum & socia agmina iungit
 Euander. Pallas fatis comes ibat iniquis.
 Iamq; habilis bello, & maternis lætus in armis,
 Fataq; fortunâq; ducum, casusq; suorum
 Sortitus clypeo, diuina intentus in arte est.

IN NONVM.

Atq; ea diuersa penitus dum parte geruntur:
 Iunonis monitu Turnus festinat in hostem.
 Teucrorum naues Rutulis iaculantibus ignem,
 Nympharum in speciem diuino numine uersæ.
 Euryali, & Nisi coeptis fuit exitus impar.
 Pugnatur: castra Aeneadæ, uallumq; tuentur.
 Audacem Rutulum dat leto pulcher Iulus.
 Fit uia ui. Turnus Bitian, & Pandaron altum
 Ducit: & totis uictor dat funera castris.
 Iamq; fatigatus recipit se in castra suorum.

IN DECIMVM.

C oncilium Diuis hominum de rebus habetur.
I nterea Rutuli portis circum omnibus instant.
A duenit Aeneas multis cum millibus heros.
M ars uocat: & totis in pugnam uiribus itur.
I nterimit Pallanta potens in praelia Turnus:
C ædunturq; duces: cadit & sine nomine uilgus.
S ubtrahitur pugnae Iunonis numme Turnus:
A eneas perstat Mezentii cæde piata:
E t Lausum inuicta perimit per uulnera dextra.
M ox ultor nati Mezentius occidit ipse.

IN VNDECIMVM.

C onstituit Marti spoliolum ex hoste trophæum:
E xanimuq; patri natum Pallanta remittit.
I ura sepulturae tribuit, tempusq; Latinis.
E uander patrios affectus edit in urbe.
C orpora caesa uirum passim digesta cremantur.
L egati referunt, Diomedem arma negasse.
D rances & Turnus leges æquante Latino
C oncurrunt dictis. Aeneas immunet urbi.
P ugnatur. uincunt Troes: cadit icta Camilla.
D einde duces castris donec cessere, manantur.

IN DVODECIMVM.

T urnus iam fractis aduerso Marte Latinis,
S emet in arma parat, pacem cupiente Latino.
F œdus percitur, passuris omnia uictis.
H oc Iurni Iuturna soror confundit, & ambos

*I*n pugnam populos agit ementita Camertem.
*A*eneas uolucris tardatur membra sagitta.
*A*nxia pro nato seruauit cura parentis.
*V*rbis capitur uitam laqueo sibi finit Amata.
*A*eneas Turnum campo congressus, utrinque
*C*ircumsusa acie, uita spoliauit, & armis.

DIVERSORVM QVORVNDAM IN
 VIRGILIVM EPITAPHIA.

PALLADIVS.

*C*onditus hic ego sum, cuius modo rustica musa
 Per syluas, per rus uenit ad arma uirum.

ASCLEPIADES.

*T*ityron, ac segetes cecini Maro, & arma, uirumque.
 Mantua me genuit. Parthenope sepelit.

EVSTHENIUS.

*V*irgilius iacet hic, qui pascua uersibus edit,
 Et ruris cultus, & phrygis arma uiri.

POMPEIANVS.

*Q*ui pecudes, qui rura canit, qui praelia uates,
 In Calabris moriens, hac requiescit humo.

MAXIMIANVS.

*C*arminibus pecudes, & rus, & bella canendo,
 Nomen inextinctum Virgilius meruit.

VITALIS.

*Mantua mi patria est: nomen Maro: carmina sylvae
Ruraq; cum bellis: Parthenope tumulus.*

BASILIVS.

*Qui sylvas, & agros, qui praelia uersibus ornat,
Conditus hoc tumulo est ecce poëta Maro.*

ASSINTINVS.

*Pastorum uates ego sum, cui rura, ducesq;
Carmina sunt. hic me pressit acerba quies,*

VOVIANVS.

*A syluis ad agros, ab agris ad praelia uenit:
Musa Maronis adest nobilis ingenio.*

EVGENIVS.

*Bucolica expressi, & ruris praecepta colendi.
Mox cecini pugnas. mortuus hic habito.*

IULIANVS.

*Hic data Virgilio requies, qui carmine dulci
Et Pana, & segetes, & fera bella canit.*

HILASIVS.

*Pastores cecini: docui qui cultus in agris:
Praelia descripsi: contegor hoc tumulo.*

INCERTI AVTHORIS.

Pastor, arator, eques, paui, seni, super aui,

Capras, rus, hostes, fronde, ligone, manu.

VIRGILIVS.

*Mantua me genuit: Calabri rapuere: tenet nunc
Parthenope. cœani pascua, yura, duces.*

DE VIRGILII IMAGINE
HILASIVS.

*Subduxit morti viuax pictura Maronem:
Et quem parca tulit, reddit imago uirum.*

IDEM.

*Lucis damna nihil tanto nocere poëtæ:
Quem præsentat honos carminis & plutei.*

INCERTI AVTHORIS.

*Tristia fata tui dum flet in Daphnide Flacci
Dolte Maro, fratrem Dis immortalibus æquas.*

AD AVGVSTVM CAESAREM.

INCERTI AVTHORIS.

*Temporibus lætis tristamur maxime Cæsar,
Hoc uno amisso, quem gemo Virgiliū.
Sed metuit relegi, si tu patiere, libellos:
In quibus Aeneam condidit ore sacro.
Roma rogat: precibus totus tibi supplicat orbis:
Ne pereant flammis tot monumenta ducum.
Atq; iterum Troiam, sed maior flamma cremabit.
Fac laudes Italūm, fac tua facta legi.*

*A*eneamq; suum fac maior nuntius ornet.
Plus fati possunt Cæsaris ora dei.

OCTAVII AVGVSTI.

*E*rgo ne supremis potuit uox improba uerbis
*T*am dirum mandare nefas? ergo ibit in ignes?
*M*agnaq; doctiloqui morietur iussa Maronis?
*A*h scelus indignum: soluetur littera diues?
*E*t poterunt spectare oculi? nec parcere honori
*F*lamma suo? dignumq; operis seruare decorem?
*N*oster Apollo ueta: Musæ prohibete latinae.
*L*iber, & alma Ceres succurrite uester in armis
*M*iles erat, uester docilis per rura colonus.
*N*am docuit, quid uer ageret: quid coeret æstas:
*Q*uid daret autumnus: quid bruma nouissima ferret.
*A*rua reformauit: sociauit uitibus ulmos:
*C*urauit pecudes: apibus sua castra dicit.
*H*æc dedit, ut pereant, ipsum si dicere fas est.
*S*ed legum seruanda fides: suprema uoluntas
*Q*uod mandat, fieriq; iubet, parere necesse est.
*F*rangatur potius legum ueneranda potestas:
*Q*uam tot congestos noctesq; diesq; labores
*H*auserit una dies: supremaq; iussa parentis
*A*mittant uigilasse suum. si forte furenti
*E*rrauit in morte dolor: si lingua locuta est
*N*escio quid titubante animo, non sponte, sed altis
*E*xpugnata malis: odio langoris iniqui
*S*i mens cæca fuit: iterum sentire ruinas
*T*roia suas? iterum cogetur reddere uoces?
*A*rdebit misera post uulnera uulnus Elise?

H oc opus æternum ruet? & tot bella, tot enses
 I n cineres dabit hora nocens, & perfidus error?
 H uc huc Pierides nemorum per lustra loquaces
 T endite: & ardentes igneis fluminalibus undis
 M ergite: ne pereat tam clari musa poetæ.
 F lammaq; uanescat. uiuat Maro clarus in orbe,
 I ngratusq; sibi. sed quod male iusserat ipse,
 S it uetuisse meum. sacer est post tempora uitæ.
 S icq; erit æternum tota resonante camœna
 C armen: & imperij diui sub nomine uiuat.
 L audetur: placeat: uiueat: relegatur: ametur.

SVLPITII CARTHAGI-
 NIENSIS.

I usserat hæc rapidis aboleri carmina flammis
 Virgilius, phrygium quæ cecinere ducem.
 T uata uetat, Varusq; simul. tu maxime Cæsar
 Non finis: & latæ consulis historiæ.
 I nfelix gemino cecidit prope Pergamon igni:
 Et penè est alio Troia cremata rogo.

INCERTI AVTHORIS
 DE VIRGILIO.

M æonium quisquis Romanus nescit Homerum:
 Me legat: & lectum credat utrunq; sibi.
 I llus immensos muratur Græcia campos.
 At minor est nobis, sed bene cultus ager.
 H ic tibi nec pastor, nec curuus deerit arator.
 Hæc Cræijs constant singula, trina mihi.

ALCINOI.

De numero uatum si quis seponat Homerum:
Proximus à primo tum Maro primus erit.
Et si post primum Maro seponatur Homerum:
Longe erit à primo, quisquis secundus erit.

Q. CATVLI.

Aufugit mi animus. credo (ut solet) ad Theotimum
Deuenit. sic est: profugium illud habet.
Quid si non interdixem ne illum fugituum
Mitteret ad si intro? se intro? sed magis eiceret?
Ibimus quæsitum. uerum, ne ipsi teneamur,
Formido. quid ago? da Venus consilium.

EIVSDEM.

Constiteram, exorientem auroram forte salutans;
Cum subito à læua Roscius exoritur.
Pace mihi liceat cælestes dicere uestra:
Mortalis uisus pulchrior esse deo.

VALERII AEDITVI.

Quid faculam præfers Phileros? qua nil opus nobis.
Ibimus: hæc luæct pectore flamma satis.
Illam nam potis est uis sæua extinguere uenti:
Aut imber cælo candidus præcipitans.
At contra hunc ignem ueneris, nisi si Venus ipsa,
Nulla est quæ possit uis alia opprimere.

Dicere cum conor curam tibi Pamphila cordis,
 Quid mi abs te quæram: uerba labris abeunt.
Per pectus miserum manat subito mihi sudor
 Si tacitus, subidus. duplo ideo pereo.

PORTII LICINII.

Custodes ouium uidere propagnis ignem.
 Quæritis ignem? ite huc. quæritis? ignis homo est.
Si digito attigero: incendam syluam simul omnem.
 Omne pecus flamma est, omnia quæ uideo.

C. IULII CAESARIS.

Thrax puer astricto glacie dum ludit in Hebro:
 Pondere concretas frigore rupit aquas.
Dumq; imæ partes rapido traherentur ab amne:
 Abscidit tenerum lubrica testa caput.
Orba quod inuentum mater dum conderet urna:
 Hoc peperit flammis, cætera, dixit, aquis.

P. OVIDII NASONIS.

Cum foderet ferro castum Lucretia pectus:
 Sanguinis & torrens egrederetur: ait.
Testetur cunctis me non uiolasse pudorem,
 Ante uirum sanguis, spiritus ante deos.

INCERTI AVTHORIS DE
NARCISO.

Hic est ille, suis nimium qui credidit undis:

*Narcisus uero dignus amore puer.
Cernis ab irriguo repetentem gramine ripam.
Ut per quas perijt, crescere possit aquas.*

ACTII SYNCERI.

*Traetabat clypeum Marti placitura Dione:
Sænaq; foeminea sumpserat arma manus.
Pone dea, exclamat petulanti uoce Priapus:
Pone: decent istas hæc magis arma manus.*

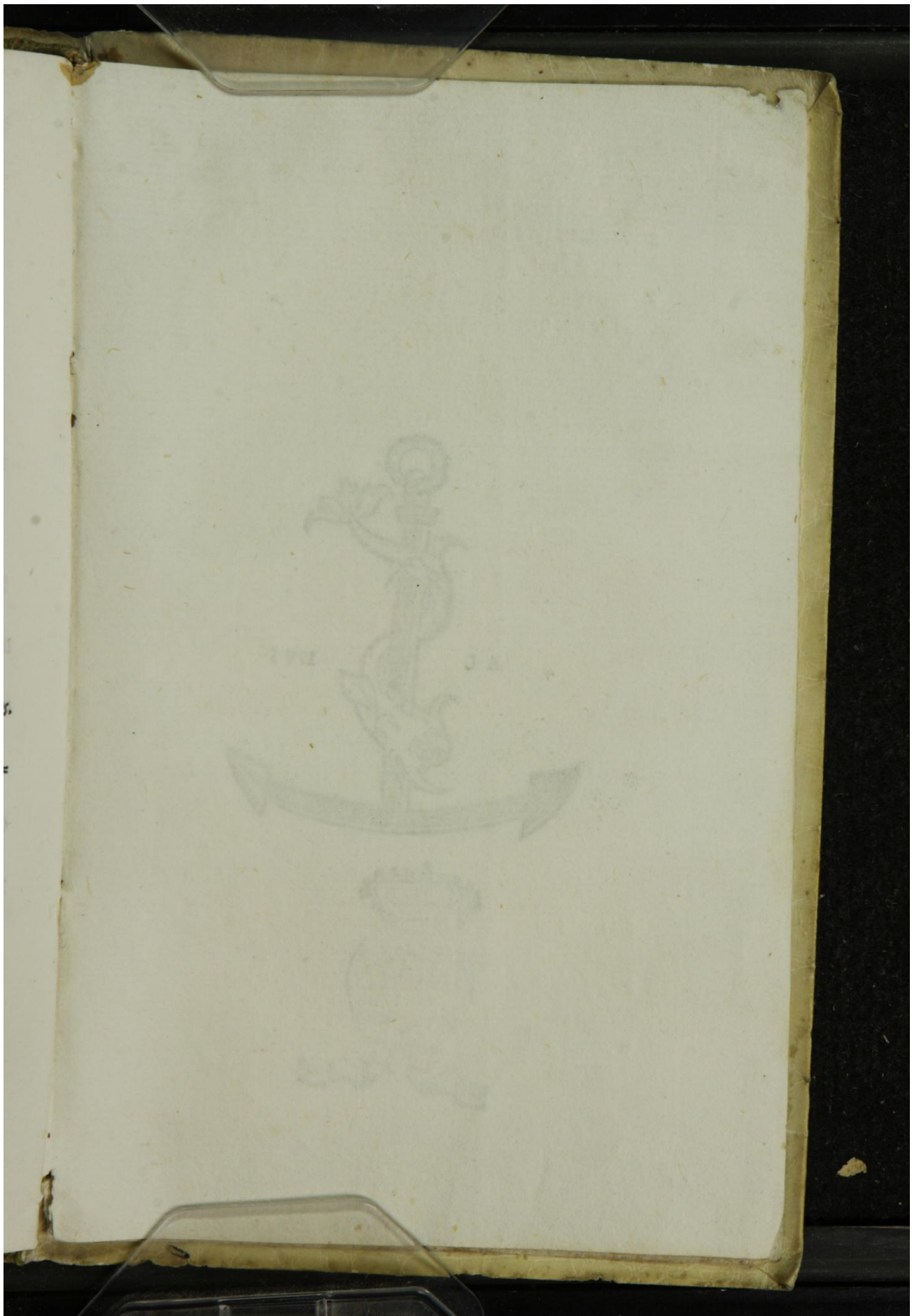
EIVSDEM.

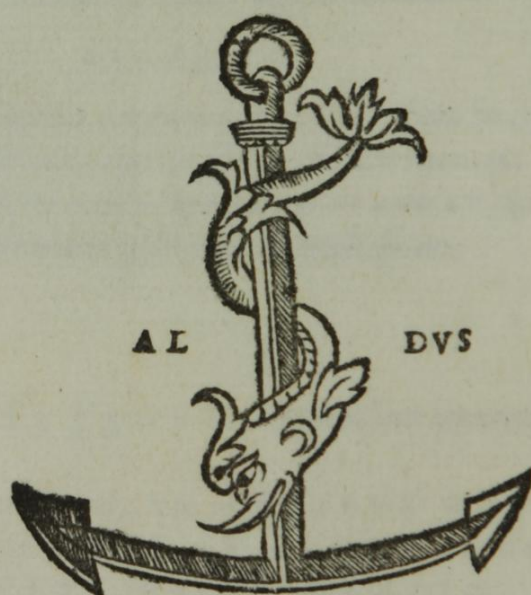
*Dum Venus armatum complectitur obuia Martem:
Distrinxit teneram fibula adunca manum.
Sensit, & ante Iouem ridens ait æmula Pallas.
Bella iterum gessit cum Diomede soror.*

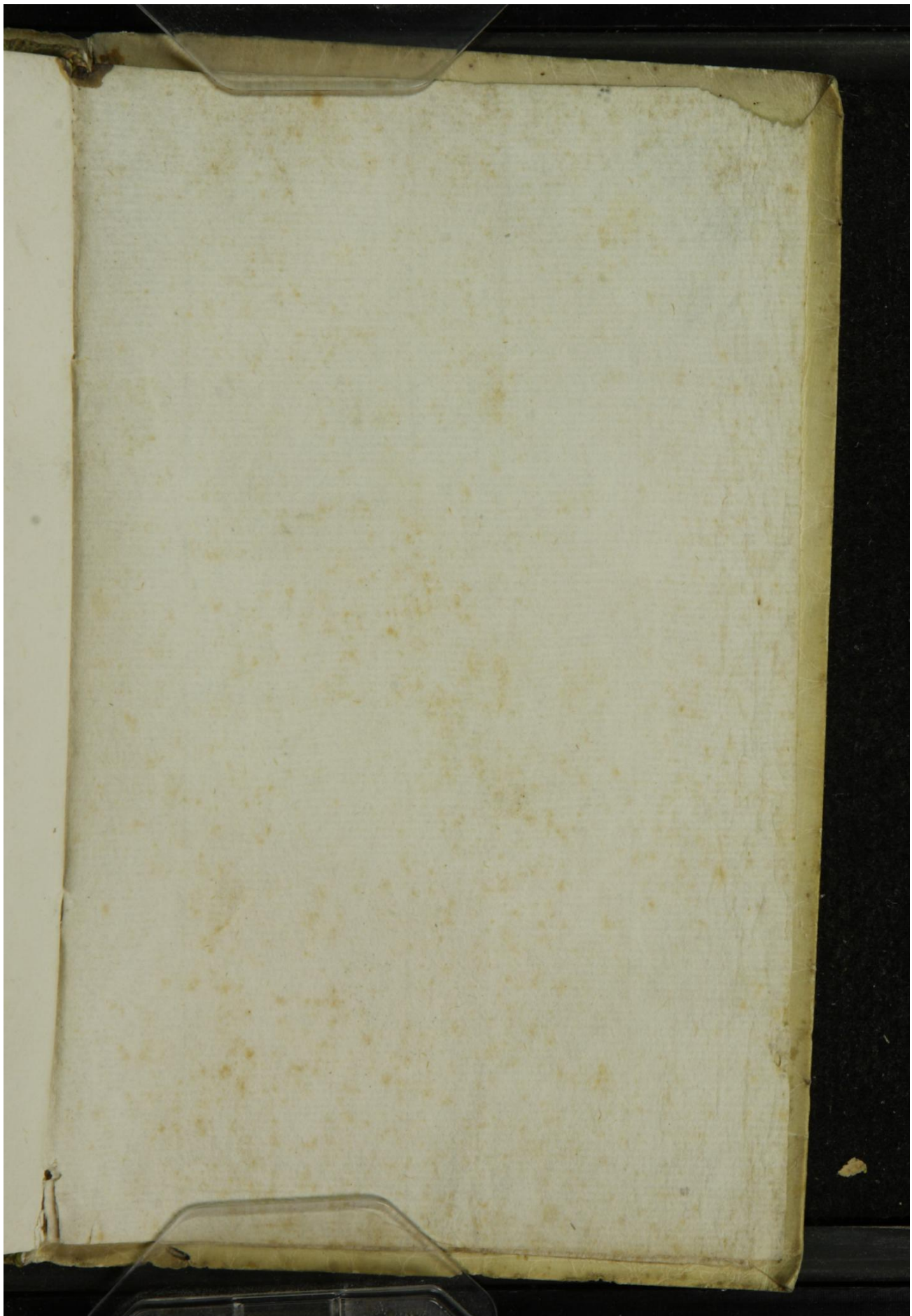
a b c d e f g h i k. Omnes sunt quaterniones.

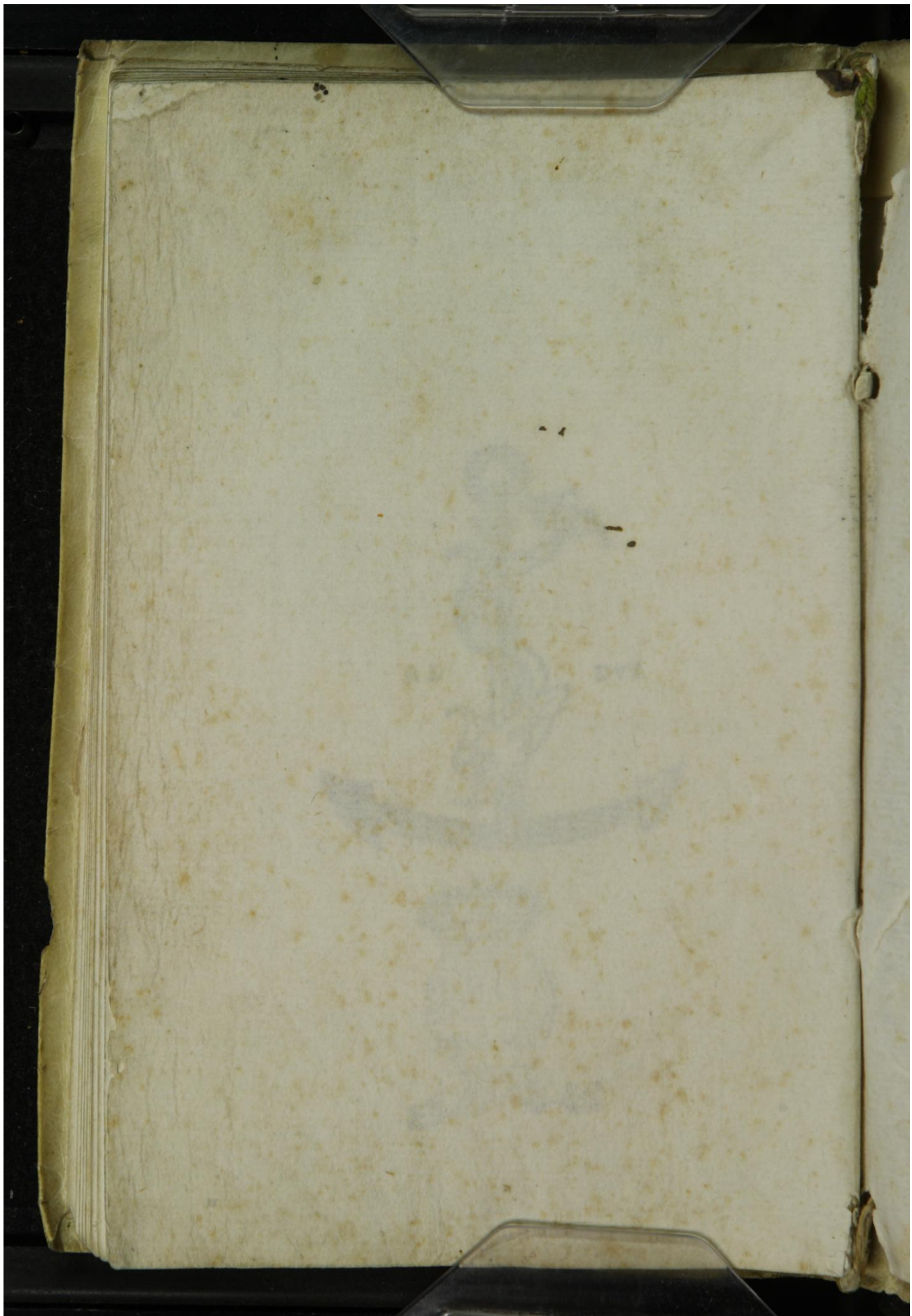
VENETIIS, IN AEDIBVS HAERE=
DVM ALDI, ET ANDREAE SO=
CERI, MENSE MARTIO,
M. D. XXXIIII.

5818182

~~137~~
~~138~~
139

Diff. A

~~220~~
2210